

ΝΕΟΛΟΓΟΥ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ, ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΤΟΥ ΑΡΙΘΜΟΥ 38.

- Γεωλογικά.—ΠΕΡΙ ΣΕΙΣΜΩΝ, ὑπὸ Κ. Μυτιλοπούλου.
 Καλλιτεχνικά.—ΝΟΡΜΑ. Μετάφρασις ἑμμετρος.
 Τρεῖς ἀστέρες, ὑπὸ τῆς δεσποινίδος Κορνυλίας Α. Πρεβεζιώτου.
 Ζῶα μικρὰ μετὰ μεγάλων.—ΕΠΙΖΩΟΤΙΑ, ὑπὸ Α. Tsimi.
 Ἑταιρεῖαι καὶ Σύλλογοι.—ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΤΩΝ ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ.
 Ἐπιστημονικὴ Ἐπιθεώρησις.—ΚΟΣΜΟΛΟΓΙΚΑ.—Ἡ κοσμογονικὴ θεωρία τοῦ κ. Η. ΓΑΥΕ,
 ὑπὸ Ἡλ. Γ. Βαλσαμάκη.
 Δραματικὴ Ἐπιθεώρησις.—ΘΕΑΤΡΑ ΠΑΡΙΣΙΩΝ.—Ἡ DONA JUANA τοῦ Parodi.—ΧΡΟΝΙΚΑ,
 ὑπὸ Ὁδ. Ἀνδρεάδου.
 Πολιτικὴ Ἐπιθεώρησις, ὑπὸ Μ. Ε. Μ.
 Οἰκονομικὴ Ἐπιθεώρησις, ὑπὸ Ν. Φωτιάδου.

ΕΚΑΣΤΟΝ ΤΕΥΧΟΣ ΤΙΜΑΤΑΙ ΓΡΟΣΙΩΝ 2

ΤΙΜΑΙ ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑΣ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΕΩΣ.		ΜΕΤΑ ΤΟΥ "ΝΕΟΛΟΓΟΥ".	
Ἐν Κωνσταντινουπόλει.	Γρ. 80	Ἐν Κωνσταντινουπόλει.	Δ. Τ. 2
Ἐν ταῖς Ἐπαρχίαις	Μετζ. 5	Ἐν ταῖς Ἐπαρχίαις	Μετζ. 16
Ἐν τῷ Ἐξωτερικῷ	Φρ. χρ. 25	Ἐν τῷ Ἐξωτερικῷ	Φρ. χρ. 70

Αἱ ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ ΑΡΧΟΝΤΑΙ ΤΗΝ 1^{ην} ΕΚΑΣΤΟΥ ΜΗΝΟΣ.

Συνδρομῆται ἐγγράφονται ἐν τῷ γραφείῳ τοῦ ΝΕΟΛΟΓΟΥ, ἐν τῷ Πέραν ὁδῷ Κιουτσούκ Χανδῆκ ἀρ. 29, 31,
 καὶ παρὰ τοῖς ἀνταποκριταῖς αὐτοῦ.

Αἱ ἀγγελίαι συμφωνοῦνται ἰδιαιτέρως ἐν τῷ γραφείῳ τοῦ Νεολόγου.
 Κρίσεις ἐπιστημονικῶν συγγραμμάτων δημοσιεύονται, ἀποσπελλομένων τῇ διευσθύνσει δῶ ἀντιτύπων,
 ὧν τὸ μὲν προώριστα τῇ βιβλιοθήκῃ αὐτῆς, τὸ δὲ τῷ τῆν κρίσει ποιῶντι.

ΟΙΚΟΣ ΠΩΛΗΣΕΩΝ ΕΥΓΕΝΙΟΥ ΡΗΠΠΟΡ ΒΕΗ. Πέραν, Σαχίτζ 'Αγάτς 21. Κατά πᾶσαν Κυριακὴν πωλήσεις ἐπὶ δημοπρασίᾳ. Ἀγορὰ καὶ φύλαξις ἐπίπλων. Προκαταβολαὶ κτλ.	14	27
ΔΙΑΡΗΑΝΕ. Μυροποιεῖον Α' τάξεως. Εἶδη ἀρίστης ποιότητος. Γενικὴ χρῆσις τῆς πούδρας Σάρας Βερνάρ ὑπὸ τῶν φιλοκάλων κυριῶν. Ἀλεξιάδην χάν, Ἀριθ. 17.	15	28
ΚΟΝΙΑΚ ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ Σ. καὶ Η. καὶ Γ. ΜΕΤΑΞΑ. Ἐν Πειραιεῖ. Ἐξ οἴνου γνησίου παλαιόν. Ἀπειρία συστάσεων. Ἀντιπρόσωποι Ἀδελφοὶ Τριανταφυλλόπουλοι.	16	29
ΣΙΓΑΡΟΧΑΡΤΟΝ ΑΔΕΛΦΩΝ ΤΣΑΟΥΣΗ. Λεπτότατον, μεταξωτόν, ὑγιεινόν, ὑπὸ τὸ διακριτικὸν σῆμα Ἀγκύρας. Ἄριστον εἰς τὸ εἶδός του. Ἀποφεύγετε τὰς παραποιήσεις.	17	30
ΖΥΘΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΟ ΒΥΖΑΝΤΙΟΝ Δ. ΚΟΤΟΥΛΑ. Μ. Ὅδὸς Πέραν, ἔναντι τοῦ Ἑλλ. Προξενείου. Νέον Κατάστημα. Διακόσμησις φιλόκαλος. Ποτὰ καὶ φαγητὰ ἐκλεκτά. Ὑπηρεσία ἀνελλιπή.	18	31
ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΧΑΡΤΟΠΩΛΕΙΟΝ Ν. Τσαούδην Γραφικὴ ὕλη. Χάρτης μουσικῆς, Ἐπισκεπτηρίων, Ἰγνογραφίας κτλ. Τετράδια, ΣΥΝΑΛΛΗΤΙΚΑΙ, ΦΟΡΤΩΤΙΚΑΙ κτλ. Ἐν Γαλατῇ ὁδὸς Μαχμουδιᾶ Ἀριθ. 8. ΤΙΜΑΙ ΛΙΑΝ ΣΥΓΚΑΤΑΒΑΤΙΚΑΙ	19	32
ΦΩΤΟΓΡΑΦΕΙΟΝ Ν. ΑΝΔΡΕΙΩΜΕΝΟΥ. Σουλτάν Βαγιαζίτ, Κιοκτσιλέρ-μπασῆ, 99. Τελειόταται μηχαναί, ἐφευρέσεις νέαι. Εὐθηνία, ταχύτης, Ἀπαράμιλλος ἐπιτυχία.	20	33
ΠΡΟΜΟΣΧΟΝΑΣ. Ὀρολογοποιὸς Α' τάξεως καὶ κοσμηματοπώλη. Διορθώσεις ὀρολογίων. Κατασκευὴ, κοσμημάτων. Κομψότης καὶ εὐθηνία. Γαλατῆ, Βοεβόδα, παρὰ τὴν Κρήνην.	21	34
9	22	35
10	23	36
11	24	37
12	25	38
13	26	39

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ, ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ Σ. Ι. ΒΟΥΤΥΡΑΣ.

ΑΡΙΘΜΟΣ 38.

ΤΟΜΟΣ Β'.

11 ΙΟΥΛΙΟΥ 1893.

ΓΕΩΛΟΓΙΚΑ.

Περὶ σεισμῶν.*

Πολλῶν δεινότερα εἶνε τάποτελέσματα τῶν σεισμῶν ἐπὶ τῶν παραλίων τῶν ἡπείρων καὶ νήσων, διότι ἀναχωροῦσα ἡ θάλασσα ἀπὸ τῆς παραλίας ταπεινυμένη, πάλιν ἐπ' αὐτὴν ἐπιτρέχει καὶ μετεωριζομένη κατακλύζει καὶ μεγίστας ἐπιφέρει καταστροφάς.

Ὅσον θάλασσης ὕψος ἔχοντα 10 καὶ 20 μέτρων, ἐπιπίπτοντα κατὰ τῆς παραλίας, συμπαρασύρουσι πλοῖα μέγιστα καὶ καταπνίγουσι καὶ κατασκάπτουσι πόλεις ὀλοκλήρους ἐκ θεμελίων.

Κατὰ τὸν σεισμὸν τῆς Λισσαβῶνος τοῦ 1755 μίαν περίπου ὥραν μετὰ τὸν πρῶτον συντιναγμὸν ἀνυψώθη ἡ θάλασσα ἀπὸ τῶν ἐκβολῶν, φθάσασα δὲ εἰς ὕψος 40 ποδῶν, ἐπῆνεγκε κατὰ τῆς πόλεως φοβεράς καταστροφάς.

Κατὰ τὸν σεισμὸν τῆς Καλαβρίας κύμα θαλάσσης ἐπελθὼν κατέπνιξε 2.000 ἀνθρώπων, οἵτινες εἶχον καταφύγει πλοσίον τοῦ γνωστοῦ τῆς Σκύλλης βράχου, ἐδύθησε τὰ ἐν τῷ λιμένι τῆς Μεσσήνης πλοῖα καὶ εἰς σωρὸν ἐρειπίων μετέβαλε τὰ παρὰ τὸν λιμένα τῆς πόλεως μέγαρα, ὑπὸ τὰ ὅποια ἐτάφησαν 12,000 ἀνθρώπων.

Κατὰ τὸν σεισμὸν τοῦ Καλλίου (Ν. Ἀμερικῆ) τοῦ 1746 πνιγμὸς ὀλοκλήρου πόλεως ἐγένετο, τὴν δ' ἐπομένην τοῦ σειμοῦ σωρὸς ἄμμου καὶ κροκαλῶν ὑπεδείκνυε τὴν θέσιν ὅπου ἔκειτο ἡ πόλις. Ἐκ τῶν ἐν τῷ λιμένι πλοίων τὸ θαλάσσιον κύμα ἀλλὰ μὲν συνέτριψε καὶ κατεβύθισεν, ἀλλὰ δ' ἐρρίψεν ἐκείθεν τῆς πόλεως.

Κατὰ τὸν σεισμὸν τῆς Ἰαμαϊκῆς (1682) τὸ θαλάσσιον κύμα ἐρρίψεν ἐπὶ τῆς στέγης οἰκίας τινὸς τὴν φρεγάταν Κύκνον.

*) Ἴδε ἀριθ. 35, σελ. 721—725.

Κατὰ τοὺς ὑποθαλασσίους δὲ τούτους σειμοὺς ὀλοκλήροι ὠκεανοὶ ταράσσονται. Τῆ 13ῃ Αὐγ. τοῦ 1868, σειμοῦ καταστρέψαντος τὴν Περούδιαν πόλιν Ἀρίκαν, ὁ Μέγας Ὄκεανὸς τοσοῦτον ἐταράχθη, ὥστε τὰ κύματα αὐτοῦ ἐπὶ ἡμέρας ἀφρίζοντα καὶ παφλάζοντα ἐπέπιπτον ἐπὶ τῶν Σανδιδιχικῶν καὶ Σαμών νήσων καὶ τῶν ἀκτῶν τῆς Αὐστραλίας καὶ Νέας Σεελανδίας. Κατὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας ἡ γαλλικὴ φρεγάτα Νηρηίς περιπλέουσα τὴν νοτιωτάτην τῆς Ἀμερικῆς ἄκραν Χόρν, συνήντησε πελώρια ὄρη πάγου, ἅτινα τὸ σεισμογενὲς κύμα εἶχεν ἀποσπάσει ἀπὸ τοῦ νοτίου πόλου.

Ἄν δὲ τοὺς σειμοὺς παρακολουθήσῃ καὶ τυφῶν ἢ κυκλών, τότε τέλειος ἐπέρχεται κατακλυσμός, ὡς π. χ. ἐν τῷ Βεγγαλικῷ κόλπῳ δις συνέβη.

Παραδείγματα σεισμῶν καταστρεπτικῶν ἔχομεν πλείστα, ἐξ ὧν τὰ σημαντικώτερα συντόμως ἀναφέρομεν.

Ἡ πρωτεύουσα τῆς Πορτογαλίας, ἡ Λισσαβὼν, κατεστράφη ὀλοκλήρως ὑπὸ σειμοῦ, γενομένου τῆ α' Νοεμ. 1755. «Οὐδέποτε, λέγει αὐτόπτης παρατηρητῆς Ἀγγλος, ἀνέτειλεν ὠραιότερα ἡμέρα τῆς α' Νοεμ. 1755, οὐδεὶς δ' ἔφαντάσθη ὅτι ἡ πλουσία καὶ πολυἀριθμὸς αὐτῆ πόλις ἠθελε μεταβληθῆ ἐντὸς ὀλίγων δευτερολέπτων εἰς σωρὸν ἐρειπίων καὶ πτωμάτων. 60,000».

«Τὴν ἡμέραν τῆς καταστροφῆς ταύτης, μετὰ τῆς 9ης καὶ 10ης ὥρας τῆς πρωίας, ἐξακολουθεῖ ὁ ἀνήρ οὗτος, καθήμενος παρὰ τὴν τράπεζαν καὶ γράφων, ἠσθάνθη, ὅτι ἡ τράπεζα καὶ τὰ ἐπ' αὐτῆς χαρτὰ ἔτρεμον ἐλαφρῶς, πρὶν δὲ λάβω καιρὸν νὰ ἐξηγήσω τὸ φαινόμενον τοῦτο ἠσθάνθη ὀλοκλήρως τὸν οἶκον σειόμενον ἐκ θεμελίων καὶ ἴκουσα συγχρόνως ὑποχθόνιον βρόμον φοβερόν, ὁμοιάζοντα πρὸς ἰσχυροτάτην βροντὴν μακρόθεν ἐρχομένην. Σκεπτόμενος δὲ ἂν πρέπει νὰ ἐξέλθω τοῦ δωματίου ἴκουσα ἕτερον βρόμον φρικτὸν καὶ τρομὸν ἐμπνέοντα ὡς νὰ κατεκρημνίζοντο ἅπαντα τῆς πόλεως τὰ οἰκοδομήματα».

«Ὁ οἶκός μου δὲ ἐσειδῆθαι δεινότερα καὶ κατέπεσον

αὶ ὄροφαι αὐτοῦ, οὐδὲν δ' ἐγὼ ἔπαθον, διότι τὸ δωμάτιόν μου εὐρίσκειτο ἐν τῷ ἰσογαίῳ, οὕτως οἱ τοῖχοι φρικωδῶς διεσπάρησαν. Συγχρόνως δὲ ζόφος φοβερός περιεκάλυπεν ἅπαντα τὴν πόλιν ὑπὸ τῆς κόνεως τῶν καταπεσόντων οἰκῶν. Αἰθρῆς βλέπω ἐν τῷ δωματίῳ μου γυναῖκα νεαράν καὶ ἡμίγυμνον, κρατοῦσαν εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς τὸ τέκνον αὐτῆς. Σώζων ἑμαυτὸν, ἠθέλησα νὰ σώσω καὶ τὰ δύο ταῦτα πλάσματα, ἀλλὰ μόλις ἐξῆλθον τῆς ὁδοῦ, ἦν εἶχον καλύψει αἱ καταπεσούσαι οἰκίαι, τμήμα τοίχου μέγα καταπεσὼν ἐφόνευσε τὴν δυστυχῆ μετὰ τοῦ τέκνου αὐτῆς».

« Ἀλλὰ δὲν εἶνε μόνον τὰ δεινὰ ταῦτα, ἐξακολουθεῖ ἐν τῇ ἐπιστολῇ αὐτοῦ γράφων ὁ ρηθεὶς μάρτυς, ἀλλὰ καὶ αἱ φρικώδεις τῆς θαλάσσης ἐπιδρομαί.

Εὐρισκόμενος παρὰ τὴν πλατεῖαν τῆς προκουμαίας, ὅπου χιλιάδες ἀνθρώπων εἶχον καταφύγει καὶ δεόμενος γονυκλινῆς, ἠσθάνθη ἕτερον συγκλονισμόν τοῦ ἐδάφους, ὅστις ἦτο ἰσχυρότατος καὶ ἐπὶ νῆγε τὴν τελείαν τῆς πόλεως κατακρήμνισιν».

« Αἰθρῆς ἠκούσθη κραυγὴ ἀπελιπιστική: « Ἡ θάλασσα ἔρχεται, ὅλοι ἐχάθημεν » στρέψας τότε τὸ βλέμμα πρὸς τὸν ποταμὸν Τάγον, εἶδον αὐτὸν ἐξογκούμενον καὶ σαλασσομένο χωρὶς νὰ πνέη ἄνεμος. Μέγα δ' ἐκ τούτου ὡς ὄρος ἀποσπασθὲν κύμα ἐπῆλθε κατὰ τῆς πόλεως μετὰ μεγίστης ὀρμῆς, ἐπανερχόμενον δὲ πρὸς τὴν κοίτην αὐτοῦ κατέπνιξε πλείστους, ἐμὲ δ' ἐκάλυψε μέχρι τῆς ὀσφύος. Τότε ἅπαντα τὰ πλοῖα ἐδυσθίσθησαν, ἢ δὲ ὠραία ἐκ μαρμάρου προκουμαία, εἰς ἣν πολλοὶ εἶχον καταφύγει, κατεπόθη ὑπὸ ῥήγματος γινόμενον ἐν τῇ κοίτῃ τοῦ ποταμοῦ».

Σεισμός φοβερός ἦτο καὶ ὁ τῆς Φωκίδος τοῦ 1871, ὃν περιέγραψεν ὁ τοῦ Σιναιίου ἀστεροσκοπεῖου διευθυντῆς Ἰούλιος Σμίτ.

Τῆ 20 Ἰουλ. (α' Αὐγ.) τοῦ ρηθέντος ἔτους περὶ τὴν 2 1/2 πρωϊνὴν ὥραν ἤρχισεν ὁ τρομερὸς κάθετος σεισμός, ὑπὸ οὐδενὸς προαγγελθείς ὑποχθονίου βρόμου. Τὸν πρῶτον τοῦτον συντιναγμὸν παρκολοῦθησαν περιστροφικαὶ καὶ παλμικαὶ κινήσεις, ὑπὸ τῶν ὁποίων κατεστράφησαν τὸ Χρισσόν, οἱ Δελφοί, τὸ Ἐνροπήγαδον καὶ μέρος τῆς Ἀμφίσσης. Συγχρόνως δὲ ἀπὸ τοῦ Παρνασσοῦ, τοῦ Κόρακος καὶ τῆς Κιόφης κατέπεσον βράχοι τεράστιοι. Συντιναγμοὶ δὲ ἐλαφρότεροι ἐξηκολούθησαν μέχρι τοῦ Ὀκτωβρίου, ὅτε τῆ 13/25 τοῦ μηνὸς τούτου, ἕτερος ἐπῆλθε συγκλονισμὸς καταστρέψας τὰς διασθείδας τῆς Ἀμφίσσης οἰκοδομίας. Εὐτυχῶς οὐδὲν ἐπὶ ἀνθρώπων συνέβη δυστύχημα, διότι οἱ πλείστοι τῶν κατοίκων εὐρίσκοντο ἐν ὑπαίθρῳ, ὅπως θαυμάσωσι τὸ τότε ἐμφανισθὲν βόρειον σέλας.

Καταστρεπτικώτατοι ὑπῆρξαν οἱ σεισμοὶ τῆς Καζαμιτζιόλης ἐν Ἰσχίᾳ ἐπισυμβάντες τῆ 4 Μαρτίου 1881 καὶ 28 Ἰουλ. 1883 (ε. ν.), ἰδίως δὲ ὁ δεύτερος κατὰ τὸν ὅποιον κατέπεσον 2278 οἰκίαι καὶ 3618 διεσπάρησαν, ἐφονεύθησαν δὲ 2313 καὶ ἐπληγώθησαν 762.

Ἐπίσης καταστρεπτικώτατος ὑπῆρξεν ὁ σεισμός τῆς Χίου ἐπισυμβάνς τῆ 22 Μαρτίου (3 Ἀπριλ.) τοῦ 1881. Ἡ ἡμέρα αὕτη ἦτο ὠραιότατη, ὁ πρῶτος δὲ ἐπέλθων κάθετος συγκλονισμὸς, κατὰ τὸ πρῶτον

δευτερόλεπτον ὑπῆρξεν ἐλαφρὸς καὶ ἀκοιούτως ἐγένετο ἰσχυρότατος, δώσας οὕτω καιρὸν εἰς πολλοὺς νὰ ἐξέλθωσι τῶν οἰκῶν τῶν. Ὅλιγα τινὰ δευτερόλεπτα μετὰ τὸν πρῶτον συγκλονισμόν ἐπῆλθε δεύτερος κραδασμὸς, μετὰ τοῦτον 3ος, 4ος καὶ ἄλλοι, ὅτε ἤρχισαν νὰ καταπιπτοῦσι τὰ οἰκοδομήματα. Καὶ μετὰ μεσημβρίαν ἐγένοντο καὶ ἄλλοι συγκλονισμοί, ἅπαντες δὲ συνοδεύοντο ὑπὸ ἔντονον βρόμου, οἷτινες ὁμοιάζον πρὸς ἐκπυροκροτήσεις πολλῶν ἐκατοντάδων τηλεβόλων. Κραδασμοὶ ἐλαφροὶ ἐξηκολούθησαν νὰ γίνωνται ἐπὶ μῆνας μετὰ ταῦτα. Ἐκ τῶν 17,000 οἰκιῶν τῆς νήσου κατεκρημνίσθησαν αἱ 14,000, ἐφονεύθησαν δὲ 3541 ἀνθρώποι καὶ ἐπληγώθησαν 1160.

Τὸ ἐλληνικὸν βασίλειον καὶ ἡ Ἀνατολὴ ἀνήκουσιν εἰς τὰς μᾶλλον εὐσειστούς τῆς γῆς χώρας, καὶ εἰμὶ βέβαιος ὅτι οὐδεμία παρέχεται ἡμέρα καθ' ἣν νὰ μὴ σεισθῆ τοῦτο ἢ ἐκεῖνο αὐτῶν τὸ μέρος. Γινώσκων δὲ ὀπίσθην σημασίαν ἔχει διὰ τὴν ἐπιστήμην ἢ ἀναγραφὴν τῶν ἐν Ἑλλάδι καὶ Ἀνατολῇ γινόμενων σεισμῶν, φροντίζω ἀπὸ τινῶν ἐτῶν νὰ συλλέγω, μετὰ μεγίστου βεβαίως κόπου, πληροφορίας περὶ τούτων καὶ ἀνὰ πᾶν ἔτος νὰ δημοσιεύω ἐν τῷ περιοδικῷ τοῦ Petermanns επετηρίδα τῶν ἐν Ἑλλάδι καὶ Τουρκίᾳ σεισμῶν.

Οὕτω κατὰ τὸ ἔτος 1890 συνέβησαν ἐν διαφόροις τῆς Ἀνατολῆς τόποις 114 σεισμοὶ κατ' ἐλάχιστον ὄρον, ἐξ ὧν οἱ ἰσχυρότεροι ἦσαν οἱ τοῦ Αἰγίου, Καρβασσαρᾶ, Παρῶν καὶ Νέας Ἐφέσου.

Κατὰ τὸ 1891 συνέβησαν 112 σεισμοί, ἐξ ὧν οἱ ἰσχυρότατοι ὑπῆρξαν οἱ τρεῖς τοῦ Αἰγαίου Πελάγους, ὁ τῆς Χαλκίδος, ὁ τῆς Σμύρνης καὶ ὁ τῆς Θεσσαλίας.

Ἐκ τῆς σπουδῆς δὲ τούτων διακρίνα 9 σεισμικὰς περιοχάς, ὅπως ἀπ' ἀλλήλων ἀνεξαρτήτους:

α'.) Τὴν Κορινθιακὴν, ἀπὸ τοῦ μέσου τοῦ Κορινθιακοῦ κόλπου ἄχρι Πατρῶν.

β'.) Τὴν Φωκικὴν, ἀπὸ τῶν Δελφῶν μέχρι τοῦ Λιδωρικίου.

γ'.) Τὴν τοῦ Ἀγρινίου ψθάνουσαν μέχρι Βονιτζῆς καὶ Προβέζης.

δ'.) Τὴν Ἰονικὴν, περιλαμβάνουσαν τὴν δυτικὴν Πελοπόννησον καὶ τὰς Ἰονίους νήσους.

ε'.) Τὴν Βοιωτικὴν, ἀπὸ τῆς Χαλκίδος μέχρι Θηβῶν.

ς'.) Τὴν Θεσσαλικὴν.

ζ'.) Τὴν Κυκλαδικὴν.

η'.) Τὴν Μικρασιατικὴν, καὶ

θ'.) Τὴν Σμυρναϊκὴν.

Ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως δὲ τοῦ ἐλληνικοῦ βασιλείου πολλὰς ἐπὶ σεισμῶν ἐσεισθῆ ἡ ἐλληνικὴ χώρα δεινότητά, ἐξ ὧν ἀναφέρομεν τοὺς νεωτάτους:

Τῆ 1853 Αὐγ. 18 καταστρέψας τὰς Θήβας.

Τῆ 1858 Φεβρ. 21 καταστρέψας τὴν Π. Κόρινθον.

Τῆ 1861 Δεκ. 26 καταστρέψας τὸ Αἶγιον καὶ Γαλαξειδίον.

Τῆ 1867 Ἰαν. 23 δεινὸς βλάβας τὴν Κεφαλληνίαν καὶ τὴν Λευκάδα.

Τῆ 1871 Ἰουλ. 20 καταστρέψας τὴν Ἀμφίσσαν, τὸ Χρισσόν καὶ Ἐνροπήγαδον.

Τῆ 1886 Αὐγ. 15 μέγας ἐν Μεσσηνίᾳ, καταστρέψας τὰ Φιλιατρά.

Τῆ 1888 Αὐγ. 30 μέγας ἐν Αἰγίῳ σεισμός.

Τῆ 1891 Δεκ. 24 μέγας ἐν Θεσσαλίᾳ σεισμός.

Τῆ 1893 Ἰαν. 19 καὶ Ἀπρ. 5. Δύο μεγάλοι σεισμοὶ καταστρέψαντες τὴν Ζάκυνθον.

Τῆ 1893 Μαΐου 11. Μέγας σεισμός καταστρέψας τὰς Θήβας.

Ὅθεν, κατὰ τὰς ἐρεῖνας ταύτας ἐκ τῶν τελευταίων τῆς Ἑλλάδος καταστρεπτικῶν σεισμῶν, ὁ μὲν τῆς Ζακύνθου ἀνήκει εἰς τὴν Ἰονικὴν περιόχην, ἢ τὸν σεισμογόνον κέντρον μετακινεῖται κατὰ μῆκος τῶν δυτικῶν παραλίῶν τῆς Πελοποννήσου καὶ Στερεᾶς Ἑλλάδος, ὁ δὲ τῶν Θηβῶν, εἰς τὴν Βοιωτικὴν (Εὐβοϊκὴν).

Ὁ τελευταῖος τῆς Ζακύνθου σεισμός ὑπῆρξεν ἰσχυρότατος, μεταβαλὼν εἰς σωρὸν ἐρειπίων ὀλόκληρον τὴν πόλιν καὶ πλείστα χωρία, διὰ τῶν δύο ἰδίως ἰσχυρῶν αὐτοῦ συγκλονισμῶν, ἦτοι τοῦ τῆς 19/31 Ἰανουαρίου 1893 καὶ τῆς 5/17 Ἀπριλίου.

Ἐπειδὴ ἡ νῆσος ἐσειετο ἥδη συγχρόνως ἀπὸ τοῦ Αὐγούστου παρελθόντος ἔτους, οἱ κάτοικοι εἶχον συνειθίσει εἰς τὸν ὑποχθόνιον τοῦτον χορὸν καὶ οὐδὲν ἐπίστευον, ὅτι ἠθελον πάθει τοιαύτην πανωλεθρίαν. Τῆ 19/31 ὁμοῦ Ἰανουαρίου δεινὸς συντιναγμὸς περὶ τὴν 5 ὥραν καὶ 45' ἀψύπνισε τοὺς κατοικοὺς τοῦ πρωῖνου αὐτῶν ἕννου· οὗτος συνοδευόμενος ὑπὸ φρικώδους ὑποχθονίου βρόμου καὶ διαρκέας περὶ τὰ 25 δευτερόλεπτα, ἐσειεσε χώραν, ἢς ἡ ἀκτὴς ἦτο τοῦλάχιστον 120 χιλιομέτρων. Ὑπὸ τοῦ συντιναγμοῦ δὲ τούτου, ὃν πλείστοι ἄλλοι λαγνολοῦθησαν, διαρκῶς ἐπὶ μῆνας τὴν νῆσον σειόντες, καταστράφη μέγα μέρος τῆς πόλεως, τελεία ὁμοῦ καταστροφὴ δὲν ἐπῆλθεν. Ὁ δεύτερος ὁμοῦ συντιναγμὸς, ὃν τῆς 5/17 Ἀπριλίου ἴσως ἀσθενέστερος τοῦ πρώτου, ἀπεπεράτωσε τὸ ἔργον τῆς καταστροφῆς. Οὗτος ἀρξάμενος περὶ τὴν 7 ὥρ. καὶ 6' τῆς πρωῖας, ὑπὸ φοβεροῦ συνοδευόμενος ὑποχθονίου βρόμου, διήρκεσε περὶ τὰ 30'', καταστρέψας πλείστας οἰκίας τὰς δ' ἐπιλοίπους καταστήσας ἀκατοικήτους. Οὕτω ἐκ τῶν 4500 οἰκιῶν τῆς πόλεως 1000 κατεκρημνίσθησαν ἐκ θεμελίων, 2000 πρέπει νὰ κατακρημνισθῶσιν, ὡς ἐπιανδύτως διασπαρῆσαι, 1200 ἔχουσιν ἀνάγκην μεγάλης ἐπισκευῆς καὶ 300 μόνον ὀλιγίστας ἔπαθον βλάβας. Ὅστε ἂν δεχθῶμεν ὡς 3000 δραχ. τὴν κατὰ μέσον ὄρον βλάβην ἐκάστης οἰκίας, εὐρίσκόμεν, ὅτι ὑπὲρ τὰ 12,000,000 δραχμῶν ἀνέρονται αἱ ἐν τῇ πόλει μόνον ζημίαι. Πανώλεθρίαν ἐπίσης ὑπέστησαν καὶ ἅπαντα τὰ χωρία τῆς πεδιάδος, ὃν. ἅπαντα ἡ χώρα ἢ ἐκ τριτοτεγῶν στρωμάτων συνισταμένη καὶ μέρος (τὸ νότιον) τῆς ἐξ ἰππουρικῆς ἀσβεστολίθου συνισταμένης ὀρεινῆς σειρᾶς τῆς ἀποτελούσης τὸ δυτικὸν μέρος τῆς νήσου (δῆμος Ναφθίων). Τὸ περιεργον δ' εἶνε, ὅτι ἐνῶ ὑπὲρ τὸ ἥμισυ τῆς νήσου δεινότητά ἐσεισθῆ, ὁ ὀρεινὸς δῆμος Ἑλατίων οὐδὲν ἢ ἀσθενέστατα ἠσθάνθη τὸν σεισμόν. Ἦσαν δὲ οἱ σεισμοὶ οὗτοι πολὺ πλοκοί, διότι ἐκ τῶν ἀποτελεσμάτων, ἅτινα ἐπὶ τῆς νήσου παρετήρησα, οἱ συντιναγμοὶ ἐνήργησαν καθέτως καὶ κυματοειδῶς, τῶν σεισμικῶν κυμάτων ἐχόντων διεύθυνσιν ἐκ τῶν Α ἢ

ΒΑ πρὸς τὰ Δ ἢ ΝΔ. Καὶ ἐνῶ τελεία τῶν οἰκημάτων ἐπῆλθε καταστροφὴ, εὐτυχῶς ὀλιγίστας ἐθρηνησαμεν ὑπάρξεις, ἂν καὶ ἡ πόλις σκοκιάς ἔχει τὰς ὁδοὺς καὶ τὰς πλείστας τῶν οἰκιῶν αὐτῆς ἐκτισμένας ἐξ ἀπελεκίτων λίθων μετὰ πηλοῦ.

Καὶ ὁ τελευταῖος τῶν Θηβῶν σεισμός ὑπῆρξεν ἰσχυρότατος καὶ καταστρεπτικώτατος, διότι καὶ ἡ πόλις αὕτη, ἦτις καὶ κατὰ τὸ 1853 ἐξ ὁμοίου καταστράφη σεισμοῦ, κεῖται πλησίον σεισμογόνου κέντρον. Τὸ Βοιωτικὸν πεδῖον, ὅπερ κατὰ τὴν τριτογενῆ περίοδον ἀπετέλει λίμνην, φέρει ῥήγμα σεισμογόνον, χωρίζον τὰ τριτογενῆ στρώματα, ἐφ' ὧν καὶ ἡ πόλις τῶν Θηβῶν, τοῦ ἐξ 100 τετραγ. χιλιομέτρων βαθυπέδου, ὅπερ καλύπτουσι νεώταται προσχώσεις. Ἐκ τῶν πληροφοριῶν ἄς ἐπὶ τόπου ἠδυνῆθη νὰ λάβω, ἡ πόλις τῶν Θηβῶν ἤρχισε νὰ σεῖται συγχρόνως ἀπὸ τοῦ Ἰανουαρίου τοῦ 1892, ἐνταστικώτερον ὁμοῦ ἀπὸ τοῦ Μαρτίου τοῦ τρέχοντος ἔτους, καὶ ἰδίως τὴν νύκτα τῆς 14ης πρὸς τὴν 15ην τοῦ μηνὸς τούτου. Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ταύτης ἡ πόλις ἐτέθη εἰς διαρκῆ χορὸν, τὴν 11ην δὲ Μαΐου περὶ ὧραν 10ην καὶ 2' τῆς ἑσπέρας, δεινὸς συγκλονισμὸς ὑπὸ ὑποχθονίου βρόμου συνοδευόμενος κατέστρεψε τὸ πλείστον τῆς πόλεως, ἄλλας μὲν τῶν οἰκιῶν αὐτῆς καταστρέψας, ἄλλας δὲ καταστήσας ἐντελῶς ἀκατοικήτους καὶ ἐτοιμορρόπους· ἡ κατάστασις τῶν οἰκιῶν τούτων εἶνε τοιαύτη, ὥστε ἂν ἐπέλθῃ καὶ δεύτερος συντιναγμὸς, ἅπαντα ἡ πόλις θὰ μεταβληθῆ εἰς σωρὸν ἐρειπίων. Κατὰ τοὺς ὑπολογισμοὺς τοῦ μηχανικοῦ τῆς πόλεως κυρίου Ροιλοῦ ἐκ τῶν 1200 οἰκιῶν τῆς πόλεως καὶ τῶν προαστείων αἱ 1100 ἐντελῶς κατεστράφησαν, ὥστε ἡ ζημία τῶν δυστυχῶν κατοίκων ἀνέρχεται τοῦλάχιστον εἰς 2,200,000 δραχμῶν, ποσὸν μέγιστον διὰ πληθυσμὸν 5,500 κατοίκων. Ἐσειεσε δὲ χώραν 102,000 τετραγωνικῶν χιλιομέτρων τοῦλάχιστον.

Ἀλλὰ τίς ἡ αἰτία ἢ ἀπεργαζομένη τὰ δεινὰ ταῦτα ἐπὶ τῆς γῆς, ἅτινα συντομώτατα περιεγράψαμεν; Μετὰ πολλὰς καὶ ἐπιπόνους ἐρεῖνας διαπρεπῶν ἀνδρῶν ἡ γεωλογία ἠδυνῆθη νὰ διακρίνη τρία διάφορα εἶδη σεισμῶν ὅπως ἀπ' ἀλλήλων ἀνεξαρτήτων (βλ. Elementé der Geologie von H. Credner, 1891, σελ. 118), τοὺς ἐξῆς:

α'.) Τοὺς ἠφαιστειογενεῖς. Οὗτοι σεισμοὶ τὴν περιχώρον ἠφαιστειῶν, ἐν παροξυσμῷ εὐρίσκόμενων, αἰτίαν ἔχοντες τοὺς ἐν τῷ πόρῳ τῶν πυρηνῶν ὀρέων ἐκρηγνυμένους ἀέρας καὶ ἀτμούς. Αἱ ὑπὸ τούτων σεισμοὶ ἐκτάσεις εἶνε μικραί.

β'.) Τοὺς ἐγκατακρημνισέως. Τὰ ὑπογείως ρέοντα ὕδατα, ἐνεργοῦντα ἐπὶ μακρὸν χρόνον διαλυτικῶς ἐπὶ πετρωμάτων ἀσβεστολίθου, γύψου, μαγειρικοῦ ἄλατος καὶ ἄλλων, παράγουσιν ἐν αὐτοῖς μεγάλα ἔγκοιλα, ἅτινα ἐγκατακρημνίζονται κατὰ περιόδους, ἀπεργάζονται ἐπὶ τῆς γῆς ἐπιφανείας συγκλονισμοὺς καὶ σεισμούς, δεινότητους πολλὰς καὶ

γ'.) Τοὺς τεκτονικοὺς, ἢ μετακινήσεων τμημάτων τῆς λιθοσφαιρας. Οὗτοι εἶνε οἱ κυρίως σεισμοί, σειόντες μεγάλας τῆς γῆς ἐπιφανείας ἐκτάσεις καὶ δεινότητας ἐπιφέροντες καταστροφάς. Τούτους θὰ προσπαθῶμεν νὰ ἐξη-

γνώσ συντομώτατα, διότι τοιοῦτοι εἶνε οἱ τὴν Ἐλλάδα καὶ Τουρκία ν σειόντες σεισμοί.

Οὐδεὶς σχεδὸν τῶν γεωλόγων ἀμφιβάλλει πλέον ὅτι τὰ σπλάγγνα τοῦ πλανήτου ἡμῶν διατελοῦσιν ἐν διαπύρῳ καὶ τεττικίῳ (μέρος τοῦλάχιστον) καταστάσει, ἀποτελοῦντα τεράστιον πυρῆνα διάπυρον (τὸ κεντρικὸν πῦρ ἢ τὴν πυρόσφαιραν), ὃν περιβάλλει φλοιὸς πετρώδης, ἢ λιθοσφαίρα, ἔχουσα πάχος 200 τοῦλάχιστον γεωγραφικῶν μιλίων. Ὡστε τὸν πλανήτην ἡμῶν δυνάμεθα νὰ παραβάλωμεν πρὸς ὄν ἀλεκτορίδος ἢ πρὸς ἄσκον πλήρη μέλιτος. Ἐπειδὴ δὲ ἡ πυρόσφαιρα αὕτη, ψύξεως ἕνεκα, ἔπλαθεν ἐν τῇ παρελεύσει μακρῶν γεωλογικῶν αἰώνων βραδυτάτην συστολήν καὶ σμικρυνσὶν κατ' ὄγκον, ἐξακολουθεῖ δὲ καὶ νῦν τοῦτο ἀπαύστως πάσχουσα, διὰ τοῦτο ἢ ταύτην περιβάλλονσα λιθοσφαίρα, ἀναγκαζομένη νὰ παρακολουθῇ τὴν σμικρυνομένην πυρόσφαιραν, πτύσσεται εἰς πτυχὰς ἢ ρυτίδας, δηλ. σειρὰς ὀρέων καὶ ῥήγνυται πολλαχοῦ. Ὡπως ὁ φλοιὸς ραγὸς σταφυλῆς ξηραίνομένης, προοῦσης τῆς ἀποξηράνσεως, καθίσταται πολὺ μεγαλύτερος πρὸς τὸν σμικρυνόμενον σαρκόδη πυρῆνα καὶ ὡς ἐκ τούτου, ὅπως παρακολουθῆσθαι τοῦτον, ἐξαναγκάζεται νὰ συμπυκνωθῇ, οὕτω καὶ ὁ φλοιὸς τῆς γῆς συμπύσσεται καὶ ρικνοῦται καὶ πολλαχοῦ ῥήγνυται μέχρι τῶν βαθυτάτων αὐτοῦ. Ὡστε ὁ πολλαχῶς συντετριμμένος φλοιὸς τῆς γῆς εὐρίσκεται κατὰ τμήματα ἐν διαρκεῖ κινήσει. αἱ δὲ σειραὶ ὀρέων εἶνε αἱ πτυχαὶ αὐτοῦ.

Καλοῦνται δὲ αἱ σειραὶ αὗται, ὡς εἶνε ὁ Αἴμος, ἢ Πίνδος, ὁ Ὑμηττός κτλ. **τεκτονικαί**, διότι ἐν μεγίστῃ εὐρίσκονται σχέσει πρὸς τὴν **τεκτονικὴν κατασκευὴν** τῆς λιθοσφαίρας. Λέγοντες δὲ οἱ γεωλόγοι **τεκτονικὴν** ἢ **γεωτεκτονικὴν**, νοοῦσι τὸν τρόπον καθ' ὃν τὰ διάφορα τὴν φύσιν **πετρώματα** (πυρογενῆ καὶ ὕδατογενῆ), ἤτοι οἱ διάφοροι λίθοι, συνάπτονται μετ' ἀλλήλων πρὸς κατασκευὴν σφαιρας κοίλης, ὡς συνάπτονται μετ' ἀλλήλων ὀπταὶ πλίνθοι ἢ λελαξευμένοι λίθοι πρὸς κατασκευὴν θόλου γεφύρας ἢ ἄλλου τινὸς οἰκοδομήματος. Ἐπειδὴ δὲ ὁ φλοιὸς τῆς γῆς κατὰ τὴν μακροαίωνα ταύτην ρικνωσιν, τὴν καὶ νῦν ἐτι ἀπαύστως ἐξακολουθοῦσαν, διεργάη πολλαχοῦ ὑπὸ ρηγμάτων καθέτων συνήθως πρὸς ὀρίζοντα, σπανιώτερον δὲ λοξῶν ἢ καὶ ὀριζοντίων, εἶνε διαμεμελισμένος εἰς διάφορα τὸ μέγεθος τμήματα, ἅτινα ποῦ μὲν βραδυτάτα συνιζάνουσι, ποῦ δὲ συμπύσσονται, ἢ ἀνορθοῦνται καὶ ἐπικαλύπτουσιν ἕτερα, ἢ κινοῦνται ὀριζοντίως. Τὴν μετακινήσιν ταύτην τῶν τμημάτων τῆς λιθοσφαίρας δυνάμεθα νὰ παραβάλωμεν περίπου πρὸς τὴν μετακινήσιν τῶν διαφόρων τμημάτων εἰς δ' κατὰ τὴν ἐναρξιν τοῦ ἔαρος διεργάη ὁ πάχος ποταμῶν ψυχρῶν χωρῶν. Ὅθεν οἱ τεκτονικοὶ σεισμοὶ ἐν γένει εἶνε ἀποτέλεσμα τοιοῦτων βραδυτάτων μετακινήσεων τμημάτων τῆς λιθοσφαίρας, ἅτινα ἀλλαχοῦ μὲν γῆς συνιζάνουσιν, ἀλλαχοῦ δὲ κινοῦνται ὀριζοντίως καὶ ἀλλαχοῦ συμπύσσονται εἰς σειρὰς ὀρέων.

Ἡ γεωλογικὴ σπουδὴ χωρῶν εὐσειστών καταδεικνύει, ὅτι οἱ τεκτονικοὶ σεισμοὶ εἶνε συνήθεις εἰς

χώρας, αἵτινες, ἀνήκουσαι σχετικῶς εἰς νεωτάτας γεωλογικὰς περιόδους, ἔπαθον ἰσχυρὰς ἐξάρσεις καὶ συνιζήσεις. Καὶ ἂν μὴδὲν ἕτερον γεωλογικὸν φαινόμενον ὑπῆρχε, διδάσκον, ὅτι καὶ νῦν ἐτι ἀπαύστως χωρεῖ ἡ γένεσις ὀρέων τεκτονικῶν, οἱ σεισμοὶ παρέχουσιν ἐναργεστάτην τούτου ἀπόδειξιν. Χῶραι, ὧν τὸ ἔδαφος ἐπίπεδον καὶ ὀμαλὸν (Ρωσία, Β. Γερμανία), οὐδόλως ὑπὸ σεισμῶν πάσχουσιν· αὐτὸ τοῦτο παρατηρεῖται καὶ εἰς χώρας, ὧν τὸ χέρσωμα ἀνήκει εἰς ἀρχαιοτάτας γεωλογικὰς περιόδους.

Κατὰ ταῦτα καὶ οἱ τῆς Ἐλλάδος καὶ Τουρκίας σεισμοὶ παρατηροῦνται ἐπὶ περιοχῶν νεωτέρων γεωλογικῶν διαστύσεων. Ὡς δὲ ἐκ τῶν γενομένων γεωλογικῶν καὶ γεωγραφικῶν ἐρευνῶν καταδεικνυται, αἱ χῶραι αὗται ἀνεκαθεν πάσχοσιν ὑπὸ νεκτονικῶν σεισμῶν, οὓς ἀπεργάζονται μεγάλα μετακινήσεις τμημάτων τῆς λιθοσφαίρας, λαβοῦσαι ἰδίως χώραν περὶ τὰ τέλη τῆς τριτογενοῦς ἐποχῆς. Κατὰ τὴν περίοδον ταύτην ἡ Ἑλλάς συνεδέετο μετὰ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας καὶ τῆς Κρήτης διὰ τῆς κατὰ τὸ πλεῖστον ἐξαφανισθείσης ἐλληνοασιατικῆς ἡπείρου, ἢς λείψανα εἶνε αἱ νῆσοι τοῦ Αἰγαίου Πελάγους. Τότε Ἰόνιον καὶ Αἰγαῖον Πέλαγος δὲν ὑπῆρχον, ἢ δὲ Ἑλλάς ἀπετέλει ἐνήλιον καὶ ἀναεπταμένην χώραν, πλήρη λιμνῶν, ἐν αἷς τὰ καταρέοντα χειμαρρῶδη ὕδατα ἐπιστρώννουν ἰλύν, ἄμμον, καὶ κροκάλας, ἀποπετρωθείσας σὺν τῷ χρόνῳ εἰς ψαμμόνας, μάργας καὶ κροκαλοπαγῆ πετρώματα. Κατὰ τὴν περίοδον ταύτην, ἰδίως τὴν μεϊόκαινον διάπλυσιν, ἀνεπτύχθησαν δάση παχύσκια ἐκ δρυῶν, δαφνῶν, μύρτων κτλ. ὧν οἱ κορμοὶ ἀπανθρακωθέντες ἐσχηματίσαν τοὺς γαιάνθρακας τῆς Κύμης, τοῦ Ὀρωποῦ καὶ ἄλλων τόπων, ἔζησαν δὲ τεράστια καὶ περίεργα θηλαστικά, ἤτοι ἐλέφαντες, ρινοκέρωνες, λέοντες, πίθηκοι κτλ. ὧν πολῦτιμα λείψανα ἐξορυχθέντα ἐν Πικερμῖῳ (παρὰ τὸ Πεντελικόν), εὐρίσκονται ἐν τῷ ὀρυκτολογικῷ τοῦ Πανεπιστημίου μουσεῖῳ. Τῆς χώρας ταύτης μεγάλα τμήματα συνιζήσαντα βραδέως καὶ καλυφθέντα ὑπὸ θαλάσσης, διεμέλισαν· αὐτὴν εἰς χερσονήσους, νήσους, πελάγη, κόλπους, ὄρους καὶ λιμένας.

Ὅθεν οἱ τεκτονικοὶ σεισμοὶ, οἱ τόσας ἐπὶ τῆς γῆτινος ἐπιφανείας ἐπιφέροντες καταστροφὰς, ἀρχικὴν αἰτίαν ἔχουσι τὴν ψύξεως ἕνεκα συμβαινουσάν συστολήν τῆς πυροσφαίρας. Τότε δὲ θὰ παύσων τὴν καταστρεπτικὴν αὐτῶν ἐνέργειαν, ὅταν ἐκλείη ἡ πυρόσφαιρα, ψυχθῇ δηλ. καὶ σπερεοποιηθῇ ὀλόκληρος. Τοῦτο ὅμως θὰ συμβῇ μετὰ παρέλευσιν ἀπειρῶν αἰώνων, ὅτε θὰ ἔχη ἐξαλλοιωθῇ ὀλοσχερῶς ἡ ἐπιφάνεια τοῦ πλανήτου καὶ θὰ ἔχη ἴσως ἐκλείη ὁ ἄνθρωπος καὶ σὺμπασα ἡ ἐπίλοιπος δημιουργία, διότι ἀτμόσφαιρα καὶ ὑδρόσφαιρα θὰ ἐξαφανισθῶσιν, ὡς ἐξηφανίσθησαν καὶ ἀπὸ τῆς σελήνης.

Κ. ΜΗΤΣΟΠΟΥΛΟΣ,
καθηγητὴς τοῦ ἐν Ἀθήναις πανεπιστημίου.

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑ.

Νόρμα

μελόδραμα εἰς πράξεις ὀδο. Ἐπη Soumet, Belmont καὶ Romani. Μέλος Bellini. Μετάφρασις ἔμμετρος.*

Σ Κ Η Ν Η Ζ'.

Τὰ δώματα τῆς Νόρμας.

Νόρμα, Κλοτίλδη καὶ δύο νήπιοι παῖδες.

- N. Φύγε! ἀπάγαγέ τα. Φρίττω τὴν θεάν καὶ τὴν περιπτυσίν των. — Τίς σου τὸ στέγρον φόδος δεινὸς πρὸς τοὺς υἱοὺς σου φράττει;
K. N. Ἄγνοῶ· ποικίλα πάθη με κατατρώχουν. Ἐχθραν καὶ φίλτρον ἢ θεά των μ' ἐμπνέει — Τοτὲ μὲν εὐφροσύνην, Τοτὲ δ' ὀδύνην. Σπεύδω νὰ τὰ θλίψω, νὰ τὰ συντριψῶ. Τὴν ὥραν καταρῶμαι
K. N. καθ' ἣν ἐγέννηον — Εὐφῆμαι Νόρμα — Ὡ ἄλγος!
K. N. Τί ἀντίφασαις — Ὡ! δὲν θὰ μ' ἐννοήσῃς καλὴ Κλοτίλδη. Ἄνεκλήθη εἰς Ρώμην
K. N. ὁ Πολλίων. Θὰ συναπέλθῃς; δὲν λέγει τί θὰ πράξῃ. Ὡ! ἂν μ' ἐγκαταλίπη φυγῶν κρυφίως. Ἐάν με ἀπομονώσῃ
K. N. καὶ τοὺς υἱοὺς του — Πιστεύεις σύ; Δὲν θέλω. πολὺ σκληρὸ θὰ ἦτο ἢ τοιαῦτη ἀμφιβολία. Προδέρχεται τις ἤ! κρυφῆθε (Ἡ Κλοτ. ἀπάγει τὰ παιδία).

Σ Κ Η Ν Η Η'.

Νόρμα, Ἄδαλγίδα.

- N. Ἄδαλγίδα,
Ἄδ. — Καρδία θάρρος. (πρὸς ἑαυτὴν)
N. Προχώρει — καλὴ νεάνις προχώρει, Τί τρέμεις τέκνον; Ἀπόκρυφόν τι ἀκούω βάρος
Ἄδ. Σοῦ κλονεῖ τὸ στήθος. Ὅρθόν! ἀπόθεε ὅμως πρὶν τὸ οὐρανίον σου ἦθος, τοῦ πταιίστου εἶν' ὁ τρόμος. Ἐνθάρρυνόν με ὅπως με παρρησίαν δεῖξω τὴν καρδίαν.
K. A. Ἐγείρου καὶ λάλει — τί σε θλίβει — Ὁ ἔρω. Μὴ ὀργισθῆς! πόσον δὲν ἠγωνίσθη νὰ τὸν νικήσω! εἰς μάτην πᾶς ἀγὼν μου· κατενικήθη· ἄχ! μάθε ὅτι ὠρκίσθη. προδοῦσα τὴν πατρίδα καὶ τὸν θεόν μου, πρὸς ὃν ἐτάχθη ὡς δούλη αἰωνία, νὰ φύγω μετ' ἐκείνου — Ὡ, τρισαθλία. Τοῦ ἔαρος σου ἦδη ἐταράχθη ἡ γαλήνη! πῶς ὅμως καὶ πότε!
Ἄδ. Τὸ λάβρον πῦρ ἐν σοί; Ἐν μόνον βλέμμα, εἰς στεναγμὸς του... Ἐν τῷ θεῷ δάδα...

*) Ἰδὲ ἀριθ. 36, σελ. 725—728.

ὅτ' εἰς τὸ θεῖον πρὸ τοῦ βωμοῦ νύχουμν. ἐξαίφνης ἢ προδευχή μου· διεκόπη εἰς τὸ χεῖλος· μεμαγευμένη ὑπὸ τῆς ὀπτασίας ἐφάνταζομην τὴν φαινήν του ὄψιν ὡς ἀστέρα.

- N. Ὡ! ἀναμνήσεις, οὕτω καὶ ἐμὲ τὸ βλέμμα ἀνῆρπαξεν ἐκείνου.
Ἄ. N. Πλὴν... δὲν ἀκούεις σύ. — Λέγε — ἀκούω.
Ἄδ. Μόνη κρυφίως εἰς τὸν βωμόν μ' ἐκείνον συνιντώμην κ' ἐκ λαβροτέρων πάντοτε φλογῶν κατεκαίομην.
N. Οὕτω ποτὲ κ' ἐγώ. (μεταξὺ)
Ἄ. Μοὶ ἔλεγε συγχώρει νὰ σε λατρεύω κόρη, τὴν αἴραν ἀναπνέων θρήνων σου τῶν ἠδέων. Τὴν πάγχρυσόν σου κόμην δός μοι νὰ ἀσπασθῶ.
N. Τοιαῦτα λέγων (ἐν τῷ μεταξὺ κ' ἐκείνος μ' ἐδαυκάλει καὶ ἀναφλέγων πάθος προσεκάλει.
Ἄδ. Μὲ κατεκλήην ἠδονικῶς
N. οὕτως ἐσαγνηνεύθην (μεταξὺ), τὸ εὐλαλὸν του στόμα μ' ἐθώπευεν, ἀστὴρ φαιδρὸς τὸ τακερόν του ὄμμα. Ἡράσθην! Νόρμα, σὺνγνώμην,
N. Μὴ κλαῖε κόρη, (δὲς μεταξὺ) ἢ ἄλλως ἀπωλόμην· σύ Νόρμα φρούρησόν με, σῶσον ἢ φόνευσόν με κατ' ἐμαυτῆς ἀκόμην σωτῆρ μου σύ γενοῦ. Τὰ δάκρυά σου (ἐν τῷ μεταξὺ) ἐγὼ θὰ παύσω καὶ τὰ φρικτὰ σου δεσμά θὰ θραύσω.
Ἄδ. Εἰπέ μοι πάλιν τὸν γλυκερόν σου λόγον
N. ἔλθε νὰ σε περιπτυσθῶ, τὸν ὀδυρμόν σου παύω, τοὺς ὄρκου σου ἀνακαλῶ καὶ τὰ δεσμά σου θραύω, ἂν ἦναι ὁ λάτρης σου πιστός θὰ ζήσης εὐτυχῆς.
Ἄδ. Θεέ μου πάλιν τὸν φαιδρὸν ἐνήχησόν μοι τόνον καὶ τῆς καρδίας τὸν πικρὸν κατεύνασόν μου πόνον· ὁ ἔρω, λέγεις, θεμιτός, Ὡ! μὲ ζωογονεῖς
N. ἀλλὰ τίς εἶναι ὁ ἐραστής, δὲν ἔμαθον ἀκόμην.
Ἄ. Ὡς ξένον θὰ τὸν ἀγνοῆς
N. Ρώμην ἢ πατρίδα του — Ρώμην!
Ἄ. καὶ πῶς καλεῖται; — Ἰδέ τον.

Σ Κ Η Ν Η Θ'.

Οἱ ἄνω καὶ ὁ Πολλίων.

- N.** Οὗτος! ὁ Πολλίων.
Ἄδ. Ὁργισθῆς! !
N. Αὐτός; δὲν εἶπες οὕτως;
Ἄδ. Καλῶς ἀκούω; Ἄχ! Ναί.
Πολ. Ὡ! συμφορά! τί εἶπες!
 (πλησιάζων τὴν Ἄδαλγ.)
Ἄ. N. Πῶς; — Τρέμεις σύ. Πρὸς τί;
 (Στιγμῶν τινῶν σιγή. — Ὁ Πολλίων τεταραγμένος. Ἡ Ἄδαλγισα τρέμουσα πρὸ τῆς Νόρμας φρακτούσης).
N. Ὡ! διὰ ταύτην ἄπιστε, τί τρέμεις; τί φοβεῖσαι; Αὕτη ποδῶς δὲν ἔπαισε, ὁ ἔνοχος σύ εἶσαι. Προδότα τρέμε δι' ἐμὲ Διὰ τὰ τέκνα σου καὶ σέ.
Ἄδ. Πολλίων! σύ! ὦ! φρίκη! Σπεῦσον! ἀπάντα! οὐαί!
 (Καλύπτει τὸ πρόσωπόν της, Ἡ Νόρμα δραττομένη τοῦ βραχίονος της ἀνγκάζει αὐτὴν νὰ τὴν ἀτενίσῃ)
N. Ὑπῆρξας θῦμα τάλαινα προδότου σκληροτάτου. Τὸ χεῖλος ἔχει παγερὸν ὡς ἡ πνοὴ θανάτου. Βίον κλαυθμῶν ἀνάπλεων καὶ σοὶ παρασκευάζει θρηνοῦσαν θὰ χλευάζῃ ὡς ποτ' ἐμὲ καὶ σέ.
Ἄδ. Τί φοβερὸν μυστήριον ὁ λόγος σου ἐμφαίνει! τρέμω! ἀδύσσου βάραθρον ἐνώπιόν μου χαίνει. Κατανοῶ ἡ τάλαινα πόση ἡ συμφορά μου ἄμετρα τὰ δεινά μου ἂν μ' ἀπατῆ οἰκτρῶς.
Πολ. Νόρμα μικρὸν κατάστειλον. τὰς φλόγας τῆς ὀργῆς σου. Τῆς δυστυχούς νεάνιδος τὸν γόνον καὶ λυπήσου τὸν γόνον καὶ λυπήσου τὸ αἰσχρὸ μας πρὸ τῆς ἀγνῆς νῦν πέπλος ἄς σκεπάσῃ τὸν πταίστην ἄς δικασθῇ Θεὸς ὁ αὐστηρὸς
N. Ἄπιστε!
Π. Παράφρων!
N. Πρόσμενον.
Π. Σπεῦσον (πρὸς τὴν Ἄδ.)
Ἄδ. — Μακρὰν μου! ἄφες με.
Π. Ἡ Νόρμα σύζυγός σου.
Π. Θὰ γείνω ἰδικός σου. Σε νὰ ἐρώμαι ὀφείλω καὶ ταύτης ν' ἀποστῶ.

- N.** Καλῶς! λαβέ την καὶ φύγε. Ἄπελθε!
Ἄ. Μὴ. μᾶλλον τελευτῶ.
N. Ναί! μακρὰν! μακρὰν! προδότα (πρὸς τὸν Π. ζητοῦντα νὰ ἀπαγάγῃ τὴν Ἄδ. βίγ, ἥτις ἀνίσταται)
 τῆς τιμῆς καὶ τῶν υἰῶν σου. Μὴ χαρῆς! ! Μὴ ἀπολαύσης! ἔξωτα τὸν βδελυρὸν σου. Ἐν θαλάσῃ, ἐπὶ ἀνέμων αἰωνίως θ' ἀκούης τρέμων τῆς ἀρᾶς μου τὰς Ἐρινύδας μυκωμένας περὶ σέ.
Π. Ὑβριζέ με ἀπατεῶνα (ἀπελις) δὲν φοβοῦμαι τὸν θυμὸν σου. Ἔχω κατὰ τῶν ἀρῶν σου τὴν ἀγάπην κιδεμόνα. Δὲν προσμένω ἐκ τῶν θεῶν μου ἄλλην μείζω τῶν συμφορῶν μου. Ἀποφράς ἦν ἡ ἡμέρα καθ' ἣν πρῶτον εἶδον σέ.
Ἄδ. Ὡ! συγγνώμην! ἂν ἡ ἀθλία (Γονυπετῆς προσκειμένη τῇ Νόρμα). τῶν κλαυθμῶν σου εἶμαι αἰτία. Δάση καὶ ὄρη καὶ μέλας πόντος θὰ με χωρίζουν τοῦ σέ προδότος. Καταπίνω τὰ δάκρυά μου, δὲν προσέχω εἰς τὰ δεινά μου, ἀποθνήσκω, ἂν τὸν πατέρα τῶν υἰῶν σου κλέψω ποτέ.
 (Ἐσθθεν τοῦ ναοῦ ἀκούεται ὁ ἱερὸς γαλκὸς κρουόμενος. Ἡ Νόρμα προσκαλεῖται εἰς θυσίαν. Ἀποθεῖ τὸν Πολ. διὰ τῆς χειρὸς σημαίνουσα αὐτῷ νὰ ἐξέλθῃ. Ὁ Πολλίων ἀπέχεται μινόμενος).

ΠΡΑΞΙΣ Β'.

Σ Κ Η Ν Η Δ'.

Τὰ δώματα τῆς Νόρμας.

- Εἰς τὸ βῆθος ρωμαϊκῆ κλίνης, ἐφ' ἧς κοιμῶνται οἱ υἱοὶ τῆς Νόρμας. Δεξιόθεν τράπεζα.
Νορ. (Εἰσέρχεται κρατοῦσα λύχνον καὶ ἐγχειρίδιον. Κάθεται καὶ ἀποθέτει ἐπὶ τῆς τραπέζης τὸν λύχνον. Εἶναι ὠχρὰ καὶ ἠλλοιωμένη τὴν ὄψιν)
 Ὅμοῦ κοιμῶνται . . . καὶ τὴν ἔνοπλόν μου δὲν βλέπουν χεῖρα. Μὴ καμῆθῆς καρδιά! ! Τί θ' ἀπολαύσουν; Ἄδῶ, βαδάνους καὶ ἐν [Ρώμη. . . .]
 Ὀνειδισμόν.—καὶ τοῦ θανάτου χεῖρον. Δοῦλοι τῆς μητρίας τῶν! ποτέ! τί μένει; [(ἐγείρεται)]
 Θάνατος! Ναί! τί στέκει; (προβάσα ἐπέχει) Δὲν προβαίνει; ριγῶ κλονοῦμαι — ἡ φρίκη τὰς τρίχας μου ἀνορθοῖ. Ἡ! παιδοκτόνος! [(συγκινουμένη)]
 Φίλτατα φίλτατα τέκνα! μητρὸς ταλαίνης παραμυθία, ὧν ὁ ἠδύπνοος γέλω

ὡς συγγνώμην θεοῦ παρίστατό μοι.
 Κ' ἐγὼ φονεὺς αὐτῶν; Εἰς τί μοι παιῶν; [(διωπῆ)]
 Πολλίων ὁ πατὴρ τῶν. Ἴδου τὸ πταίσμα. Νεκροὶ μοι εἶναι ἴδην. Νῦν δι' ἐκείνον ἴσον ἄς δρέψῃ πρὸς ἐμὲ τὸ θρῆνον. Ἐμπρός! (Ὅρμῃ πρὸς τὴν κλίνην αἶρει τὸ ἐγχειρίδιον καὶ βάλλει κραυγὴν τρόμου)
 ποτέ· εἴν' υἱοὶ μου· υἱοὶ μου· (τοὺς περιπτύσσεται ἀφυπνισθέντας θρηνοῦσα) Κλοτίδην!

Σ Κ Η Ν Η Ε'.

Κλοτίδην καὶ Νόρμα.

- N.** Κλοτίδην! σπεῦσον!
Ἄς ἔλθῃ ἡ Ἄδαλγισα.
Κ. Ἐδῶ πλησίον Μόνη προσευχομένη, πλανᾶται· καὶ κλαίει [(ἀναχωρεῖ)]
N. Ναί. Τὸ σφάλμα κυρῶτω· εἶτα ἀποθνήσκω.
 Σ Κ Η Ν Η Γ'.

- Ἄδ.** Μὲ κράξεις Νόρμα; (μετὰ δέους) (ἐκπεπληγμένη) κατηφῆ τὴν ὄψιν ἔχεις κ' ὠχρὰν
N. Ὁχρὸς θανάτου — ἀθρόαν τὴν αἰσχύνην μου μάθε. Μίαν παρακλή- [σίην μου] μόνον τέλεσόν μοι ἂν μου τὰς παρούσας συμφοράς ἐλεῆς· καὶ τὰς μελλούσας.
Κ. Πᾶν σοὶ ὑπισχνούμαι.
N. Ὅμνύεις;
Κ. Ὅμνύω.
N. Πρόσχε· ἡ ἐναγῆς μου ὑπηρεσία τὸν βωμὸν μαιίνει. Καιρὸς νὰ παύσω. Πλὴν ποῦ τὰ δύστηνά μου νὰ ἀπαγάγω; Εἰς σέ τάφηνω.

- Ἄ.** Τί λέγεις Νόρμα;
N. Εἰς τὰς τῶν Ρωμαίων σκηνὰς ἐλθοῦσα . . . Παράδος εἰς ἐκείνον.
Ἄ. Τίς ὁ σκοπός σου.
N. Ἐστὼ σύζυγός σου. τὸν συγχωρῶ καὶ θνήσκω.
Ἄ. Ὅχι ποτέ.
N. Σ' ὀρκίζω χάριν τῶν υἰῶν του δέξαι· μετὰ σοῦ παράλαβέ τα, φρούρη καὶ προστάτευσέ τα. Δίφρους καὶ ἀρχὰς δὲν θέλω τοὺς υἱούς σου ἄς κοσμῶσι. Μὴ ἀφῆς σοὶ παραγγέλλω δοῦλοι οἱ ἐμοὶ νὰ ζῶσι. Τὴν καρδίαν μου σπαράττει ὁ προδότης διὰ σέ.
Ἄ. Νόρμα, μήτηρ παμφιλτάτη ἐτι μένεις πρὸς ἐμέ. λάβε τοὺς υἱούς σου, ποτέ μακρὰν σου πῶς θὰ ζήσω μὴ ἐλπίσης

- N.** Ἄλλ' ὀρκισθῆς
Ἄ. Τὴν χαρὰν σου! ὅπως σὺ εὐδαιμονήσης· τὸν σκληρὸν θὰ πλησιάσω καὶ τοῦ στήθους σου τοὺς πόνους ὑψηλοὺς θὰ εὗρω τόνους. τὸ ὑπνώττον εἰς τὸ στήθος φίλτρον του θὰ ἀναγεννήσης. Ἐχει εὐσπλαγχνον τὸ ἦθος πάλιν θὰ στραφῆ πρὸ σέ.
N. Νὰ προσφύγω εἰς δεήσεις, δὲν σ' ἀκούω· ἄφες, ποτέ.
Ἄ. Ἴδε Νόρμα πρὸ τῶν ποδῶν σου τὰ μικρά σου ἄθωα βρέφην· Τίς ἀγκάλῃ θὰ τὰ ἐκτρέφῃ ἂν μὴ φίλτρον μητρικόν;
N. Ἄ, πρὸς τί με τὸν κλαυθμὸν σου τὴν θαρροῦσαν ψυχὴν νὰ θραύσης· εἰς ἐλπίδας, εἰς ἀπολαύσεις· δὲν πιστεύει ψυχorroγῶν.
Ἄ. Ἄ, πείσθητί μοι
N. Πῶς νὰ πεισθῶ
Ἄ. Ἐξ ἴσθ
Ἄ. Θ' ἀλλάξῃ γνώμην.
N. Καὶ σύ;
Ἄ. Φιλίαν δὲν θ' ἀρνηθῶ, πρὸς ὃν ποτέ ἠρώμην.
N. Ἀγνὴ καρδιά σπουδάξεις;
Ἄ. Δὲν θέλω νὰ στενάξῃς· Ἄλλως θεῶν θνητῶν μακρὰν με σέ θ' ἀποσυρθῶ.
N. Ναί! νικᾶς με· δὸς τὴν φαιδρὰν μορφήν σου ν' ἀσπασθῶ.
N. Ἄ. Ναὶ μέχρι πνοῆς μου ἐσχάτης φίλη πιστή σου θὰ ζήσω· καὶ ἐν τοῖς κόλποις τῆς φιλιότητος πάντα γῆς ὄλθον θ' ἀντλήσω· σὺν σοὶ κατὰ τῆς Μοίρας τολμῶσας αἶρω χεῖρας. Ἐφ' ὅσον τῶν παλμῶν μου τὸ στέρον σου εἴν' ἠχώ.
 (*Ἀκολουθεῖ).

ΤΡΕΙΣ ΑΣΤΕΡΕΣ*.

Ἐσίγησε· πλὴν τῆς φωνῆς αὐτῆς ἡ μελωδικὴ ἠχώ κατκλήλει ἐτι τὰ ὠτά μου· ἔστρεψα τὸ βλέμμα ἐν τῇ αἰφνιδίως γενομένῃ σιγῇ, εὐλαβῶς τέως ἐπὶ τοῦ ἐδάφους προσηλωμένον· τότε μόνον κατενόησα ὅτι εἶχον τὸ γόνυ κεκλιμένον καὶ ἠνωμένας τὰς χεῖρας ἐν ἀσυνκισθητῷ ἐνθουσιασμοῦ ἐκστάσει, ὑπὸ τὸν ἦχον τῆς γλυκείας τοῦ Νυκτίου φάσματος λαλιᾶς, ὡσεὶ ἐν ὀνειρῷ διαβλέπουσα ἀνεπισσομένην πρὸ ἐμοῦ τὴν ἱερὰν τοῦ ἄσματος ἐκείνου σκηνήν. . . .

*) Ἴδε ἀριθ. 36, σελ. 704 — 707.

'Ητένισα τὴν Νύκτα· ἦν ἀρρήτως θαυμασία ἐν τῇ στιγμή ἑκείνῃ ἡ σοβαρὰ αὐτῆς καλλονή· οἱ ὀφθαλμοί, οὐδὲν νῦν δακρύνοντες, ἐξαισιῶς ἀπήστραπτον οἶονεῖ δι' ἐνδομύχου πυρός· ὅπερ ἀνερρίπιζον αἱ ἐλαφρῶς περίξ τῆς ποδῆρους αὐτῆς κόμης τοὺς μελαντάτους βοστρύχους τῆδε κάκεισε παρασύρουσαι πνοαί. 'Εν ᾧ ἡ χεὶρ της, χιονοδῶς λευκὴ παρὰ τὴν παμμέλαιναν κόμην ἀνυφουμένη, μοὶ ἐδείκνυε διὰ τοῦ δακτύλου τὸν οὐρανόν, λεπτόν συγκινήσεως ρίγος, μυστηριωδῶς τὰ μακρὰ αὐτῆς μέλη διαθείον, ἐπέτεινε τὴν συμπαθεῖ ὠχρίαν τῆς μεγαλοπρεποῦς αὐτῆς μορφῆς.

Δὲν ἐτόλμων νὰ λαλήσω· ἐσεβόμην τὴν ἐπιβάλλουσαν ἐκείνην σιγῇν, πλήρη τῶν ἐντυπώσεων τοῦ πρὸ μικροῦ ἔτι σβεσθέντος, ἄσματος. 'Αλλὰ τοῦ πόθου ὑπερισχύοντος, ἀκουσίως ἐψέλλισα :

— Πανδαῆς κόρη τοῦ ζόφου! λάλησόν μοι ἔτι· εἰπέ μοι, σὲ ἱκετεύω, τίς ἡ φωτόπλαστος αὐτῆ παρθένος καὶ αἱ ὁμοειδεῖς σύντροφοι αὐτῆς, πόθεν δὲ ἀπέρρευσαν τὰ δύο ἕτερα ἀστρώδη δάκρυα, καὶ πρὸς τί, εἰς τριάδα συνενωθέντα, ἐκρυσταλώθησαν οὕτω λαμπρῶς. 'Ω! ὁ νοῦς μου μεθ' ἀγίας ἡδονῆς ἰλιγγιᾶ πρὸ τοῦ μυστηριώδους τούτου θαύματος, οὐ τὴν ἀρχὴν μόνην μοὶ ἀπεκάλυψας . . .

Γλυκὺς στόνος, αὔρας δροσώδης πνοή, ἐκχυθεὶς ἀπὸ τῶν χειλέων τῆς μελανοκόμου γίγαντος καὶ τὸ ὠχρόν μέτωπόν μου θωπεύσας, ἐπέπνευσεν ἐπ' αὐτοῦ τὸ ἠδύτρομον τῆς συγκινήσεως ἐκείνης ρίγος. Ἐν ᾧ τοῦ σπινθηροβόλου βλέμματός της αἱ ἀκτίνες, εἰσέδυνον βαθέως ἐν ἐμοί. Τότε τὰ ὑψικόρυφα τοῦ δάσους δένδρα, κλίνοντα πρὸς ἄλληλας τὰς βαθυφύλλους αὐτῶν κεφαλὰς, ἔχεαν ζωηρὸν ψίθυρον θαυμασμοῦ πρὸς τὴν μεγαλοπρεπῆ τοῦ μυστηρίου ἀνασσαν, καί, οἶονεῖ ἐπαναλαμβάνοντα τὰς τελευταίας ἐκείνης λέξεις διὰ τῆς θροῆς, αὐτῶν, διηρώτων ἄλληλα διὰ τῶν βραδέως ἐκπνεόντων ἀσθενεστάτων τόνων της, ὡς ἐγὼ πρότερον τὴν Νύκτα: ατίνες αἱ τρεῖς ἀστεροδάκρυες παρθένοι, αἱ αἰθερόπλαστοι Κόραι τοῦ οὐρανοῦ; . . .

Στιγμὴ μόνη βραχεῖα ἤρκεσεν εἰς τὴν γλυκεῖαν τῆς Νυκτὸς ἐπίπνευσιν, τοὺς δειλοὺς τῶν δένδρων μορμύρους, καὶ τὸ ὠραῖον φάσμα ἤνοιξε πάλιν τὰ χεῖλη.

Τότε τὰ δένδρα οἶονεῖ ὑπὸ στιβαρᾶς χειρὸς ἀποχωρισθέντα ἀλλήλων, ἀπαντα αὐτοστιγμει ἐσυχώθησαν ὀρθοτενῶς καὶ μετ' εὐλαβοῦς σιγῆς, φοβούμενα μὴ καὶ τὴν ἐλαχίστην τῆς Νυκτὸς λέξιν ἀπολέσωσι.

— Καὶ πρὸ τῆς κλίνης ἀσθενοῦς, ὡς με χρυσῆν ριπίδα με τὰ ὠραῖά της πτεροῦ νὰ τὸν ριπίξῃ τρυφερὰ τὴν ἄλλην Κόρην εἶδα.

'Ἐσπεῖρ' εἰς σκότην πρὸ αὐτοῦ ἀκτίνας φευγαλέας ὡς τῆς ψυχῆς του τὰ ἐντὸς κατεπλημμύρει νοητῶς με φέγγη τῆς ιδέας.

Εἰρήνης ὕπνον ἔχυσεν εἰς τὰ γρυπινόν του ὄμμα προσδουκαλιζουσα γλυκὴ ὡς ψάλλουν ἄγγελοι ἐκεῖ, εἰς τοῦρανοῦ τὸ δῶμα.

Κ' ἐφώτισε τὸν ὕπνον του ἐν ὄνειρον ὠραῖον. . . . Παράδειδος μυριανθῆς καὶ σκιωδῶν ψυχῶν πληθῆς ἐν μέσῳ τῶν ἀνθέων! . . .

Κ' ἐπόθησεν, εὐελπιστῶν χρυσῆν ζωὴν αἰώνων, τῶν πόνων του ἀπαλλαγείς, νὰ πετασθῆ ἀπὸ τῆς γῆς μέσῳ χρυσῶν λειμώνων. . . .

'Ἡ Κόρη ἐμειδίασεν ἐγγύς του κελαδοῦσα· κ' ἐν συγκινήσει ἱερᾷ, ἐδάκρυσεν ἡ γλυκερὰ τοῦ Παραδείσου Μοῦσα!

Κ' ἐν ᾧ τὴν θνήσκουσαν μορφήν τοῦ ἀσθενοῦς ἐμ- [πρὸς της, ὡς ἡ ἀκτὶς ἄνθος ὠχρόν, χρυσοῖ ἀπαύγασμα φαιδρὸν τοῦ μειδιάματός της,

πίπτει τὸ δάκρυ ὡς σπινθήρ βλεμμάτων παρηγόρων . . . ὦ θαῦμα! ἐκ τῶν οὐρανῶν ἐν παραδείσιον πτηνὸν ὀρμηθῆσαν ταχυπόρον,

αἶρει τὸ δάκρυ εἰς πτεροῦ χρυσᾶ καὶ πτερυγίζει· πάλιν τὸ φέρ' εἰς οὐρανὸν ἐκεῖ ὡς ἄστρον φαιρινὸν ἔει νὰ σπινθηριζῇ. . .

Τάφινει ὅπου ἱερὸν τῆς 'Αδελφῆς τὸ δάκρυ ὡς ψυχῆς φάρος σελαγεῖ καὶ τὸ θαυμάζουν ἐν σιγῇ οἱ οὐρανοὶ οἱ ἄκροι.

Χαῖρε, χρυσόπτερον πτηνόν! ὦ τέκνον Παραδείσου! 'Ἐλπίδος ἔμβλημα γλυκὴ, ὡς σὺ ἐλθοῦσης ἀπ' ἐκεῖ, εἶν' ἡ χρυσῆ μορφή σου,

Εἰς κήπους μακρυνοὺς πετῶν ὅπου τὸ ἔαρ θάλλει μακρόν, εὐήλιον, γλυκὴ, ἐπλάσθης ἵνα διαρκῆ 'Ἐδὲμ μνησκήρης κάλλι.

Κι' ὡς δρόσου στάγμα λαμπερὸν ἐκ τῶν ἀνθῶν ἐκείνων φέρεις τὸ δάκρ' εἰς οὐρανόν, νὰ λούῃ τὸμμα με κρουνὸν εὐλογητῶν ἀκτίνων!

Κ' εἶδον τὴν τρίτην τῶν χρυσῶν Παρθένων ἀνοίγουσαν βραχίονας ἀγίους, δύο μορφᾶς νεανιῶν ὁμοίας εἰς μίαν της περίπτωξιν δυνήνου. Θερμὴν πνοὴν ταῖς ἔχυν' εἰς τὰ χεῖλη καὶ τὸ οὐράνιον μειδιάματός της εἰς τὰς ψυχὰς αὐτῶν ἀντηνακλάτο· ἰδοὺ! τὴν ἄσπιλον λευκότητά των ἡ λάμψις του ἐφώτισε γλυκεῖα ὡς τοῦ βουνοῦ τὴν ἄθικτον χιόνα ἡλίου φῶς χρυσόνει καὶ ροδίξει.

'Ητένιζον ἡ μία τὴν ἑτέραν εἰς τὴν ψυχὴν ἀλλήλων ἀμοιβαίως εἰσδύουσαι, φαιδρύνουσαι ἡδέως ὡσεὶ ὄνειρον ἱνδαλμα γελῶν ἐν τῇ φαντασίᾳ καὶ ὡς τὸ ὄναρ εἰς ἦν εἰσδύει τὴν ζωὴν λαμβάνει, οὕτως ἡ μία ἐν τῇ ἄλλῃ ἔξιν. . . . Κ' ἐν τῇ ἐκστάσει τῆς ἐνώσεώς των πρὸς Οὐρανὸν ἀπέστρεψαν τὸ βλέμμα ὡσεὶ ἐπόθουν, οὕτως ἠνωμένοι πρὸς τὸν Θεὸν ταχεῖαι νὰ πετάσσουν πρὶν ἐπὶ γῆς ἰσχύς τις ἀνθρωπίνη θρασεῖα ἀπ' ἀλλήλων τὰς χωρίσθ' πρὸς τὸν Θεόν! ἄπειρον κοίτην ὅπου εὐρίσκει κέντρον ἰδεώδους ἔρωτος. . . καὶ μετ' 'Εκείνου νὰ συγκλονευσθῶσι ὅπως μικροὶ μαλλοὶ νεφῶν πετῶντες, πρὸς τὸ ἐξ οὗ τὰπέδασαν ἀέρες κολοσσιαῖον σύννεφον ἐνοῦνται! Κ' ἐν ᾧ ἠτένιζον πρὸς τοὺς αἰθέρας, ὡς χρυσάλις εἰς κρίν' ἀδελφὰ δύο εἰς ἓνα μόνον ἐπανθοῦντα κλώνια ἄπερ ἡ αὔρα πρὸς τὰ ὕψη στρέφει, κύπτουσ' Αὐτῇ, ἐπὶ τὰ μέτωπά των ἐν φιλίᾳ οὐράνιον ἀφῆκε. Καὶ τότε ἐν ἀγία συγκινήσει ἐπὶ τῆς γῆς ἐστάλαξεν ἐν δάκρυ. . . Πλὴν! . . . πρὶν αὐτὴ ν' ἀνεγερθῆ ἀκόμη, ὡς τρέμον φέγγος ἀστραπῆς, ταχεῖα προσπαλλομένη πτέρυξ τοῦ ἀγγέλου, τὸ αἶρει κ' εἰς τὰ ὕψη τάποθέτει νὰ σελαγῆ ἐγγύς τῶν δύο ἄλλων! 'Ω ἄγγελε με σέλας ἐστεμμένη! 'Ω ἄγγελε! τὸ τέκνον τῆς ιδέας ἐγκλειον πᾶν ἱνδαλματώδες κάλλος: πτεροῦ καὶ φῶς, μειδιάμα καὶ λύραν! πτεροῦ γλαυκὰ ν' ἀνέλθουν εἰς τὰ ὕψη, φῶς ἱερὸν νὰ ζωγραφῆ τὸ Θεῖον, μειδιάμα ἀγάπην νὰ ἐγγράφῃ καὶ λύραν τοὺς παλμοὺς αὐτῆς νὰ ψάλλῃ, αὐτὰ τὰ τέσσαρά σου δὲν ποθοῦσι κατέχουσαι, ἐν Οὐρανῷ ἀλλήλας ν' ἀσπάζωνται τὸ στόμα με τὸ στόμα, ὡς σὺ με τοὺς ἀγίους ἀδελφοὺς σου; δύο ψυχαὶ ἰδανικῶς ἐρώσαι; 'Ω ἄγγελε! τὸ τέκνον τῆς ιδέας! εἰς τῶν αἰώνων τὰ γρυπῶδες ρεῖμα τὸ ἐπὶ γῆς ὑψόθεν προσταλάζον, τὴν γλυκερὰν μορφήν σου μειδιῶσαν φείποτε κατόπτριζε προσνεύων! ἴσως θνητοὶ τὸν βίον ἀπαντλοῦντες ἀπὸ τοῦ νάματος τοῦ χρυσορόδου, προσεῖδουν τὴν εἰκόνα σου ἐντὸς του, κ' εἰς τὰς μορφᾶς με σέβας προσκυποῦσας, ἀπαυγασθῆ τὸ κάλλος σου τὸ Θεῖον! Κ' ἐν σκότει κατερχόμενος λαθραίως, ὡς νῦν αὐτὸ τὸ δάκρυ τῆς ἀγάπης, δάκρυ' ἀγνὰ ἐκψυμπαθῶν ὁμμάτων πλησίον τῆς ὀδύνης ἀγρυπνούντων πρὸς Οὐρανὸν εἰς τὰ πτεροῦ σου αἶρε, ἀθανασίας μάργα νὰ λάμπουν,

Καὶ ψάλλε μ' ἐν θεσπέσιόν σου ἄσμα πρὸς τὸν Θεὸν τοὺς πόνους τοὺς ἀγίους ὄσους με ἐν ὀλόφωτόν σου βλέμμα ἐν τῇ ψυχῇ τῇ συμπαθεῖ διείδες! Εἶθε νὰ εἶχον τὰ χρυσᾶ πτεροῦ σου· δάκρυ ἀγάπης ἐπ' αὐτῶν νὰ αἶρω! 'Ω! εἶθε νὰ ἐκράτουν εἰς τὰς χεῖρας τὴν θεολάτριδα χρυσῆν σου λύραν!

— Ναί, Νύξ! ἀνάκραξά ἐνθους· εἶθε νὰ ἐκράτεις εἰς τὰς πηχυαίας καλλιδακτύλους σου χεῖρας λύραν χρυσῆν θεολάτριδα! 'Ω δι' ὁποῖων τότε ἀγίων μολπῶν θὰ ἐχαίρετας ἐν αὐγῇ τὴν ποθητὴν ἀνατολὴν τοῦ Θεοφεγγῶς σου ἰνδάλματος! ἀλλ' ἐν πρὸ αὐτοῦ, ὡς καὶ νῦν, ἐσιώπας πάλιν, δι' ὁποῖων ἱερῶν ἐπίσης μελωδιῶν θὰ κατεβαυκάλῃς ἐν τῷ σκότει τὸν γλυκὺν ὕπνον τῶν κεκμηκότων θνητῶν, οἶονεῖ ἵνα μηδ' ἐν τῷ λυσιμερίμῳ αὐτῶν ὕπνῳ ἐπιλανθάνωνται 'Εκείνου ὃν θὰ ἐψάλλες, ἀλλ' ἵνα ὑπὸ τοῦς ἤχους τοῦ ὀνόματος Αὐτοῦ ἀποκοιμώμενοι, Αὐτὸν ἐν τοῖς ὄνειροις αὐτῶν ἐκστατικοὶ θεωρῶσιν! . . .

'Ω! εἶθε, Νύξ, νὰ ἐκράτεις οὐρανόφθογον λύραν! . . . καὶ ἐν ᾧ σὺ μετάρσιος καὶ τὰς πτέρυγας καὶ τοὺς πέπλους ἐπὶ τοῦ αἰθέρος τανύουσθ θὰ παρεδίδω εἰς τὴν ἀγίαν ἐκστασιν τῆς φθῆς, ἐγὼ, γονυπετῆς ἐν τῷ δάσει σου τούτῳ, ἐπιλανθανομένη τῆς τοῦ ὕπνου ἀναπαύσεως, μεμακρυσμένη καὶ τῆς ἐλαχίστης ἡχοῦς τῶν τὴν ἱερὰν ταύτην ὥρην βεβηλούντων συμποσιακῶν ἄσμάτων ἐν τοῖς πολυθορύβοις ἄστεσι, νὰ ἐνωτίζωμαι ἄγρυπνος! μανητικῶς δ' ἐμπνεομένη, ν' ἀπηχῶ ἕκαστον τόνον σου τὴν αὐγῇ, ὅτε σὺ, εἰς τὴν αἴθρον εὐδαιμονίαν σου ἐπανελθοῦσα, διὰ τῆς σιγῆς ἡδὴ θὰ ἐλάτρευες τὸ ὑποφῶσκον σεπτὸν σου ἱνδαλμα! 'Αλλ' οὐχί! . . . σίγα, Νύξ, σίγα ἐσαι! ἄφες τὴν ἀνθρώπινον ψυχὴν νὰ ποθῆ καὶ ν' ἀπολαύῃ τὴν θείαν λύραν μόνον ἐν τῷ Οὐρανῷ! εὐλογητὴ ἡ σιγὴ σου ἡ τὸν ἐν τῷ ἐπὶ γῆς ἠθικῷ βίῳ γλυκὺ διαγαλῶντα ἄγιον τοῦτον πόθον βουκαλιζουσα!

ΚΟΡΝΗΛΙΑ Α. ΠΡΕΒΕΖΙΩΤΟΥ.

(Ἐπεται τὸ τέλος).

ΖΩΑ ΜΚΡΑ ΜΕΤΑ ΜΕΓΑΛΩΝ.

'Επιζοφία.

'Ολίγον μακρὰν τοῦ Δημαρχείου εἰς τὴν ἀγορὰν Γεμῆς παζὰρ κῶν μελανὸς μετρίου ἀναστήματος με γλυκεῖς ὀφθαλμοὺς προσπίπει εἰς τοὺς κατ' ἐκλογὴν διαβῆτας, οὓς ἐκλιπχεῖ διὰ τοῦ τεχνικοῦ γονατισμοῦ, ὅπως ἐκ τοῦ ἀπέναντι ἀρτοποιεῖοσφῳ χρηρηγηθῆ ἄρτος. Πρακτολοθεῖται καὶ ὑπὸ τῶν ἄλλων κυνῶν, εἰς οὓς προσφέρει τὴν μεγαλειτέραν μερίδα. 'Ἐγεννήθη, ὡς ὅλοι οἱ κύνες τῆς ἀγορᾶς, ἐν τινι γωνίᾳ

*) 'Ἰδε ἀρθ. 35, σελ. 687—689.

της οδοῦ, καὶ ὁμως νομίζει τις ὅτι ἤκουσε μαθήματα εἰς τὸ τμήμα τοῦ ἵπποδρομίου, ἐνθα διδάσκονται τὰ κτήνη τοῦ θεάτρου. Τίς ἐδίδαξεν αὐτὸν τὸν σκύλλον νὰ ἦνε τόσο φιλόφρων, νὰ μαντεύη τοὺς ἀγαθοὺς ἀνθρώπους καὶ νὰ μὴ ἐνοχλῇ τὸν αὐτὸν ἀνθρώπον; Ἄγγλος τις ἐκ τοῦ σωματείου τῶν φιλοζῶων θὰ τὸν ἐνηγκαλίζετο καὶ θὰ ἐμούτζωνε δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ τοὺς καταγινομένους εἰς τοὺς γρίφους τῆς ἀνατροφῆς.

Ἄγροφύλαξ ὀθωμανός, γνωστός εἰς τὴν περιφέρειάν του διὰ τὴν ἀστηρότητα αὐτοῦ, ἔκειτο ἀσθενής εἰς τὴν σκοπιάν τῶν ἀμπελώνων. Οἱ κλέπται, γινώσκοντες τὴν ἀσθενείαν του, ἐξέλεξαν ἀσέλῃνον τινα νύκτα. Ὁ κύων, ὁ πιστός του φίλος κεκμηκώς καὶ αὐτὸς ἐκ τοῦ γήρατος, ἴστατο πρηνῆς πρὸ τῶν ποδῶν τοῦ κυρίου του. Ὁ κύων ἠσθάνθη τὸν κίνδυνον καὶ δάκνει ἠπίως—τὸ σύνθημα—τὸν πόδα.—Ἄγωμεν. Τὸ ζῶον ἐν τῇ πάλῃ κατεβλήθη, ἀλλ' ὁ ἀγροφύλαξ ἐξῆλθε νικητής· ὁ ἀγροφύλαξ παρητήθη τὴν θέσιν, διότι ἀπώλεσε τὸ πιστόν του σύντροπον.

Διηγοῦνται ὅτι ὁ Σπόνεξ ἀναχωρῶν ἐξ Ἀθηνῶν συναπῆγε καὶ τὸν μικρὸν κύνα, ὃν ὑπερηγάπα. Κατὰ τὸν πλοῦν ὁ κύων ἔπεσε εἰς τὴν θάλασσαν καὶ κατὰ τὸν κανονισμόν διὰ πτώσιν ζῶου τὸ ἀτρόπλιον δὲν σταματᾷ. Λίπνης ὁ Σπόνεξ ρίπτεται εἰς τὴν θάλασσαν καὶ σώζονται ἀμρότεροι ὑπὸ τοῦ πλοιάρχου.

Ὁ κρεωπώλης Δ. ἐξῆλθε τῆς πόλεως νὰ φονεύσῃ τὸν κύνα, διότι ληστρικῶς ἀρῆρε τεμάχια κρέατος. Διαδότης ἐπὶ πληρωμῇ ἠγόρασε τὸν σκύλλον. Μετὰ πρᾶξιν ἐξ ἑτῶν ὁ κρεωπώλης μετέβη εἰς τὰ ὄρεινά μέρη πρὸς ἀγορὰν ζῶων. Καθ' ὁδὸν οἱ λησταὶ ἐπετέθησαν κατ' αὐτοῦ, ἔχοντες ὡς πρόσκοπον τὸν κύνα, ὅστις πᾶρα διετρόνωσε τὴν πρώτην ἀρσίσωσιν πρὸς τὸν κύριόν του. Οἱ λησταὶ ἐντρομοὶ ὑπεχώρησαν καὶ ἔκτοτε ὁ δῆμιος τῶν ζῶων παρητήθη αὐτοῦ τοῦ ἐπαγγέλματος καὶ ἀγαπᾷ τὰ κτήνη.

Μεταξὺ Ἐλασσώνος καὶ Σερβίων, εἰς τὰ πλευρὰ τοῦ Ὀλύμπου ὀλίγον ἄνω τοῦ Σαρανταπόρου, διέρχεται ἡ ἀμαξιτὴ ὁδός. Κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς ἐπιχωματώσεως ὀγκωδέστατος λίθος ἐκυλίσθη, κάτωθεν τοῦ ὁποίου οἱ ἐργάται εὗρισκαν ἄσυλον ἐν καιρῷ βροχῆς· οἱ ἐργάται κακῶς ὑπελόγιζον ὅτι τὸ σχῆμα τοῦ λίθου συνεχίζει διπλοῦν μέγεθος εἰς τὸ ἔνδον τῆς γῆς. Δυστυχῶς καὶ ὁ μηχανικός ἦτο τῆς αὐτῆς γνώμης. Κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς πτώσεως εἰς ἐργάτης, μονογενῆς υἱὸς ἐκ Σιατίστης, ἀσθενῶν ἔκειτο ἐπὶ τῆς σκιᾶς τοῦ λίθου καὶ ἐν μέσῳ ὄλων τῶν ἀποσκευῶν τῶν ἐργατῶν· ὁ λίθος ἐκυλίσθη ὀλίγα βήματα, σκεπάζων τὰ πάντα. Ἐπὶ τοῦ λίθου οἱ ἐργάται ἐχάραζον τὸ ὄνομα τοῦ ἀτυχοῦς νέου καὶ οἱ διαβαίνοντες ἐκείθεν μνηθάνουσι τὴν τραγικὴν ἱστορίαν οὐχὶ μόνον τοῦ ἀπολεσθέντος νέου, ἀλλὰ καὶ τοῦ κυνός, ὅστις προετίμησε νὰ ἀποθάνῃ καθήμενος ὡς ζῶον σῆμα ἐπιτυμβίου τῆς μεγάλης του στοργῆς πρὸς τὸν πτωχὸν κύριόν του. Κατὰ τὴν πτώσιν τοῦ λίθου ἔτυχεν νὰ ἦ μακρὰν. Ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης οὐδένα ἠθέλησε

νὰ ἀκολουθήσῃ· οἱ δὲ διαβάται ἐξ οἴκου καὶ ἰδίως οἱ ἐξ ἀποστάσεως στρατιωτικοὶ φύλακες ἔτρεφον αὐτὸν ἀλλὰ τὸ εὐγενὲς ζῶον ἡμέραν πρὸ ἡμέραν ἐτήκετο καὶ ἐσθέθη ἐπὶ τοῦ λίθου, διδάξας ἐπὶ ἐν ἔτος τοὺς λογικοὺς ἀνθρώπους τί ἐστὶν ἀφοσίωσις.

Παρήλλον ἔτη ἔκτοτε καὶ ὁμως οἱ ἐκείθεν διαβαίνοντες εἰσι ὑποχρεωμένοι νὰ ἀκούσωσι τὰς ἀηγῆσεις τῶν ἀγωγιατῶν, οἵτινες ἐξ ἀποστάσεως ἔθιτον κάτι τι ὀρεκτικὸν εἰς τὸν τορβάν «διὰ τὸν δυστυχισμένον σκύλλον». Ἄμα ἤκουε τὸν κῶδωνα τῶν καρβατιῶν ἀνυψοῦτο καὶ ἐχαίρετα εὐγνωμόνως τοὺς πάντας· οὐδέποτε ἐγκατέλειπε τὸν λίθον, ἀλλ' οὔτε ἐπλησίασε τοὺς ἀνθρώπους, φοβούμενος μήπως τὸν σῶσει διὰ τῆς βίας. Ἀπεσθέθη καὶ αὐτὸς καὶ ὑποκάτω τοῦ δένδρου οἱ φύλακες τοῦ σταθμοῦ ἀνήγειραν διὰ συλλογῆς λίθων τὸν τάφον τοῦ κυνός. Καὶ ἰδοὺ ἡ φῆμη τοῦ εὐγενεοῦς ζῶου διδάσκει τὰ περίξ χωρία καὶ λοιποὺς κἄλλιον τῶν ἀνθρώπων νὰ ὦσι εὐγνώμονες πρὸς πάντας. Καὶ ἐν ποτε ζητήσωσι νὰ διαψεύσωσι τὸ γεγονός, ἰδοὺ ὁ ἄφρωνος λίθος μετὰ ἀρκτικά ψηφία θὰ διασαλπίζει τὴν ἀλήθειαν καὶ τὴν μελαγχολίαν πρὸς τοὺς ἐκείθεν ὁδοιποροῦντας.

Ἐσχάτως χειρῶναξ τις ἐζήτησε νὰ διέλθῃ τὴν συντομωτέραν ὁδὸν τοῦ Βουνοῦ τῆς πόλεως, τὸ ζῶον πολὺ λάκεις ἐδήλωσε ὅτι ἀδυνατεῖ νὰ προχωρήσῃ. Ἀντὶ ἀπαντήσεως ἡ μάστιγξ ἐπὶ τῶν πλευρῶν. Ὀλίγον περικιτῶν ἔκειτο χᾶσμα, διότι εἶχε βρέξει. Λίπνης τμήμα γῆς ἀποσπᾶται καὶ κυλίσθαι ἀμρότεροι πρὸς τὸν βύκακα. Ὁ ἵππος, φέρων βαρὺ ξηλικὸν φορτίον, ἀπώλεσθη. Ἐσώθη μόνος ὁ ἀνθρώπος· ἀλλ' εἰς οἰκτρὰν κατάστασιν, ἐκτὸς τοῦ μικροῦ κυναρίου ὑπερὸν δὲν ἔπαθεν. — Διατελῶν δὲ ἐν ἀπελπισίᾳ ἕνεκα τῆς ἰσχυρογνωμοσύνης του, εὐγνωμονεῖ εἰς τὸ κύνα, ὅστις διὰ τῶν φωνῶν του εἴλκυσε τὴν προσοχὴν τῶν ὑλοτόμων οἱ ὅποιοι ἔσωσαν αὐτόν. Θὰ ἔπραττε τοῦτο ὁ ἀνθρώπος ὅπως σῶσῃ τὸν κύνα του; *Δυστυχῶς τὸ ζῶον δὲν ὁμιλοῦν.*

Οἱ κτινοτρόφοι τῆς Οὐγγαρίας ἔχουν ἰδιαιτέρον σταῦλον πρὸς σωφρονισμόν τῶν ζῶων καὶ συκινεῖται τις βλέπων πόσον ἠπίως καὶ τεχνικῶς διδάσκουσιν αὐτὰ εἰς τὴν ὑπακοὴν καὶ ἡμερότητα. Ἐκαστὸν ζῶον φέρει ὄνομα καὶ γνωρίζει τὴν θέσιν του, ἡμέρησεν ὁ ἵππος; πᾶρα τὸ ἵπποκόμος καλύπτει τὴν κεφαλὴν τοῦ ζῶου μετὰ μέλαιναν συνδόνην καὶ τὸν καταδικάζει ἐπὶ 24 ὥρας νὰ μείνῃ νηστis. Μένει ἀκίνητον τὸ ζῶον εἰς τὴν θέσιν του· ὅποια δὲ ἡ χάραξ του ὅταν ἀπαλλάσσεται τῆς ποινῆς! Ὡσπεῖται τὸν δούλον, ὅστις ἀμέσως ἀναποκρίνεται πρὸς τὸ ζῶον, τὸ ὅποιον ἀπαζέεται εἰς σημεῖον συμφιλώσεως. Ἐὰν οἱ πελώριοι ἵπποι τῆς Οὐγγαρίας δὲν ἐδιδάσκοντο, δυσκόλως θὰ ἠκολούθουν τοὺς ἵπποκόμους ἐν τῷ ἀτμοπλῖν κτλ. Οἱ χωρικοὶ παῖδες τῶν Γερμανῶν φέρουσιν ἐν φαιδρότητι τοὺς πελωρίους βόας καὶ ἵππους εἰς τὴν κρήνην, πλύνουσι τοὺς πόδας αὐτῶν καὶ στολίζουσι μετὰ ἄνθη τὰ κέρατά των. Μόνα των τὰ ζῶα πίνουν μετὰ τὴν σειρὰν τὸ ὕδωρ, χωρὶς νὰ προ-

ξενίσουσαν ταραχὴν καὶ βλάβην· οἱ παῖδες ἐν χορῷ μέλπουσιν καὶ τὰ κτήνη ἐν τάξει ἀποσύρονται. Ὁ χωρικός τῆς Γερμανίας ἐν στιγμῇ μελαγχολίας ἢ ἀλλοίως τινος πικρίας βυθίζεται καὶ διηγείται πρὸς τὸν ἵππον ἢ τὸν βῦν του τί ὑποφέρει ὡσεὶ τὸ ζῶον ἠσθάνετο. Τόσην οἰκειότητα καὶ ἀγάπην δεικνύουσιν πρὸς τὰ ζῶα, ὥστε οἱ παῖδες πολλὰκις στολίζουσιν καὶ τὸ μνήμα, ὅπου ἔθηκαν τὸ πτώμα αὐτῶν. Οἱ Ἄγγλοι ζωηρότερον ἐκφράζουσι τὰς συμπαιθείας των πρὸς τὰ κτήνη Ἄγγλις, θυγάτηρ χωρικοῦ, ἰδοῦσα ὅτι πνίγεται ἀρνίον, ρίπτεται εἰς τὸ ὕδωρ καὶ τὸ διασώζει, ἀλλ' ἡ βροχὴ ἠξήθησε τὰ ὕδατα καὶ κερφοῦται εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ μικροῦ λορίσκου. Καὶ ἐκεῖ κίνδυνον διέτρεχεν. Οἱ χωρικοὶ ὁμως, ἰδόντες τὴν αὐταπέρησιν τῆς νεάνιδος, σπεύδουσιν εἰς σωτηρίαν της· ἐν θορύβῳ εἰσῆλθεν εἰς τὸ χωρίον κρατοῦσα εἰς τὰς ἀγκύλας τὸ ἀρνίον καὶ πρὸς τιμὴν της τὰ περιοδικὰ τῶν ἐπαρχικῶν ἐδημοσίευσαν ποιήματα καὶ τὴν εἰκόνα της εἰς ὅλας τὰς γωνίας τοῦ μεγάλου αὐτοῦ κράτους. Διὰ τῶν κελῶν προκδειγμάτων ἀναγεννᾶται ἡ φιλάνθρωπία καὶ πρὸς τὰ ζῶα. Ἡ πρώτη διὰ τοὺς παῖδας τῶν Λιγυπτίων εἶναι ἡ μεγίστη χαρὰ ἐκ τῶν μελαγχολικῶν ἀτυχημάτων των μνηθάνει ὁ ξένος ὅτι μεταβαίνουσιν εἰς τὰ βεῖθρα τοῦ Νείλου πρὸς ποτισμόν τῶν ζῶων. Ἰππεύουσιν τοὺς βόας, ἄλλοι ἐπὶ τῶν νῶτων των θέτουσιν βέρος χωρὶς τὸ ζῶον νὰ δείξῃ σημεῖα πρᾶξιν· ὁ χωρικός αἰγύπτιος θάπτει τὸν βῦν καὶ δὲν τρώγει τὸ κρέας του, ἀλλ' οὔτε τὸν ταλαιπωρεῖ εἰς τὸ γήρας· οἱ βόρειοι λαοὶ τῆς Εὐρώπης σκεπάζουσι τὸν χειμῶνα τὰς φωλεὰς τῶν πτηνῶν ἵνα μὴ καταστραφῶσιν, τὰ δὲ πτηνὰ τοῦ χειμῶνος διὰ τῶν κραυγῶν των κηλοῦσι τὴν οἰκοδέσποιναν εἰς τὴν αὐλήν, ἥτις ἀφοῦ ἀποθήσῃ τὴν χιόνα ρίπτει αὐτοῖς τακτικῶς τὴν τροφὴν των. Καὶ τὸ τέκνον τοῦ χωρικοῦ ἐκ τοῦ παραθύρου παρατηρεῖ μετὰ προσοχῆς τὸν φιλάνθρωπον πᾶξιν τῶν γονέων του, οἵτινες στρεφόμενοι πρὸς τὰ τέκνα των ἐξηγοῦσι τὸν ψαλμὸν τοῦ Δαυὶδ «τὰ πτηνὰ τοῦ οὐρανοῦ οὔτε σπεύρουσι ἀλλ' οὔτε θερίζουσιν». Ἐνταῦθα ὁμως ὡς καὶ εἰς ἄλλας ἐπαρχίας οἱ παῖδες καταστρέφουσιν τὰς φωλεὰς τῶν πτηνῶν καὶ πιέζουσι εἰς τὰς χεῖρας των σκληρῶς τὰ νεογνὰ των καὶ τοῦτο πράττουσιν ἐνώπιον τῶν γονέων των, οἵτινες μόνον τὰ ὀνόματα καὶ τὴν ἡλικίαν τῶν ποθητῶν των τέκνων γινώσκουσι. Ὅταν δὲ ὁ χειμῶν βαρὺς διασκορπίσας τὰ ἀτυχεῖς στρουθία, στήνουσιν οἱ παῖδες εἰς τὰς αὐλὰς των τὰ δίκτυα τῆς καταστροφῆς ἀντὶ τροφῆς πρὸς τὰ ἀτυχεῖς πτηνὰ. Τίς ὁ διδάσκων αὐτοὺς τὴν ἀμαρτίαν καὶ τὴν τάξιν πρὸς τὴν σκληρύνει τῆς ψυχῆς των, ἵνα μὴ μνημονεύσω τὴν ζημίαν τῶν ἀπωροφόρων δένδρων ὑπὸ τῆς κάμψιν ἐλλείψιν τῶν μικρῶν πτηνῶν. Οὔτε ἐν τῷ σχολείῳ ἀλλ' οὔτε ἐν τῷ ναῶ ἀνυψώθη ποτε ἡ φιλάνθρωπος φωνὴ καὶ ὑπὲρ τῶν πτηνῶν καὶ ζῶων ἵνα μικροὶ καὶ μεγάλοι διδασθῶσιν τὴν ἀγάπην καὶ τὴν ἀποστροφὴν πρὸς τὸ βάρβαρον ἔθος. Ἄλλα ἔθνη μοχλοῦσιν πᾶν τοιοῦτρόπως διὰ διηγημάτων νὰ ἐμφυσήσωσιν εἰς τὰ

τέκνα των τὸν οἶκτον πρὸς τὰ ζῶα, ὥστε καὶ ἄσυλον ἴδρυσαν πρὸς ἐπούλωσιν τῶν πληγῶν τοῦ γήρατος, τὰ φιλοζῶα σωματεῖα τῆς φιλάνθρωπίας σκέπτονται τῶς ἀφοῦ τὸ ζῶον ἐργάζεται ἀνευ ἀμοιβῆς δικαιοῦται νὰ περιθάλπηται καὶ οὐχὶ κύπτων ὑπὸ τὸ βέρος τοῦ ἀκνονίστου φορτίου καὶ τῆς μάστιγος νὰ θνήσκῃ τρέμων καὶ πεινῶν τὸν χειμῶνα ἐντὸς τῶν κοπρῶν ὁ ἵππος, ὁ βῦς, ὅστις διακυλακίζει ὑπομονητικῶς τὴν ἀπέραντον γῆν καὶ κινεῖ νυχθημερὸν τὴν φορτηγὸν ἀμαξάν. Ἄνω τῶν 40, ἑκατομμυρίων λιρῶν δαπανᾷ ἡ Ἀγγλίς ὑπὲρ τῶν ζῶων χάριν φιλάνθρωπίας. Ἄλλα-χοῦ καὶ οἱ ἀχθοφόροι ἴδρυσαν σωματεῖα ἀρωγῆς ὑπὲρ τῆς πασχούσης ἀνθρωπότητος καὶ ἡμεῖς εἰσέτι κυλιόμεθα εἰς τὰς ὄνειρώξεις τοῦ συρμοῦ καὶ εἰς τὴν κακοδαιμονίαν τοῦ οικογενειακοῦ βίου τοῦ ὁποίου ἡ αἰγλή ἐξατρίζεται εἰς τὰς αἰθούσας τοῦ πνευματικοῦ δικαστηρίου. Ἐν ταῖς ἐπαρχίαις ἄλλοτε αἱ πατριαρχικαὶ προκδοσεὶς ἠύφροινον τὰς καρδίας τῶν κατοίκων, δεσπόζει δὲ νῦν ἡ διαμάχη τῆς γυναικός, διότι δὲν ἀφίκετο ἐν καλῇ καταστάσει ὁ βόας δι' οὗ ἠθέλε περιτιλίξει τὸν ἀπλετον καὶ χοιραδικὸν λαμόν της. Καὶ ὁ ἀνὴρ ἀντὶ νὰ γείνη κροταλίας ταπεινοῦται καὶ γίνε-ται πτώμα, ἴσως φρονῶν ὅτι τοιοῦτοτρόπως ἐκπληροῦνται οἱ ὅροι τοῦ ἐκπολιτισμοῦ. Τὰ πολυτελῆ ἐνδύματα τῆς φιλοκαλίας δέον νὰ φιλοξενηθῶσι καὶ λεπτὰ αἰσθήματα τῆς ἀνατροφῆς καὶ τῆς φιλάνθρωπίας· ὁ Εὐρωπαῖος προσεγγίζων τὰ μέρη αὐτὰ καὶ βλέπων τὴν χρῆσιν τῶν ὑφασμάτων τῆς πατρίδος του ἐπὶ τῶν νῶτων τῶν κατοίκων σκιρτᾷ. Ἄλλ' ὅταν πλησιάσῃ τοὺς ἠθοποιοὺς τοῦ συρμοῦ δυσανασχετεῖ καὶ σκώπτει τὴν πλάνην μας. Ἡ λύσσα φονεῖ τὸν λυσσῶντα λέγει ἡ παροιμία· ἡ πολυτέλεια ἐξήττησε ὅλους τοὺς πόρους τῶν κατοίκων, οἵτινες ἀραιοῦνται ἡμέραν παρ' ἡμέραν καὶ φθείρονται ἀνευ πατάγου ἐκ τοῦ ἀγῶνος τῆς ἀπελπισίας καὶ τοῦ πῶθου πρὸς τὸν πλουτισμόν. Μὴ ζήτηί τὸν ἐναγκαλισμόν τοῦ ἀδελφοῦ χριστιανοῦ καὶ τὴν μέριμναν πρὸς τοὺς πάσχοντας. Ζήτηί τὸ μῖσος καὶ τὴν σκληρὰν ἀδιαφορίαν ὡς ἀπόγονος τῆς θεότητος τοῦ ὕλισμοῦ.

(Ἀκολουθεῖ).

A. TSIMIS.

ΕΤΑΙΡΕΙΑΙ ΚΑΙ ΣΥΛΛΟΓΟΙ

Ἐταιρεία τῶν μεσαιωνικῶν ἐρευνῶν.

Καθ' ἣν ἐδώκαμεν ὑπόσχεσιν παρέχμεν ἕδε περίληψιν τῆς ὑπὸ τοῦ κ. Χρ. Πανταζίδου ἀναγνωσθείσης πραγματείας ἐν τῇ Ἐταιρείᾳ τῶν μεσαιωνικῶν ἐρευνῶν «Περὶ τῆς παρ' ἡμῖν παιδαγωγικῆς κατὰ τὸν ΙΖ' αἰῶνα»:

Ὅτε, εἶπεν ὁ κ. Χρ. Πανταζίδης, διὰ τῶν ἐκ τοῦ Βυζαντίου λογίων ὁμογενῶν νέων παιδευτικὸν πνεῦμα ἐν τῇ Δύσει εἰσῆγετο, ὀλίγα παρ' ἡμῖν ἐκαλλιέργουν τὰς μουσικὰς, μικρὰ δὲ καὶ ταπεινὰ ἦσαν τὰ ἑλληνικὰ παιδευτήρια καὶ ἐπὶ ἐνὸς καὶ ἡμισοῦ πε-

ρίπου αιώνα ούδεμία περί τήν διδακτικὴν μέθοδον ἐπίπλεε μεταβολή, διατηρουμένης τῆς τῶν βυζαντιακῶν χρόνων μηχανικῆς ἐμπειρίας καὶ τῆς περί τινος ὠρισμένης γνώσεως ἀσυνειδήτου τριβῆς. Ἄλλ' ὅτε περί τὰ τέλη τοῦ ΙΣΤ' αἰῶνος ἡ τοπικὴ τοῦ Βυζαντίου σύνοδος ὤρισεν ἕκαστον ἐπίσκοπον ἐν τῇ ἑαυτοῦ παρειακῇ φροντίδῃ καὶ δαπάνῃ τὴν δυναμένην ποιεῖν, ὥστε τὰ θεῖα καὶ ἱερὰ γράμματα δύνασθαι διδάσκεισθαι, βοηθεῖν δὲ κατὰ δύναμιν τοῖς ἐθέλουσι διδάσκειν καὶ τοῖς μαθεῖν προαιρουμένοις, πολλοὶ δὲ τῶν ἡμετέρων μεταβαίνοντες εἰς τὴν Ἑσπερίαν ἤγγλουν ἐκεῖθεν τὰς ἀναγκαίας γνώσεις καὶ μαθήσεις, τότε καὶ ὁ κύκλος τῶν παρ' ἡμῖν σχολῶν ἤρξατο ἐπεκτεινόμενος καὶ μεταρρυθμίσεις καὶ βελτιώσεις περί τὴν μέθοδον καὶ διδασκαλίαν ἐπὶ τῇ βάσει τῶν τε παιδαγωγικῶν παραγγελημάτων τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων καὶ Ῥωμαίων καὶ τῆς ἰκανῆς ἐπιδόσεως τῶν παιδευτικῶν τῆς Δύσεως σπουδῶν σπουδαιόταται εἰσήγοντο.

Πρῶτος δὲ Θεόφιλος ὁ Κορυθαλλεύς καὶ τὴν σπουδὴν καὶ διδασκαλίαν τῆς φιλοσοφίας ἐπὶ νέων ἀρχῶν ἐστήριξε καὶ βιβλία ἐμέθοδα συνέταξεν οὐκ ὀλίγα, τὴν θεωρητικὴν πνεῦμα τῆς μεθόδου αὐτοῦ καταδεικνύοντα. Καὶ ἀπὸ τῆς διδασκαλίας τούτου, κατὰ τὸν σοφὸν πατριάρχην Κωνσταντίνον, ἡ τῆς πατριαρχικῆς σχολῆς πρόοδος τῆς μαθήσεως ἤρξατο εὐμαθέστερον προχωροῦσα βαθμηδὸν ἐπὶ τὰ μείζω καὶ τελειότερα. Ἀλλὰ συστηματικώτερας παιδαγωγικὰς θεωρίας εὐρίσκωμεν ἐν τοῖς φιλοσοφικοῖς φροντισμασι καὶ ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς πρὸς τὸν διδάσκαλον Ἰάκωβον Μάνον καὶ πρὸς τοὺς ἰδίους υἱοὺς Ἀλεξάνδρου Μαυροκορδάτου τοῦ ἐξ Ἀπορρήτων (1636—1709), ὅστις ἐν τοῖς εἰρημένους αὐτοῦ ἔργοις πολλὰ περὶ φυσικῆς, ἱθικῆς καὶ πνευματικῆς ἀγωγῆς καταλέγων ἀριστος ἀναδεικνύεται παιδαγωγικός.

Ἀναλύσας δὲ ὁ κ. Χρ. Πανταζίδης ἐν ἰκανῇ ἐκτάσει τὰς τοῦ ἐξοχωτάτου τούτου ἀνδρὸς παιδαγωγικὰς θεωρίας, διελάβεν ἐν συντόμῳ περί τῆς μεθόδου τῆς διδασκαλίας τῶν ἀρχαίων συγγραφέων κατὰ τὴν προκειμένην ἐποχὴν, εἰπὼν ὅτι καὶ τότε ἦτο ἡ γρήσει αὐτῇ ἡ ψυχαγωγία καλουμένη, ἡ συνήθης ἐν τοῖς σχολείοις τῶν βυζαντιακῶν χρόνων, οὗσα κυρίως γύμνασμα συνωνυμίας, ἐρημνευομένης πολλάκις τῆς ἐννοίας διὰ συνωνύμων ἢ δοκούντων συνωνύμων ἄλλ' ἀναπτύχθεισας κατὰ τὴν ἐπόμενον αἰῶνα τῆς φιλοσοφικῆς βασάνου τῶν διδακτικῶν μεθόδων, πολλοί, ἐν οἷς μάλιστα ὁ ἱερομόναχος Ἰωσήπος Μοισιδοᾶξ (1770), σφοδρῶς κατέκριναν τὴν ψυχαγωγίαν ταύτην καὶ ἐπήγαγον βαθμηδὸν τὴν τελείαν αὐτῆς κατάργησιν. Ἀκολούθως ἀναπτύχσας διὰ βραχέων τὰ περί τοῦ κύκλου καὶ τῆς μεθόδου ἑκάστου μαθήματος καὶ περί τῶν διδακτικῶν βιβλίων καὶ τῆς γλώσσης αὐτῶν κατὰ τὴν περίοδον ταύτην, καθ' ἣν ἤρξατο γενικευομένη ἡ δημοδῆς γλώσσα, ἣτις τότε εἶχε πολλοὺς καὶ ἀξιολόγους ἀντιπάλους, κατέδειξεν ὅτι κατὰ τὸν ΙΖ' αἰῶνα εὐρίσκωμεν ἔγνη τῆς Εὐρώπης σχολὰς εἰσαχθείσας, ἀλληλοδιδασκτικῆς λεγομένης μεθόδου, διότι ἀναφέρεται ὅτι ἐν τῇ σχολῇ τῶν Ἀθηνῶν τῷ 1673 παρὰ τῷ διδασκάλῳ ὑπῆρχον καὶ πρωτόσχολοι, οἵτινες ἐδίδασκον τοὺς μικροτέρους παῖδας.

Τὰ δὲ περί τῆς ὀργανώσεως καὶ ἀποτελεσματικῆς λειτουργίας τῶν παρ' ἡμῖν σχολῶν τοῦ προκειμένου αἰῶνος, προσέθηκεν ὁ κ. Χρ. Πανταζίδης, μανθάνομεν ἐκ δύο ἐκκλησιαστικῶν ἐγγράφων, τοῦ μὲν ἐκδομένου τῷ 1669 μηνὶ ἀπριλίῳ περί τῆς ἐν Ἀρτη σχολῆς, τοῦ δὲ κατὰ ἰούλιον τοῦ 1691 περί τῆς πατριαρχικῆς Ἀκαδημίας. Κατὰ ταῦτα διωρίζοντο εἰς διδάσκαλος τῶν ἐπιστη-

μονικῶν μαθημάτων καὶ εἰς τῶν ἐγκυκλοπαιδικῶν, ἐπεβάλλετο δ' αὐτοῖς ἀγάπη ἐξ Ἰσου πρὸς πάντας τοὺς μαθητάς, ὥρριζοντο δὲ δύο κλάσεις τοῦ ἐπιστημονικοῦ τμήματος καὶ δύο τοῦ ἐγκυκλοπαιδικοῦ καὶ παιδαγωγικῆς τινος διατάξεις, ἀλλ' ἐπὶ πᾶσι μέγα ἰσχύον ἐκνήρτυετο τὸ παράδειγμα τῶν διδασκάλων ὑποχρεουμένων νὰ διδάσκωσι θεοσεβειαν καὶ εὐλάβειαν καὶ ἠθῶν κοσμιότητα.

Ἐκ τῆς συντόμου ταύτης ἀνακεφαλαίωσεως τῆς μελέτης «Περὶ τῆς παρ' ἡμῖν παιδαγωγικῆς τοῦ ΙΖ' αἰῶνος», ἐν ἐπιλόγῳ εἶπεν ὁ κ. Χρ. Πανταζίδης, περιτράνω καταφαίνεται ὅτι οἱ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης λόγιοι τοῖς τε τῶν ἡμετέρων προγόνων στοιχοῦντες ἐπιτηδεύμασι καὶ ταῖς μελέταις τῶν τῆς Ἑσπερίας σοφῶν προσκείμενοι, ἔχοντες δὲ συνεργούς τοὺς μετὰ ζήλου ἀγωνιζομένους πατριάρχας, ἐπισκόπους καὶ προκρίτους ἐπειρωτῶν φιλοτίμως καὶ εὐσυνειδήτως τὴν φῶς τῆς ὑγιᾶς παιδείσεως καὶ τῆς ἀρετῆς εἰς τὸ ἡμέτερον γένος νὰ ἐξαπλώσωσι· καὶ οὕτω συνέτελεσαν τὰ μάλιστα εἰς τὴν ἀναζωογόνησιν τοῦ δένδρου, ὅπερ καταλλήλως καὶ εὐδοκίμως ὑπὸ τῶν κατόπιν εὐμαθῶν καὶ ἀφωσιμένων λογίων, τῶν σεμνοτάτην καὶ ἀγιωτάτην θεωρούντων τὴν τῆς νεολαίας ἰμοειδῆ καὶ κοινῇ παιδευσιν καλλιεργηθέν, ἀγλαοὺς καὶ εὐγῆμους ἀποφέρει τοὺς καρπούς.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ.

ΚΟΣΜΟΛΟΓΙΚΑ. — Ἡ κοσμογονία, θεωρία τοῦ κ. Η. Faye.

Μεταξὺ τῶν ἔργων, ἅτινα ὁμολογουμένως τιμῶσι τὴν σύγχρονον ἐπιστήμην, βεβαίως οὐκ ἐν δευτέρῳ μοίρῃ δέον νὰ ταχθῆ τὸ ὑπὸ τὸν τίτλον Sur l'origine du Monde ἔργον τοῦ κ. Η. Faye, μέλους τοῦ Ἰνστιτούτου καὶ τοῦ Γραφείου τῶν Μικῶν, γενικοῦ ἐπιθεωρητοῦ τῆς ἀνωτέρας παιδείσεως, καθηγητοῦ τῆς Πολυτεχνικῆς Σχολῆς τῶν Παρισίων, κτλ., ἐν ᾧ ὁ σοφὸς ἀνὴρ μετὰ περισσῆς καλλιτελείας, σαφηνείας καὶ ἐξόχου ἐπιστημονικῆς δυνάμεως ἀναγράφει καὶ κρίνει τὰς κοσμογονικὰς θεωρίας ἀρχαίων τε καὶ νεωτέρων, ἀρχόμενος ἀπὸ τῶν κοσμογονικῶν ἰδεῶν τῶν πρώτων χρόνων, ἀπὸ τοῦ Μωϋσέως καὶ τῆς Γενέσεως, μεταβαίνων δὲ ἐκ τούτων εἰς τὰς κοσμογονικὰς ἰδέας τῶν ἐν Ἑλλάδι φιλοσοφικῶν σχολῶν, ἐνδιατρίβει ἰδίᾳ εἰς τὴν τῶν Πυθαγορείων, ἀναλύει τὸν Πλάτωνα ἐν τῷ Τιμαίῳ, τὸν Ἀριστοτέλην ἐν τῷ περὶ Οὐρανοῦ, τὸν Κικέρωνα ἐν τῷ Οὐενίφ τοῦ Σκηνπίωνος, καὶ καταλήγει εἰς τὸν Λουκρήτιον, τὸν Βιργίλιον καὶ τὸν Ὀβιδιον, ἀναλαμβάνων δὲ εἶτα τὴν ἐξέτασιν τῶν κοσμογονικῶν ἰδεῶν τῶν νεωτέρων καὶ διὰ μακρῶν ἀναλύων τὰς θεωρίας τοῦ Καρτεσιου καὶ τοῦ Νεύτωνος, καταλήγει εἰς τὰς κοσμογονικὰς ὑποθέσεις τοῦ Καντιου καὶ τοῦ Laplace, ὧν ἡ δευτέρα, ὡς γνωστόν, ἀπετέλει μέχρις ἐσχάτων τὴν τελευταίαν τῆς ἐπιστήμης λέξιν. Ἐντεῦθεν ἄρχεται τὸ καθαρῶς δημιουργικὸν μέρος τοῦ ἔργου τοῦ κ. Faye, δι' ὃ διατίθησι περίπου τὸ ἕμισυ τοῦ ἐκ τριακοσίων καὶ πλέον μεγάλων σελίδων συγγράμματος αὐτοῦ, καταδεικνύων τὰς πρὸς τὰς μετὰ τὸν Laplace ὑπὸ τῶν νεωτέρων ἀστρονόμων γενομένας ἀνακαλύψεις, ἀντιφάσεις τῆς κοσμογονι-

κῆς ἐκείνου θεωρίας, ἀντιφάσεις, ὧν ἡ σπουδαιότητα ἀναφέρεται εἰς τὴν διεύθυνσιν τῆς περιφορᾶς τῶν δορυφόρων περί τοὺς πλανήτας αὐτῶν, ἀφοῦ κατὰ μὲν τὴν θεωρίαν τοῦ ἐξόχου ἐκείνου ἀστρονόμου¹, θεωρίαν στηριζομένην ἐπὶ τῶν μέχρι τοῦ πλανήτου Οὐρανοῦ (ἡ διεύθυνσις τῆς κινήσεως τῶν δορυφόρων τοῦ ὁποίου δὲν ἦτο ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ Laplace ἐντελῶς γνωστὴ) ἀσφαλῶν γνώσεων τῆς ἐπιστήμης, οἱ δορυφόροι στρέφονται περί τοὺς ἑαυτῶν πλανήτας καθ' ἣν διεύθυνσιν καὶ οἱ πλανῆται περί

1) Περὶ τοῦ ἐν τοῖς πρώτοις μεταξὺ τῶν μεγαλοφυῶν πνευμάτων τοῦ ἔθνους ἀνθρωπίνου βίου ὄντος τοῦ λόγου, καθῆκον ἡμῶν θεωροῦμεν ν' ἀναγράψωμεν ἐκ τῆς προκειμένης σπουδαίας περὶ τῶν κοσμογονικῶν θεωριῶν ἀρχαίων τε καὶ νεωτέρων μελέτης τοῦ κ. Faye τὰ σχετικά πρὸς τὴν ἀναίρεσιν τῆς ἀποδοθείσης εἰς τὸν ἐξόχον τούτων νοῦν ἀθείας, διότι ἡ πολυθρήλῃτος ὅσα καὶ ἀτυχῆς ἐκείνη πρὸς τὸν Ναπολέοντα δῆθεν ἀπάντησις κατὰ τὴν εἰς ἀστὴν παρουσίαν τῆς ἀ' ἐκδόσεως τοῦ ὑπὸ τὸν τίτλον Ἐκθεσίς τοῦ συστήματος τοῦ κόσμου (Exposition du Systeme du monde) συγγράμματος τοῦ Laplace, κυκλοφορήσασα μετὰ τὴν ὑπὸ τούτου ἐπίκρισιν τοῦ Νεύτωνος καὶ τὴν εἰς ταύτην ἀπάντησιν τοῦ μεταφραστοῦ τοῦ Ἀριστοτέλους κ. Barthélemy Sai' - Li aïre ἀναγραφείσα δὲ ὑπὸ διάφρον ὄλω; μαρφῆν ἐν τῷ προλόγῳ τῆς μεταφράσεως τοῦ Λουκρήτιου, ἦν ἐπεθεώρησεν ὁ κ. Blanche', ἐξακολουθεῖ διὰ διδομένη, ἀδικουσα μὲν τὴν μνήμην τοῦ ἐξόχου ἀνδρὸς, ζημιούσα δὲ καὶ τὴν ἐπιζῶσαν ἀνθρωπότητα, διότι βεβαίως δὲν λείπουν οἱ ἐκμεταλλεῖς τὴν ὑποθετικὴν ταύτην ἀθείστικὴν ἀπόκρισιν τοῦ Laplace πρὸς ὑποστήριξιν τῆς ἀπτηρίτου καὶ ὑπὸ τὰ φοβερά τοῦ ὄρθου λόγου καὶ τῆς ἀληθείας ἐπιστήμης κτυπήματα καταρροῦσης ὕλιστικῆς αὐτῶν θεωρίας.

Ἐν τῷ περὶ οὗ ὁ λόγος ἀνέκδοτον. Ὅτιν ὁ πολίτης Laplace παρουσίασεν εἰς τὴν στρατηγὴν Βοναπάρτην τὴν ἀ' ἐκδόσιν τοῦ ἀνωτέρου μνημονευθέντος ἔργου αὐτοῦ, ὁ στρατηγὴς τῷ εἶπεν: «Ὁ Νεύτων ὠμίλησε περὶ Θεοῦ ἐν τῷ ἔργῳ αὐτοῦ. Διεξήλθον ἤδη τὸ ἡμέτερον καὶ οὐδαμῶς εἶρον τὸ ὄνομα τοῦτο οὐδ' ἐπ' ἀπαξ». Εἰς ταῦτα ὁ Laplace λέγεται ἀποκριθεῖς: «Πολίτη πρώτε Ὑπατε, δὲν ἔλαβον ἀνάγκην τῆς ὑποθέσεως ταύτης». Διὰ τῶν λέξεων τούτων, ὁ Laplace θὰ ἀπεκαλεῖ τὴν Θεὸν ὑπόθεσιν. Ἐὰν ταῦτα οὕτως εἶγον, ὁ πρώτος Ὑπατος θὰ ἔστρεπεν αὐτῷ τὰ νῶτα. Ἄλλ' ὁ Laplace οὐδέποτε εἶπε ταῦτα. Ἐν τῷ δὲ, κατὰ τὴν γνώμην τοῦ κ. Faye, ἡ ἀλήθεια. Ὁ Νεύτων νομίζων ὅτι αἱ μακροχρόναι ἀνομαλίαι τῆς κινήσεως, ὧν τὴν θεωρίαν εἶχεν ὑποπλώσει, θὰ ἐπέφερον διὰ τοῦ χρόνου τὴν καταστροφὴν τοῦ ἡλιακοῦ συστήματος, εἶπε πρὸς τὸν Θεὸν ὑποχρεοῦται νὰ ἐπεμβαίνῃ ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν πρὸς ἐπανόρθωσιν τοῦ κακοῦ καὶ ἀνδιωργάνωσιν οὕτως εἶπεν τοῦ συστήματος. Ἡ ἐπιστήμη δὲν εὐρίσκει εἰσέτι ἐν θέσει τοιαύτῃ, ὥστε νὰ εἶνε γνωστὰ αἱ συνήθειαι τῆς μονιμότητος τοῦ πλανητικοῦ ἡμῶν συστήματος· ἀλλ' ὁ Laplace, ὅστις εἶχεν ἀνακαλύψει αὐτὰς διὰ βαθείας ἀναλύσεως, ἠδύνατο καὶ ὑπερθεῖναι ν' ἀπαντήσῃ εἰς τὸν πρῶτον Ὑπατον, ὅτι ἐσφαλμένως ὁ Νεύτων ἐπεκαλεῖτο τὴν ἐπέμβασιν τοῦ Θεοῦ πρὸς τὴν ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν διόρθωσιν τῆς μηχανῆς τοῦ κόσμου, καὶ ὅτι αὐτός, ὁ Laplace, δὲν ἔλαβεν ἀνάγκην τῆς τοιαύτης ὑποθέσεως. Δὲν ἀπεκάλεσεν ὅθεν ὑπόθεσιν τὸν Θεόν, ἀλλὰ τὴν ἐν ὠρισμένῳ σημείῳ ἄμεσον αὐτοῦ ἐπέμβασιν.

Ἐν ὑποσημείωσι δὲ ὁ κ. Faye (ἐν σελ. 132) ἀναφέρει ὅτι παρέλαθε παρὰ τοῦ Arago τὴν εἰδήσιν, καθ' ἣν ὁ Laplace, εἰδοποιήθεις ὀλίγον πρὸ τοῦ θανάτου αὐτοῦ ὅτι τὸ ἀνέκδοτον τοῦτο ἐμελλε νὰ δημοσιευθῆ ἐν τι βιογραφικῇ συλλογῇ, παρεκάλεσεν αὐτὸν νὰ ζητήσῃ παρὰ τοῦ ἐκδότου τὴν διαγραφὴν αὐτοῦ. Τῷ ὄντι, ἔσπερον ἦ νὰ ἐξηγηθῆ τούτο ἢ νὰ διαγραφῆ. Τὸ δευτερον, ἦτο καὶ τὸ ἀπλούστερον δυστυχῶς οὐδέτερον τούτων ἐγένετο.

τὸν ἴδιον αὐτῶν ἄξονα, κατὰ δὲ τὰς μετ' αὐτὸν γενομένας ἀνακαλύψεις, ἐν τῷ διὰ τῆς ἀνακαλύψεως τοῦ πλανήτου Ποσειδῶνος διπλασιασθέντι κατὰ τὴν ἑκτασὶν ἡλιακῷ κόσμῳ, δέον τοῦ λοιποῦ νὰ διακριθῶσι δύο διακεκριμένοι πλανητικαὶ χῶροι: ἡ ἐσωτερικὴ, ἐν ἣ οἱ ἀρχαιότερον γνωστοὶ πλανῆται στρέφονται περί ἑαυτοὺς μετὰ τῶν δορυφόρων αὐτῶν ἐκ δυσμῶν πρὸς ἀνατολάς, καὶ ἡ ἐξωτερικὴ χῶρα (ἡ τοῦ Οὐρανοῦ καὶ τοῦ Ποσειδῶνος), μᾶλλον ἐκτεταμένη, ἐν ἣ οἱ δορυφόροι περιφέρονται περί τοὺς ἰδίους πλανήτας κατ' ἀντίθετον φορᾶν, ἦτοι ἐξ ἀνατολῶν πρὸς δυσμᾶς.

Τὴν ἐπίκρισιν τῆς θεωρίας τοῦ Laplace διεξάγει ὁ σοφὸς καθηγητὴς μετὰ τῆς χαρακτηριστικῆς τοῦς ἀληθῶς σοφοῦς λεπτότητος καὶ ἐξόχου μετριοφροσύνης. Οὐδεὶς, λέγει, θὰ παραγνωρίσῃ, βέβαιός ἐστιμὲν περὶ τούτου, τὸ αἰσθημα ὅπερ με ὠθεῖ εἰς τὴν ἐπίκρισιν ταύτην. Πρόκειται περὶ ἀπλῆς ὑποθέσεως, ἢν αὐτὸς οὗτος ὁ Laplace μετὰ πολλῆς τῆς ἐπιφυλάξεως διετύπωσεν, ὁ δὲ συγγραφεὺς τῆς Οὐρανοῦ Μηχανικῆς κείται πολὺ ὑψηλὰ, ὥστε νὰ ὑπάρχη ὁ ἐλάχιστος φόβος ἀμαυρώσεως τῆς δόξης αὐτοῦ. Ἐπὶ ἕνα ἥδη ὀλίκιον αἰῶνα οἱ ἀστρονόμοι ζῶσιν ἐν τοῖς πέντε ἀθανάτοις τόμοις αὐτοῦ καὶ ἀγωνίζονται εἰς τὴν ἐκ τούτων ἐξαγωγὴν ὠφελίμων πορισμάτων ἢ εἰς τελειοποιήσιν τῶν γονίμων ἐκείνου μεθόδων. Καὶ ἐὰν ἐτι ἡ πρόοδος τῶν παρατηρήσεων ἢ αἱ τῶν τῆς Ἀναλύσεως τῶν ἀπειροστῶν ἴθελον μεταβάλλει μέρος τινὰ αὐτοῦ, τὸ ἔργον τοῦτο θὰ παραμείνῃ ὡς μίᾳ τῶν ὑψίστων ἐκφάνσεων τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος. Ἀλλ' ἡ Ἐπιστήμη ἔχει τὸ προνόμιον τῆς ἀδιαλείπτου προόδου, δοξάζονται δὲ ἐπίσης τὰ μᾶλλον θαυμασθέντα μεγαλοφυᾶ πνεύματα, ὅταν στηρίζεται τις ἐπὶ τῶν ἔργων ἐκείνων ἵνα ὑπερβῆ τὰ ὄρια, ἅτινα ταῦτα ἐνόμισαν ὅτι ἔθεντο.

Ἐν τῇ βάσει τῶν νεωτέρων ἀστρονομικῶν, φυσικοχημικῶν, γεωλογικῶν καὶ παλαιοντολογικῶν παρατηρήσεων καὶ μελετῶν, περὶ ὧν ἀδύνατον εἶνε τό γε νῦν καὶ συντομώτατος νὰ γίνῃ λόγος ἐν ταῖς στήλαις ταύταις, ὁ κ. Faye προβαίνει εἰς τὴν ἀναπτύξιν τῆς κοσμογονικῆς αὐτοῦ θεωρίας, θεωρίας οὐσιωδῶς διαφερούσης ἀπασῶν τῶν προγενεστέρων, αἵτινες κατ' αὐτὸν δέον νὰ θεωρηθῶσιν ὡς ἀπόρροια τῶν κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς μορφώσεως αὐτῶν κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον ἀτελῶν ἀνθρωπίνων γνώσεων, ἢν ἐν τέλει συνοψίζει εἰς πίνακα διπλοῦν, οὕτινος τὸ δεύτερον μέρος, ἀναφερόμενον εἰς τὴν γένεσιν καὶ ἡλικίωσιν τῆς ἡμετέρας Γῆς, ἀναγράφωμεν ἐπὶ λέξει ἔχον ὧδε:

Περίοδος τῆς διαπυρώσεως τῆς Γῆς.

Θερμότης ὑφειλομένη εἰς τὸν τρόπον τῆς μορφώσεως. Ἐν τῇ ὀλοσχερῶς θερμῇ μάζῃ τὰ συγκεντρικὰ στρώματα διατίθενται κατὰ λόγον τῆς πυκνότητος αὐτῶν. Διαστάσεις σημαντικῶς μείζονες τῶν συγχρόνων· περιστροφὴ περὶ τὸν ἄξονα πολλῶ βραδυτέρα. Τὸ σχῆμα αὐτῆς εἶνε τὸ τοῦ διὰ περιστροφῆς ἐλλειψοειδοῦς, μόλις πεπλατυσμένον περὶ τοὺς πόλους τῆς στροφῆς.

1) Ἐν σελ. 157.

Ὁξειδωσις τῶν ἐν ἐπιπολῇ στρωμάτων, ἐλαττωμένη κατὰ λόγον τοῦ βάθους.

Εὐρεῖα ἀτμόσφαιρα ἐνέχουσα ἅπαν τὸ οὐτὼ παραχθὲν ὕδωρ καὶ τὰ παραμεινάντα ἐλεύθερα ἀέρια.

Σεληνιακαὶ πλήμμυραι τῆς ρευστῆς μάζης.

ΠΡΟΖΩΓΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ.

Ἀπόψυξις τῆς σφαιρας.

Σχηματισμὸς πρώτον στερεοῦ φλοιοῦ ἄμεσος ἐξ ἀφάνισις τῆς φωτεινῆς ἀκτινοβολίας.

Τὰ ὕδατα ἄρχονται κατατιθέμενα ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Μηχανικὸς καὶ χημικὸς δι' ἀλληλεπιδράσεως τῶν ὑδάτων ἐπὶ τοῦ φλοιοῦ μετασχηματισμὸς, ὑπὸ τὴν πίεσιν εὐρείας ἀτμόσφαιρας.

Αἱ σεληνιακαὶ πλήμμυραι τῆς τεττικυίας μάζης, παρακωλύμενοι ὑπὸ τοῦ στερεοῦ φλοιοῦ, ἐξασθενοῦσι καὶ τείνουσι ν' ἀφανισθῶσιν.

ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΣ.

Ἀσθενῆς φωτισμὸς

ὀφειλόμενος εἰς τὸν γεννώμενον ἥλιον.

Ὁ ἥδη σχηματισθεὶς φλοιὸς παχύνεται βραδέως καὶ σχίζεται. Ἡ ἀσθενῆς πίεσις τῶν ἐσωτερικῶν πλημμυρῶν ἀναγκάζει τὴν τεττικυίαν ὑλὴν νὰ ὑψωθῇ ἐν ταῖς ρωγμαῖς καὶ μάλιστα νὰ ἐκχυθῇ ὑπεράνω τῶν συντριμμάτων τοῦ φλοιοῦ.

Ἡ θερμοκρασία τῆς ἐπιφανείας ἢ τοῦ ἀέρος ὀφείλεται ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν ἐσωτερικὴν θερμότητα· εἶνε ἢ αὐτὴ ἀπὸ τοῦ ἰσημερινοῦ μέχρι τῶν πόλων. Δὲν ὑπάρχουσι κλίματα οὐδὲ ἐποχαί. Τὰ εἰς βάθος κείμενα ὕδατα εἶνε θερμὰ καὶ οὐχὶ ψυχρὰ.

Εὐρεῖα ἀτμόσφαιρα προφυλάττουσα τὴν Γῆν ἀπὸ τῆς καταψύξεως. Ἀνώτερα ρεύματα παράλληλα τῷ ἰσημερινῷ. Οὐδεμία ἀνευ βροχῆς χώρα· οὐδαμοῦ χιονίζει.

Πλήμμυραι τοῦ ὠκεανοῦ ἀποκλειστικῶς σεληνιακαί.

Πρῶται φωτειναὶ ἀκτινοβολίαι τοῦ γεννώμενου καὶ εἰσέτι ἀμόρφου ἥλιου.

Ἡ Γῆ φωτίζεται ἀσθενῶς καὶ ἐπ' αὐτῶν τῶν πόλων.

Ζωὴ φυτικὴ καὶ ζωικὴ ἀναπτύσσεται ὁμοειδῶς ἐφ' ἀπάσης τῆς Γῆς.

ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΣ.

Ἀῤξον ἡλιακὸν φῶς.

Κατ' ἀρχάς, ἢ τε φυτικὴ καὶ ζωικὴ ζωὴ ἐξακολουθοῦσιν ἀναπτυσσόμεναι ὁμοειδῶς ἐφ' ἀπάσης τῆς Γῆς.

Ὁ φλοιὸς παχύνεται ἢ σκοτεινὴ θερμότης τῆς Γῆς ἐλαττοῦται. Ἡ ἡμεροδία κινήσις ἐπιταχύνεται.

Ὁ ἥλιος μορφοῦται καὶ μεγεθύνεται· ἢ Γῆ πλῆθιαίει πρὸς αὐτὸν ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον, ἢ δὲ διάρκεια τῆς περιφορῆς αὐτῆς ἐλαττοῦται ταχέως.

Ἡ ἡλιακὴ ἀκτινοβολία ἐντονωτέρα καταστάσα ἄρχεται ἀντικαθιστῶσα τὴν προϊούσαν ἐλάττωσιν τῆς κεντρικῆς θερμότητος.

Ἐν τῷ δευτέρῳ μέρει τῆς περιόδου ταύτης, αἱ ὄραι τοῦ ἔτους ἄρχονται καθιστάμεναι ἐπαισθηταί.

Τὰ κλίματα ἄρχονται διαγραφόμενα καὶ ἐνεργῶς τροποποιούντα τὸν φαῦνον καὶ τὴν χλωρίδα τῆς δευτερογενεῖς περιόδου.

Αἱ σεληνιακαὶ πλήμμυραι εἶνε ἥδη κατὰ τι ἡλωιωμένοι διὰ τῆς ἐνεργείας τοῦ ἥλιου.

ΤΡΙΤΟΓΕΝΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΣ.

Πλήρης ἡλιακὸς φωτισμὸς.

Ἡ συστολὴ τῆς σφαιρας μειοῦται. Ἡ ἐπίδρασις τῆς κεντρικῆς θερμότητος εἶνε ἀνηγμένη εἰς τὸ ἐλάχιστον.

Ὁ ἥλιος ἀφικνεῖται ταχέως εἰς τὸ μέγιστον τῆς ἐνεργείας αὐτοῦ. Ἡ μᾶζα αὐτοῦ παύει πλέον ἀναυνομένη. Περιβάλλεται ὑπὸ πλήρους φωτοσφαιρας.

Ἡ Γῆ διαγράφει τὴν ὀριστην αὐτῆς τροχίαν.

Ἡ ζωὴ ἀφικνεῖται περίπου εἰς τὸ μέγιστον τῆς ἐνεργείας καὶ τῆς ἀναπτύξεως αὐτῆς ἐν τοῖς προϊτοῖς κλίμασιν.

Ἡ ἀτμόσφαιρα ἀνάγεται περίπου εἰς τὰς συγχρόνους αὐτῆς διαστάσεις.

Πλήρης περιτροπὴ τῶν ὠρῶν τοῦ ἔτους. Κλίματα πολικὰ καὶ τροπικὰ. Πολικοὶ πάγοι· ἐναλλάσσουσα τῆξις αὐτῶν.

Ὁ τρόπος τῆς καταψύξεως, ὀφειλόμενης εἰς τὸ ψῦχος τῶν πόλων, εἶνε ἐν πλήρει ἐνεργείᾳ. Ὑποβύχια πολικὰ ρεύματα διατηροῦσιν εἰς τὰ βάθη τῶν θαλασσῶν θερμοκρασίαν περὶ τὸ μηδέν.

Ἡ ταχύτερα τοῦ ῥάθους τῶν θαλασσῶν κατάψυξις ὡς ἀποτέλεσμα ἔχει ὑπερῆχην πίεσιν τοῦ υποβύχιου φλοιοῦ ἐπὶ τῆς ἐσωτερικῆς ρευστῆς μάζης· προκαλεῖ τὴν προϊούσαν ἐξαρσιν τῶν ἡπειρῶν, ὑπὸ τὰς ὁποίας ὁ γήινος φλοιὸς εἶνε ἥττον παχύς, καὶ τὸν σχηματισμὸν τῶν σειρῶν τῶν ὀρέων κατὰ μῆκος τῆς γραμμῆς τῆς ῥήξεως.

Ἐμφάνισις τῶν ἀδιαλείπτων χιόνων καὶ τῶν παγῶν ἐπὶ τῶν ὑψηλῶν ὀρέων.

Τὰ ἀνώτερα ἀτμοσφαιρικά ρεύματα ἀποβαίνουσιν ἐν τῷ ἡμετέρῳ ἡμισφαιρίῳ εὐκρινῶς βορειοανατολικὰ καὶ καθίστανται τοπικὰ. Χῶραι ἀνευ βροχῆς.

Ἡφαιστειακά φαινόμενα ὀφειλόμενα εἰς τὴν τυχαίαν ἐν τοῖς διαπύροις στρώμασι διαίδησιν ὕδατος ἢ ὑδρατμῶν ὑπὸ ἀνωτέρων πιέσιν, διὰ τῶν πρὸς τὰ κάτω ὑπάνοιγμένων γραμμῶν τῆς ῥήξεως. Ὑποβύχιος σχηματισμὸς τῆς ἐξογκωμένης καὶ ἐνίοτε ἐκκροτούσης λάδας.

Πλήμμυραι ὀλοσχερῶς σεληνονηλιακαί.

ΤΕΤΑΡΤΟΓΕΝΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΣ.

Ἐλαφρὰ μειωσις τῆς ἡλιακῆς ἐνεργείας.

Ἐξαιρέσει τῆς ἀνεπαίσθητου ταύτης μειώσεως, μᾶλλον ὑπονοουμένης ἢ ἀποδειχθείσης¹, ἢ φάσις αὕτη χαρακτηρίζεται ἐκ τῆς ἐξαφανίσεως πάσης κοσμολογικῆς ἐπιρροίας καὶ ἐκ τῆς ἀποκαταστάσεως

1) Ὁ ἥλιος, κατὰ πρῶτον ἀστὴρ λευκῆς καὶ τοῦ πρώτου φασματικῆς τύπου, ὡς δύναται τις νὰ συμπεράνη ἐκ τοῦ ἀμυθῆτου ποσοῦ τῆς ἐν αὐτῷ ἀποθηκευθείσης ἀρχικῆς θερμότητος, εἶνε σήμερον ὀλίγον ὑποκίτρινος, μεταπεσὼν εἰς τὸν δεύτερον τύπον (βλ. Ἐβδ. Ἐπιθ. Τόμ. Α' ἀριθ. 51, πραγματικῆν ἐπιγραφομένην τὰ φάσμα τῶν ἀπλανῶν).

ἐντελοῦς ἰσορροπίας καθ' ἀπάσας τὰς διευθύνσεις¹. Μονιμότης τῶν διαστάσεων τοῦ πλανητικοῦ συστήματος, μονιμότης τῆς ἡλιακῆς ἀκτινοβολίας, μονιμότης τῆς χημικῆς συστάσεως τῆς ἀτμόσφαιρας, τελευταῖον δὲ μονιμότης τῆς περὶ τὸν ἄξονα περιστροφῆς καὶ τοῦ σχήματος τῆς Γῆς, οὕτινος τὸ πεπλατυσμένον περὶ τοὺς πόλους ἔλαβε τὴν σύγχρονον αὐτοῦ ἀξίαν.²

Τὸ ἔδαφος μόνον δὲν εἶνε ἀπολύτως μόνιμον· ἐξακολουθοῦσιν ἐξασθενημένοι αἱ βραδείαι ταλαντοειδεῖς κινήσεις τῶν τμημάτων τοῦ γήινου φλοιοῦ, προσερχόμεναι ἐκ τῆς ἀνίσου καταψύξεως τῶν τμημάτων τούτων, τῶν μὲν ἡπειρωτικῶν, τῶν δὲ ὑποβύχιων, καὶ ἐκ τῆς ἐπὶ τῶν τελευταίων τούτων συσσωρεύσεως τῶν διὰ καθιζήσεως στρωμάτων.

Παγετώδης περίοδος τοῦ βορείου ἡμισφαιρίου συνδεομένη πρὸς τὰς ταλαντοειδεῖς κινήσεις τοῦ φλοιοῦ.

Ἐξασθενημένη ἐξακολουθήσιν τῶν ἡφαιστειακῶν φαινομένων.

Ἀπὸ πολλοῦ ἢ ζωὴ ἐγκατέλιπε τὰς πολικὰς χώρας, τὰς ὑψηλὰς κορυφὰς καὶ τὰς ἀνευ βροχῆς χώρας (ἐρήμους). Εἰδικεύεται ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἐπὶ τῶν κατοικῶν διακρινόμενων διὰ τῶν κλιμάτων καὶ τῆς διαγραφῆς τοῦ ἐδάφους.

Διατήρησις ἐν τῷ βάθει τῶν θαλασσῶν φαῦνον ἀναλόγου πρὸς τὸν τῶν προγενεστέρων ἐποχῶν.

Ἐν τοῖς ἀνωτέρω ἀναφερομένοις δυσὶ πίναξιν, ὧν ὁ δεύτερος μόνον δημοσιεύεται ἐνταῦθα, ὡς ἀμέσως σχετιζόμενος πρὸς τὸ ἡμέτερον θέμα, ἀναγράφεται μετ' ἀπασης τῆς δυνατῆς συντομίας, ὡς ἀνακεφαλαιώδης σύμψαντος τοῦ ἔργου τοῦ κ. Faye, ἢ ἄρτια κτλ ἐπὶ τῇ βάσει ἀπαδῶν τῶν μέχρι τοῦδε περὶ τοῦ κόσμου ἀσφαλῶν τῆς ἐπιστήμης γνώσεων στηριζομένη κοσμολογικῆ θεωρία αὐτοῦ, οὐσιωδῶς διαφε-

1) Ἡ παγετώδης φάσις δὲν ἀντίκειται εἰς τὴν ἀπόφανσιν ταύτην. Οὐδόλως δέον ν' ἀποδοθῇ αὕτη εἰς τὴν ἀνεπαίσθητον μεταβολὴν τῆς ἡλιακῆς ἐνεργείας, οὐδὲ εἰς τὰς μακρὰς περιόδου μεταβολὰς τῆς ἐγκλίσεως ἢ τῆς ἐκκεντρότητος τῆς γήινης τροχίης, αἵτινες δέον νὰ παραμείνωσιν περιλαμβανόμεναι μετὰ τὸν περιορισμένον ὅριον. Ὁρθότερον ἀπέδωκεν ταύτας εἰς τὴν μετακίνησιν θαλασσίων τινῶν ρευμάτων. Τῶ ὄντι, δι' ἐνὸς βλέμματος ἐπὶ χάρτου τῶν ἰσοθερμῶν βεβαιούται τις πόσον αἱ καμπύλαι αὗται ἀνυψοῦνται ἐπὶ πλέον ἐπὶ τοῦ Ἀτλαντικοῦ, συγκοινωνοῦντος εὐρείως μετὰ τῆς Ἀρκτικῆς θαλάσσης, ἢ μετὰ τοῦ Εἰρημικοῦ. Ἐὰν μικρὰς τῆς ἐξαρσῆς τοῦ υποβύχιου ἐδάφους, μετὰ τὴν Γροιλανδίας καὶ τῆς Νορθηγίας, ἴθιλε διακόψει ἐν μέρει τὸ ἀπὸ τοῦ πόλου προσερχόμενον κατώτερον ψυχρὸν ρεῦμα, τὰ θερμὰ τῶν τροπικῶν ρεύματα δὲν θὰ ἐφέροντο πλέον μετὰ τῆς αὐτῆς ἀφρόνειας πρὸς βορρᾶν, αἱ δὲ ἰσοθερμῶν ἡμῶν θὰ ἐλαμβάνον τὴν διάταξιν, ἣν ἔχουσι σήμερον ἐν τῷ Εἰρημικῷ. Τῶν ἀνωτέρων δὲ ἀτμοσφαιρικῶν ρευμάτων μὴ μεταβαλλομένων, οἱ εὐρωπαϊκοὶ παγῶνες νῆαν θὰ ἐλάμβανον ἐπέχρασιν. (Ὑποσημείωσις ἐν σελ. 292). Τὰ περὶ ἐπίδρασεως τῶν ἡπειρωτικῶν ὄγκων ἐπὶ τῆς διευθύνσεως τῶν ἰσοθερμῶν εὐρίσκει ὁ ἀναγνώστης ἐν τῇ καὶ ἐν τῷ ἡγουμένῳ ἀριθμῷ σημειωθείσῃ Γεωλογίᾳ τοῦ κ. Lapparent (Μέρους πρώτου, ἐν σελ. 88 καὶ ἐφεξῆς), τὰ δὲ περὶ ἐπιρροῆς τῶν θαλασσίων ρευμάτων ἐπὶ τῆς θερμοκρασίας τῶν θαλασσῶν ἐν σελ. 93 καὶ ἐφεξῆς.

2) Ἡ Γῆ διετήρησε δι' ἀπαδῶν τῶν ἀλλοιώσεων τούτων τὴν ἀρχικὴν αὐτῆς μορφήν, τὴν τοῦ ἐλλειφοειδοῦς διὰ περιστροφῆς, ὀλίγον πεπλατυσμένου περὶ τοὺς πόλους· τὸ πεπερασμένον μετέβληθη μόνον κατὰ ποσόν.

ρουσα τῆς τοῦ ἀθανάτου Laplace, ἰδίᾳ καθ' ὅσον κατὰ μὲν τὴν ἀρχαιοτέραν (τὴν τοῦ Laplace) ὁ ἥλιος εἶνε προγενέστερος τῆς Γῆς, ὡς καὶ τῶν ἄλλων πλανητῶν, ἐσχηματίσθη δὲ αὕτη, ὡς καὶ ἐκεῖνοι, διὰ τῆς συγκεντρώσεως τῆς ὑπὸ μορφήν δακτυλίων περὶ τὸν ἰσημερινὸν τοῦ ἥλιου ἀποσπασθείσης ἀραιᾶς καὶ διαπύρου ὑλῆς, ἐνῶ κατὰ τὴν τοῦ κ. Faye οἱ πλανῆται ἐσχηματίσθησαν πρὸ τοῦ ἥλιου διὰ συμπήξεως τῆς διαπύρου ὑλῆς, ἥτις τμηματικῶς καὶ οἰοῦναι ἀνεξαρτήτως τῶν λοιπῶν ἐστρωθίζετο ἐν τῷ διαστήματι πρὸ ἀμνημονεύτων χρόνων.

Ἄλλ' εἶνε δυνατόν ἤρα γε νὰ θεωρηθῇ ἢ νεωτέτη αὕτη θεωρία τοῦ κ. Faye ὡς ἢ τελευταία, ὀριστικῶς καὶ οἰοῦναι ἀμετακλίτως λύουσα τὸ ἀπὸ τῆς ἐμφανίσεως τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς Γῆς ἀδιαλείπτως ἀπαρχολοῦν αὐτὸν περὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ κόσμου ζήτημα; — Ἡ εἰς τὴν ἐρώτησιν ταύτην ἀπόκρισις δὲν φαίνεται ἡμῖν δυσχερῆς σήμερον. Πολλάκις καὶ ἐν ταῖς στήλαις ταύταις καὶ ἀλλαχοῦ ἀνεγράφη, καὶ ἐτονίσθη μάλιστα ἀναγραφέν, ὅτι αἱ πρὸς ἐρμηνείαν τῶν γεγονότων ἀληθεῖς ἐπιστημονικαὶ ὑποθέσεις — τοιαῦται δὲ δέον νὰ θεωρηθῶσιν πᾶσαι αἱ μὴ ἀντιφάσκουσαι πρὸς τὰς μέχρι τῆς ἐποχῆς τῆς μορφώσεως αὐτῶν ἀσφαλῶς βεβαιωθείσας ἐπιστημονικὰς γνώσεις, διότι περὶ τῶν λοιπῶν, τῶν μὴ ἐπὶ τοιαύτης βάσεως στηριζομένων, οὐδεὶς σπουδαίως δυνατόν νὰ γείνη λόγος — οὐδόλως δέον νὰ θεωρῶνται ὡς ἀπολύτως μόνιμοι, ἀλλ' ὅτι ἐπὶ τοσοῦτῳ μόνον παραμείνωσιν ἐν ἐνεργείᾳ ἐπιστημονικῆς ἐπιθέσεως ἢ θεωρίας, ἐφ' ὅσον δύνανται νὰ ἐρμηνεύωσιν ἀδιάσπαστα ἐκαστοτε ἀναφανόμενα τῆς ἰδίας αὐτῶν τάξεως γεγονότα, μετατιθενταὶ δὲ εἰς τὰς ἐν ἐφεδρεῖα οὕτως εἰπεῖν ἐπιστημονικὰς ὑποθέσεις καὶ ἐξετάζονται τότε πλέον ἀπὸ ἀπόψεως καθαρῶς ἱστορικῆς, ὅταν παρουσιασθῶσιν ὁμοταγῆ γεγονότα, ἅτινα διὰ τούτων δὲν δύνανται νὰ ἐρμηνευθῶσιν ἐπαρκῶς. Τοῦτο διδάσκει ἡμᾶς σύμψασις ἢ ἱστορία τῶν ἀνθρωπίνων γνώσεων καὶ ἰδίᾳ τῶν ἀναφερομένων εἰς τὰς φυσικὰς ἐπιθέσεις¹.

ΗΛ. Γ. ΒΑΛΣΑΜΑΚΗΣ.

ΔΡΑΜΑΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ.

ΘΕΑΤΡΟΝ ΠΑΡΙΣΙΩΝ.—*La Dona Juana* τοῦ Faye.—ΧΡΟΝΙΚΑ.

Τὸ δράμα τοῦ Ἑλλανίδα μὲν μητέρα, Ἴταλὸν δὲ πατέρα σκόντος Ἀλεξάνδρου Παρώδη *Dona Juana* ἐδίδαξεν ἢ Γαλλικὴ-Κωμῶδια καὶ ἐν Λονδίῳ, ὅτε αὕτη σειράν παραστάσεων ἐν αὐτῷ ἔδωκεν, οἱ δὲ Λονδίνεοι, καί τοῦττον τῆς *Denise*, τῆς *Adrienne Lecoultreure* καὶ τῶν *Effrontés* ἐχειροκροτοῦσαν αὐτό, οὐδα-

1) Δίαν πιθανὸν εἶνε, χρόνου καὶ χώρου ἐπιτροπόντων, νὰ πραγματευθῶμεν προσεχῶς τὸ ζήτημα τοῦ κατοικησίου τῶν γνωστῶν ἡμῖν οὐρανίων σωμάτων ἐπὶ τῇ βάσει τῶν τελευταίων δεδομένων τῆς ἐπιστήμης, στηριζόμενοι, ὡς πάνποτε, ἐπὶ τῶν μέχρι τοῦδε ἀσφαλτερότερων ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου ἐγνωσμένων, ἰδίᾳ δὲ ἐπὶ τῆς περὶ τούτου ἐν τῷ προκειμένῳ ἔργῳ μελέτης τοῦ κ. Faye.

μῶς ὅμως ἀπέστρεψαν ἀπ' αὐτοῦ τὸ πρόσωπον. Ἐπανερχόμενοι ἐπ' αὐτοῦ, πράττομεν τοῦτο ὅπως σημειώσωμεν ὅτι ἡ *Dona Juana*, ἀπασχολήσασα τοὺς κριτικούς τοῦ θεάτρου ἐφ' ἱκανόν, ἀνεγράφη νῦν ἐν τῷ ἡμερολογίῳ τοῦ ἱστορικοῦ. Ὡς εἶπομεν ἐν τοῖς περὶ τοῦ ἔργου ἐν προτέρῳ Ἐπιθεωρήσει, ὁ κ. Παρῶδης βάσιν τοῦ ἱστορικοῦ αὐτοῦ δράματος ἔθηκε τὰ ὑπὸ τοῦ Hillebrand δημοσιευθέντα ἐν τῇ «Ἐπιθεωρήσει τῶν Δύο Κόσμων» (1 ἰουν. 1869), ἀπερ καὶ ἀνέλυθεν ὁ τοῦ ἐπιφανοῦς τούτου περιοδικοῦ συγγραμματος κριτικὸς Bellaigue ἐπὶ τῇ διδασκαλίᾳ τοῦ ἔργου τοῦ ἑλληνοϊταλοῦ ποιητοῦ. Ἀλλὰ τὴν ἀφήγησιν ταύτην νεώτεροι ἱστορικοὶ ἐρευνᾶν ἀλλοιοῦσιν. Ἐν τῇ *Revue Pyrénéenne* ἐδημοσιεύθη περίληψις ἐν δυσὶν ἄρθροις ὑπὸ τοῦ κ. Desveiges du Dezert, πραγματείας ἰσπανοῦ συγγραφέως, τοῦ Rodriguez Villa, ἄλλως τὰ αἰτία τῆς παραφροσύνης τῆς Ἰωάννης ἐκτιθεῖσα. Ἡ Ἰωάννα ὑπανδρεύθη κατὰ τὸ δέκατον ἔβδομον ἔτος τῆς ἡλικίας αὐτῆς τὸν Φίλιππον τῆς Αὐστρίας, τὸν ὠραιότερον πρίγκιπα τοῦ χριστιανικοῦ κόσμου. Οὗτος κατέστησεν αὐτὴν δυστυχή, καίτοι ἐκείνη σὺδαμῶς ἐπαύετο ν' ἀγαπᾷ αὐτόν. Ἀποθανόντος δὲ αὐτοῦ μετὰ δύο ἔτη, αὐτὴ σὺδαμῶς ἐνόει ν' ἀποπασθῆ τοῦ πτώματος αὐτοῦ, ἐδυσρεν αὐτὸ περὶ τὴν Καστίλλην καὶ ἐνεκλείσθη παρὰ τὸν τάφον ἐν τῷ σκοτεινῷ πύργῳ τοῦ Tordesilas. Ἀπώλεσεν ἀληθῶς τὸ λογικόν, ὡς ἀποδεικνύται ἐκ τῶν λεπτομερειῶν τῶν ἐκκέντρων ἐπισημασθέντων τελετῶν, ὧν προέστη. Ἀλλ' ἐξῆν ὅπως θεραπευθῆ ἢ ἀσθένεια αὐτὴ οὐχὶ δὲ νὰ ἐπιταθῆ, εἰ μὴ φόβος κατεῖχε τοὺς περὶ αὐτὴν περὶ ἀνακτίσεως τῆς ἰσχύος. Εἰς τοῦτο δὲ προσθετέον ὅτι κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην ἡ παραφροσύνη δὲν ἐθεωρεῖτο ὡς θλιβερὸν γεγονός, ἀξίον τοῦ οἴκτου καὶ τῶν φροντίδων πάντων, ἀλλ' ὡς τιμωρία τῆς τοῦ Θεοῦ, ἵντινα εἶδει νὰ ὑπομῆν καρτερικῶς ὁ παθὼν μέχρι θανάτου. Πολλάκις δὲ ἐνέπνεεν τρόμον. Κατὰ τὸν Rodriguez Villa λοιπὸν ἡ γερμανικὴ ἔκδοσις τοῦ ἱστορικοῦ τῆς παραφροσύνης τῆς Jeanne-la-Folle οὐκ ἔστιν ἀκριβής, διότι ἡ παραφροσύνη αὐτῆς δὲν προήλθεν ἐξ ὧν αὐτὴ ἀναφέρει λόγων, ὅτι βία καθείρηθη ἐπὶ ἐννέα καὶ τεσσαράκοντα ἔτη ἢ δυστυχῆς γυνῆ, ἣτις οὕτω ἐγένετο παράφρων κατὰ τὸ τέλος τοῦ βίου αὐτῆς, παραταθέντος μεθ' ὅλα ταῦτα ἄχρι τοῦ ἑξικοστοῦ ἔκτου ἔτους. Ὁμολογητέον δὲ ὅτι ἡ τελευταία αὐτὴ ἀφήγησις ἐστὶ δραματικώτερα, ὃ δὲ κ. Παρῶδης ἀκολουθήσας αὐτῇ ἐν γνῶσει ἢ ἐν ἀγνοίᾳ τοῦ συγγραμματος τοῦ Villa σὺδαμῶς ἀξίος μομφῆς τυγχάνει ὢν. Ἀμφισβητήσεως ὑπαρχούσης περὶ ἱστορικοῦ γεγονότος ὁ δραματικὸς δύναται ν' ἀκολουθήσῃ τῇ κρείττονι πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτοῦ ἀφηνήσει.

Ὡς ἀνωτέρω εἶπομεν ἡ *Dona Juana* ἐδιδάχθη ὑπὸ τοῦ Οἴκου τοῦ Μολιέρου καὶ ἐν Λονδίῳ πρὸ τῆς ἐκείθεν ἐπανόδου αὐτοῦ, ἐδιδάχθη δὲ τῇ ἐπιούσῃ τῆς διδασκαλίας τοῦ *Hamlet* ὑπὸ τοῦ ἐξόχου τραγωδοῦ Mounet-Sully, ὅστις προὐκάλεσε συζητήσεις ἐν Λονδίῳ ἐπὶ τῇ ὑποκρίσει αὐτοῦ ἐν τῇ ὑποδύσει τοῦ σχήματος τοῦ δανοῦ πρίγκιπος. Ἐπὶ τούτῳ ὁ Sarcsey, αὐθις εἰς Λονδίον μεταβάς, παρέρχεται ἐν τῇ τελευταίᾳ ἐπιφυλλίδι αὐτοῦ ὑπέρημας τοῦ συμ-

πατριώτου αὐτοῦ καὶ ἦδη ἐν Παρισίοις οἰκουροῦντος ἐνεκεν ἀσθενείας τραγωδοῦ. Τὸ γαλλικὸν θέατρον ὑπὸ συνοχῆς κατεῖχετο προτιθέμενον νὰ διδάξῃ τὴν *Dona Juana*, ἣτις οὐχὶ ὑπὸ πάντων μετ' εὐχερείας κατανοηθεῖσα ἐν Παρισίοις, δυσχερέστερον ἐπιθὰ κατενοεῖτο ὑπὸ τῶν Ἄγγλων. Καὶ ὅμως ἐγένετο καλῶς δεκτὴ, ἢ δὲ εὐρυτάτη αἴθουσα τοῦ Drury-Lane ἦν σχεδὸν πλήρης. Μετὰ τὴν *Dona Juana* ὡς παραστάσεις ἀποχαιρετισμοῦ ἐδόθησαν ἐν Λονδίῳ *la Joie fait peur* καὶ ἡ *Francillon*. Τοῦ πρώτου ἔργου μετέσχε καὶ ὁ Got, ὅστις τῇ πρώτῃ ἐπιθεωρήσει τοῦ ἀτμοπλοίου ἀφίκετο εἰς τὴν ἀγγλικὴν πρωτεύουσάν, τῇ ἐσπέρα παρέστησε καὶ τῇ ἐπιούσῃ ἦν ἐν Παρισίοις ὅπως παραδῶ τὸ μάθημα αὐτοῦ. Ἐν τῇ *Francillon* ἐθριάμβευσεν αὐθις ἢ δεσποινίς Bartlet, περὶ ἧς ἐκτενῶς ὁμιλεῖ αὐθις ὁ Sarcsey, διαβεβαιούμενος ὅτι ἡ χαριστάτη τῶν ὑποκριτῶν ἔσχε περιφανῆ ἐπιτυχίαν ὡς τε ὑποκρίτρια καὶ γυνὴ. Καὶ οὐκ ἦν ἄλλως γενέσθαι.

ΧΡΟΝΙΚΑ. Ἄρτι ἐξεδόθη συμβολικὸν δράμα (drame symboliste) ἐπιγραφόμενον *Χριστός* (*Crist, a poetical drama by W. H. Sadakichi. Boston, 1893*), ὃ δὲ ποιητὴς αὐτοῦ ἐστὶν Ἰάπων, Sadakichi καλούμενος, ὅστις ἐν αὐτῷ πραγματεύεται τὸν βίον τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Μετὰ πενταετῆ ἐργασίαν πρὸς συγγραφήν τοῦ δράματος, παρέστη ἰδρῶτι περιεργασμένος δημοσιεύων αὐτὸς τὸ ἔργον αὐτοῦ καὶ ἐσφενδονίζων εἰς τὰ τέσσαρα σημεῖα τοῦ ὀρίζοντος αὐτὸ) σὺν περιληπτικῇ ἱστορίᾳ τοῦ βίου τοῦ ἀπὸ Ἄνατολῶν καινοῦ ἀστέρος. Διὰ τῆς προτασομένης βιογραφίας αὐτοῦ πληροφορεῖ τὴν κόσμον σύμπαντα ὅτι ἐγενήθη τῷ 1867 ἐν Nagasaki, ἔσχε δὲ πατέρα μὲν Γερμανόν, μητέρα δὲ Ἰαπωνίδα, ὅτι ἐσπούδασεν ἐν Γερμανίᾳ καὶ ὅτι ἀπεκατέστη ἀπὸ τοῦ 1882 ἐν ταῖς Ἠνωμέναις Πολιτείαις τῆς Ἀμερικῆς, ὅπου ἐν δυστυχίᾳ διήλθεν. Ἀλλ' ὅπερ ὀδυνηρότερον, ἐξίστατο ἀπορῶν καὶ θαυμάζων ἑαυτὸν ἐπὶ πολὺ, διότι δὲν ἦ ἔνατο νὰ ἀποκρίσῃ ἂν θὰ ἐγίνετο φιλόλογος, ζωγράφος, ἢ ὑποκριτής, «κεκτημένος ἐπίσης προσόντα δι' ἕκαστον τῶν ἐπαγγελματιῶν τούτων». Τέλος ἔγνω νὰ γένηται λόγιος· οὕτως ἀγγέλλει ἐν τῷ τέλει τοῦ βιβλίου αὐτοῦ μέγαν ἀριθμὸν ἔργων προετοιμαζόμενων, μυθιστορίας, διαλέξεις, ποιήματα ἐν πεζῷ, μεταφράσεις, μὴ περιλαμβανόμενων ἐν αὐτοῖς καὶ τῶν τριῶν δραμάτων, ἀπερ ἔσονται συνέχεια τοῦ *Χριστοῦ* καὶ ὡς κύρια πρόσωπα ἔχουσι τοὺς ἀρχηγούς τριῶν ἐτέρων θρησκειῶν.

Ὁ *Χριστός*, ποίημα δραματικὸν εἰς πράξεις τρεῖς (καὶ εἰς πεζὸν) ἀφιερῶται ὑπὸ τοῦ συγγραφέως «τῷ κακῶς κριθέντι, ταπεινωθέντι, ὑβρισθέντι ἐν τῷ βίῳ αὐτοῦ». Ἐπειτα πρόλογος ἐν ᾧ φέρεται ἡ ἐξῆς ὑπερήφανος διακίρυξις: «Ἐρχομένη ἐν τῷ δράματι τούτῳ ἐλευθερίᾳ ἐκφράσεως, ἣν κατανοήσουσι μόνον τὰ σπᾶνα πνεύματα, ἀπερ δύναται νὰ ἀνέλθωσι μετ' ἐμοῦ εἰς τὸ ὕψος ἀφ' οὗ παρατηρῶ τὴν ἄνθρωπον καὶ τὸ σύμπαν. . . . Οἰαδότης κἂν ἢ ἡ χόρα, ἣτις ἀναδεχθήσεται νὰ παραστήσῃ τὸ ἐμὸν δράμα. θὰ δυνήθῃ νὰ καυχῆται εἰς τὸ ἐξῆς ὅτι μέκτεται ἐθνικὴν δραματικὴν τέχνην!».

Θὰ ἐπιτρέψωσιν οἱ ἡμέτεροι ἀναγνώσται τῷ γράφοντι τὰς γραμμὰς ταύτας νὰ μὴ παράσχῃ αὐτοῖς ἔστω καὶ κεφαλαίωδον περίληψιν τοῦ ἀηδοῦς τούτου δράματος, ὅπερ ἄλλως, μὴ δύναμενοι νὰ βλέπωμεν ἀφ' οὗ βλέπει σημεῖον τὴν ἄνθρωπον καὶ τὸ σύμπαν ὁ νέος ἀστὴρ τοῦ συμβολισμοῦ, ὁ ὑπερακοντίσας τὸν νο-

θηγιανὸν συνάδελφον αὐτοῦ, δὲν δύναμεθα νὰ κατανοήσωμεν αὐτό. Ἀληθῶς εἶδει νὰ φαντασθῇ τις πυραμίδα ἧς ἡ βάσις ἐκτείνεται ἀπὸ τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν εἰς Ἰαπωνίαν διὰ τῆς Εὐρώπης καὶ Ἀσίας ἢ δὲ κορυφὴ ὑψοῦται ἐν Γερμανίᾳ ἐν ᾗ ἐσπούδασεν, ἀπ' αὐτῆς δὲ χρησιμοδοτοῦντα τὴν πανύψιστον συμβολιστῆν. ὅπως συλλάβῃ ἰδέαν τοῦ μεγέθους τῆς μορίας τοῦ ἀνδρός.

— Ἐν τοῖς θεάτραις Ἀθηνῶν ἐδιδάχθησαν ἔργα τινὰ νέα, ἰδίᾳ τῶν καταπτώσιν σημαινόντων κομειδυλλίων, ὡς ἀποκαλοῦνται, ἀπερ ἐπὶ τέλος ἀποκηρύττουσιν ὡς νεανικὰ ἔμαρτήματα καὶ αὐτοὶ οἱ ἐργάται αὐτῶν. Θὰ ἠγόμεθα νὰ ἐπραττον τοῦτο πρὸ τῆς συντάξεως αὐτῶν. Ἀλλὰ περὶ αὐτῶν ἐς ἄλλοτε.

— Ἐν τῷ Κολλεγίῳ τῆς βασιλείσης, κατὰ τὴν Harley Street ἐν Λονδίῳ, ἐδιδάχθη ἄρτι ἡ Ἀνδρομάχη τοῦ Εὐριπίδου κατὰ τὸ ἑλληνικὸν κείμενον. Τὰ κυριώτατα πρόσωπα τοῦ δράματος ὑπεδύθησαν οἱ μαθηταὶ τῆς τάξεως τῶν ἑλληνικῶν, ἣν διδάσκει ὁ καθηγητὴς Wilson. Οἱ ἀκροαταὶ τῆς διδασκαλίας ταύτης, καίπερ ἀγνοοῦντες τὴν ἑλληνικὴν, ἀπέδειξαν ζωηρὸν ἐνδιαφέρον ὑπὲρ τοῦ δράματος τοῦ ἀπὸ σκηνῆς φιλοσόφου. Οὕτω καὶ ἡ Ἀνδρομάχη ἐγγράφεται ἐν τῷ δραματολογίῳ τῶν ἐν τοῖς γυμνασίοις καὶ πανεπιστημίοις τῆς Εὐρώπης καὶ Ἀμερικῆς καὶ αὐτῆς ἐστὶ τῆς Αὐστραλίας διδασκομένων ἀρχαίων δραμάτων, ἂν μὴ δ' ἀπατώμεθα ἀπὸ τῆς ἀρχαιότητος τὸ πρῶτον νῦν ἐπαναλαμβάνεται τὸ πρωταγωνιστοῦν πρόσωπον τὴν Ἐκτορος γυναικᾶ ἔχον δράμα. Πότε καὶ παρ' ἡμῶν ἐν τῷ πανεπιστημίῳ καὶ τοῖς γυμνασίοις γενήσεται διδασκαλία τῶν ἀριστουργημάτων τῶν προγόνων, ἀφιερμένων κατὰ μέρος τῶν λαθουρινώδους πλήθους τῶν γραμματικῶν καὶ κριτικῶν παρατηρήσεων δι' ὧν ὁ νοῦς σκοτίζεται τῶν μαθητῶν;

— Ὁ *Χρόνος* τῶν Παρισίων διετύπωσε γνώμην περὶ ἰδρύσεως λαϊκοῦ θεάτρου· ἐπὶ τούτῳ δὲ ἐπεκαλέσατο τὴν γνώμην διαφόρων ἐν οἷς καὶ τὴν τοῦ Λουμζ, υἱοῦ.

— Ὁ Mascagni κατέχει ὑπὸ πυρετώδους δραστηριότητος πρὸς παραγωγήν νέων ἔργων. Ἐν τῷ προτέρῳ τεύχει εἶπομεν ὅτι νέον ἔργον ὑπεσχέθη τῷ Covent-Garden τοῦ Λονδίνου, νῦν ἀγγέλλεται ὅτι ἀπέστειλε τῷ διευθυντῇ τοῦ Μελοδράματος τοῦ Βερολίνου τὰς δύο τελευταίας πράξεις τοῦ *Radcliff*, παρασκευάζεται δὲ μετ' αὐτὴν νὰ μελοποιήσῃ νέον ἔργον τῶν Menasci καὶ Targioni-Tozzetti ἐπιγραφόμενον *Romano*. Καλὴν δύναμιν!

— Ἡ ὑγιεῖα τοῦ διασήμου τραγωδοῦ Mounet-Sully ἀπεκατέστη.

— Νεαρὰ ἀμερικανὴ ὑποκρίτρια, ἡ Miss Kate G. . . , παρέσχε τῇ μητρὶ αὐτῆς δειγμὰ αὐταπαρνησίας σπᾶνιον.

Μεμνησθευμένη νέον τινὰ παρεσκευάσασε τὴν προῖκα αὐτῆς καὶ ἦτο ἐτοίμη νὰ ὑπανδρευθῆ αὐτὸν ὅτε ἡ μήτηρ αὐτῆς ἀνεχώρησεν εἰς Σικάγον συνοδευομένη ὑπὸ τοῦ μνηστῆρος τῆς θυγατρὸς αὐτῆς. Ἐν Σικάγῳ δὲ ὑπανδρεύεται αὐτὴ τὸν μνηστῆρα τῆς θυγατρὸς αὐτῆς, ἣτις καθύστα τοῦτο ἐν ὅλῃ τῇ ψυχραίμῃ αὐτῆς, ἀμερικανικῇ ἀληθῶς, ἀποστέλλει τῇ μητρὶ τὰ ἐνδύματα τοῦ γάμου, ἀπερ εἶχε δι' ἑαυτήν, καὶ συνοδεύει αὐτὰ δι' ἐπιστολῆς ἐκφράσεως τὰς ἑαυτῆς εὐχὰς ὑπὲρ τῆς εὐτυχίας αὐτῆς καὶ διαβεβαιουμένης αὐτὴν περὶ τοῦ βαθέως σεβασμοῦ αὐτῆς.

ΟΔ. ΑΝΔΡΕΑΔΗΣ.

μαίαν τῆς ἀτελείας, ὀλοφυρόμενον μὲν ἐπὶ τῇ φορολογικῇ καταπίεσει τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, ἐπαγγελλλόμενον δὲ μονοῦ τελείαν ἀσυδοσίαν, εἰ κατὰ τὰς ἐνδεχομένας προσερχεῖς ἐκλογὰς κληθῆ ἐπὶ τὴν ἀρχὴν ὁ κ. Δηλιγιάννης. Νομίζομεν ὅτι, ἐν τῇ παύσει μάλιστα καταστάσει τῶν δημοσίων τοῦ κράτους οικονομικῶν, δὲν ἰδύνατο νὰ διαπρῶθῃ σφάλμα πολιτικὸν μεγαλείτερον, οὐ μὴν δ' ἀλλὰ καὶ ὀλεθριώτερον. Ἐνῶ ἀκριβῶς ἐπείγουσα ἐφίσταται ἀνάγκη τῆς ἐνισχύσεως τῆς πρὸς φορολογικὴν ἐγκαρτέρησιν ἀρετῆς τοῦ ἔθνους, ὅπως τοῦτο, βοηθούσης καὶ τῆς ἐν τῇ διαχειρίσει φειδοῦς καὶ συνέσεως, κατορθώσῃ νὰ ἐξέλθῃ ἐντίμως τῶν παρουσῶν μεγάλων δυσχερειῶν, οἱ μέλλοντες νὰ ἠγνηθῶσι σήμερον ἢ αὔριον τῆς τοιαύτης αὐτοῦ σωτηριώδους ἐνεργείας πολιτεύονται κατὰ τρόπον, εἰς ὃν θὰ προσέφευγε μόνον ὁ ἐπιθυμῶν—νὰ διακωλύσῃ τέλος τὸ ἔργον τοῦτο καὶ συντελέσῃ τὸν ὄλεθρον. Δυπούμεθα λίαν ὅτι δὲν δυνάμεθα νὰ συγχαρῶμεν τῇ περὶ ἧς ὁ λόγος μερίδι ἐπὶ τῇ εἰς τὰς ἀρχαίας ἀμαρτίας μεταπτώσει. — Ὡς πρὸς τὴν οικονομικὴν ἐποψὴν τῆς καταστάσεως, αὕτη παραμένει ἀναλλοιώτως ἡ αὐτή, ὀριστικώτερον ἴσως διεύθυνσιν ἀναμένουσα ἐκ τῆς εἰς τὰ εὐρωπαϊκὰ χρηματιστήρια εἰσαγωγῆς τῶν τίτλων τοῦ νέου δανείου, ὧν ἡ τιμὴ πιθανῶς θὰ κανονίσῃ τὴν θέσιν καὶ τῶν ἄλλων ἑλληνικῶν ἀξιών καὶ θὰ ἄρῃ τὴν κρατοῦσαν νῦν ἀβεβαιότητα.

Οἱ Βούλγαροι διατελοῦσιν ὑπὸ τὸν ὄργασμὸν τῶν ἐπικειμένων τῇ 18 ἰουλίου ἐκλογῶν τῶν μελῶν τῆς νέας Σοβράνιε, ὁ ἐντεῦθεν δὲ πυρετὸς εἶνε ἐκτάκτως σφοδρὸς, ἅτε προκειμένου νῦν κατὰ τὰς γενομένας συνταγματικὰς μεταρρυθμίσεις τὸ βουλευτικὸν ἀξίωμα ν' ἀπονεμηθῆ οὐχὶ ἐπὶ τετραετίαν, ὡς πρότερον, ἀλλ' ἐπὶ πενταετίαν, ν' ἀναγορευθῶσι δὲ πατέρες τοῦ ἔθνους καὶ νὰ τύχωσι τῶν ἐκ τούτου προνομίων καὶ ἀπολαυῶν οὐχὶ τριακόσια πρόσωπα, ἀλλὰ μόνον ἑκατὸν ἐξήκοντα ἐν, ὅπερ ὑπερτιμᾷ λίαν τὴν ἀξίαν τῆς ψήφου. — Ἡ κυβέρνησις, ἐφ' ὅσον δύναται τις νὰ κρίνῃ ἐκ τῶν ἐν τῷ ἡμιεπισήμῳ αὐτῆς ὄργανῳ ἀναγραφόμενον, μετὰ πολλοῦ θάρρους ἀναμίει τὸ ἀποτελεσμα, εἶνε δὲ πιθανόν ὅτι οὐδὲ νῦν θὰ στερηθῆ πλειονοψηφίας τινὸς ὁ κ. Σταμπούλωφ· ἐν τούτοις ἀνεπίδεκτον ἀντιρροήσεως εἶνε ὅτι καὶ νικῶν κατὰ τὰς ἐπικειμένας ἐκλογὰς τὸ κρατοῦν ἐν τῇ ἡγεμονίᾳ κυβερνητικὸν σύστημα, κατὰ τὴν περαιτέρω ἐνεργείαν αὐτοῦ δὲν θὰ παραμένῃ ἀνευ τοῦ νομίμου κοινοβουλευτικοῦ ἐλέγχου, ἢ παντελῆς σχεδὸν μέχρι τοῦδε ἑλλειψίς τοῦ ὁποίου ἐπέτρεπε τῇ κυβερνήσει, μᾶλλον δὲ τῷ προέδρῳ αὐτῆς, ν' ἄγῃ καὶ φέρῃ αὐτοβούλως καὶ κατὰ τὸ συμφέρον τῇ ἐξασφαλίσῃ τῆς ἰδίας ἀρχῆς τὰ ἐσωτερικὰ καὶ ἐξωτερικὰ πράγματα τῆς χώρας· ἢ μεταξὺ γενομένη σπουδαία ἐνίσχυσις τῆς ἀντιπολιτεύσεως, ἥτις καὶ ἴδιον μετὰ εἰδικῆς ἀδείας ἐκδίδει δημοσιογραφικὸν ὄργανον, ἀποτελέσει ἐφεξῆς πρόσκομμα, ὅπερ, ἂν μὴ τὰχιστα ἀνατρέψῃ παύσῃ ἐπὶ τοιαύτης ὁδοῦ βαδίζοντας τοὺς ἐνεστώτας τῆς χώρας κυβερνήτας, θὰ παρασκευάσῃ ὅμως τὴν μετὰ τινα καιρὸν ἐπέλευσιν τοῦ ἀποτελέσματος τούτου. — Ἄν μάλιστα ἔχηται ἀληθείας ὅτι καὶ ὁ πρίγκιψ Φερδινάνδος δυσφόρως ἔχει

πρὸς τὴν παράτασιν τῆς ἀρχῆς τοῦ κ. Σταμπούλωφ, τὸ πρῶγμα ἐτι μᾶλλον εὐχερὲς ἀποβαίνει. Ἐν Βελιγραδίῳ ἡ Σκουψίνα ἐπέγραψε τὴν συζήτησιν τῆς περὶ παραπομπῆς εἰς δίκην τοῦ ὑπουργείου Ἀδακούμοβιτς προτάσεως καὶ ἐπελήφισε αὐτήν, συγκροτήσασα καὶ τὴν ἀνακριτικὴν ἐπιτροπὴν, παμψηφεί σχεδόν, καίτοι οἱ ὡς ἀντισυνταγματικῶς κυβερνήσαντες κατηγορούμενοι ὑπουργοί, προσελθόντες εἰς τὸ βουλευτήριον, αὐτοπροσώπως ἀπελογήθησαν καὶ διὰ τῆς ἀπολογίας αὐτῶν, μάλιστα τῆς τοῦ κ. Ἀδακούμοβιτς, λεπτομερῶς καὶ καθ' ἐν ἀπαντήσαντος πρὸς πάντα τὰ κεφάλαια τῆς κατηγορίας, ἀπέδειξαν ἀκριτὰ σαφῶς ὅτι τὸ κατηγορητήριον δὲν δύναται νὰ ἐρεισθῆ ἐπὶ τοῦ γράμματος τῶν διατάξεων τοῦ σερβικοῦ συντάγματος. Ἄλλως τε, ἂν αἱ ὑπὸ τῶν πρώην ὑπουργῶν γενόμεναί ἀθετήσεις εἶδει νὰ κριθῶσιν ἀξιοποῖνοι κατὰ νόμον, τῶν αὐτῶν ἀθετήσεων ἐνοχοὶ ἐλέγχονται καὶ αὐτοὶ οἱ κατηγοροῦντες ὀρισπαστικοί, ὧν τὰ ὑπουργεῖα Προῦιτς καὶ Πάοιτς ἐν πολλοῖς κατὰ τὰ αὐτὰ ἐπολιτεύθησαν καὶ τὰ ὁποῖα τότε εἶδει κατὰ τὴν γνώμην καὶ τῶν προοδευτικῶν νὰ παραπεμφθῶσιν ὡσαύτως εἰς δίκην. — Εἰς τοιοῦτον ἄτοπον ἤγαγε τὴν κρατοῦσαν μερίδα ἢ ἀκρασία τοῦ κατὰ τὸν ἠττημένον ἀντιπάλων πολιτικοῦ πάθους. Καίτοι ἡ κυβέρνησις ἐφρονεῖ ὅτι δέον νὰ περιορισθῆ ἡ Σκουψίνα εἰς ἐκφρασίαν ἀπλῶς ἀποδοκιμασίας τῆς πολιτικῆς τῆς πρώην κυβερνήσεως, ὅπερ θὰ ἦτο τὸ πάντων λογικώτατον, οἱ ἀδιάλλακτοι ἐν τοῖς ἰδιαιτέροις διαβουλίαις αὐτῶν ἀπεφάσισαν τὸν καταρτισμὸν τῆς κοινοβουλευτικῆς ἀνακριτικῆς ἐπιτροπῆς, ὅστις, ὡς ἐφθηνεν εἰπόντες, καὶ ἐγένετο, τοῦ ἠγέτου τῶν προοδευτικῶν δηλώσαντος ὅτι δὲν δύναται νὰ ἐπιδοκιμάσῃ τὴν τοιαύτην πολιτικὴν, ἂν μὴ τὸ αὐτὸ μέτρον ἐπικταθῆ καὶ ἐπὶ τῶν πρώην ἀντιβασιλέων. — Καὶ ἀληθὲς μὲν ὅτι οὗτοι, πραγματικῶς καλῶντα καλέσαντες ἐπὶ τὴν ἀρχὴν τὴν ἀσθενοστάτην κοινοβουλευτικῶς μειονοψηφίαν τῶν φιλελευθέρων καὶ ὑποστηρίζαντες αὐτὴν ἐν πάσαις ταῖς καταπιεστικαῖς αὐτῆς πρὸς δημιουργίαν πλειονοψηφίας ἐνεργείαις, ὑπέχουσι τὴν πρωτίστην τῶν εὐθυνῶν· ἀλλὰ πιθανώτατα καὶ οὗτοι θὰ εὐρίσκον διέξοδον ἀπὸ τῶν συνταγματικῶν περιορισμῶν, ὅπερ πιστεύεται ὅτι εἰς τέλος γενήσεται καὶ ὡς πρὸς τοὺς ὑπουργοὺς· οὕτω δὲ ἀντὶ περιστολῆς τῆς πρὸς τὸν θεμελιώδη τῆς χώρας νόμον ἀνευλαθείας, αὕτη μᾶλλον ἐνισχυθήσεται παρὰ τοῖς ἐλαστικῇ ἔχουσι τὴν συνείδησιν πολιτευταῖς, ἐνθαρρυνθσομένης ἐκ τῶν δυσχερειῶν τῆς ἐπὶ τῶν τοιοῦτων καταδικαστικῆς ἐτυμηγορίας.

Ἡ γερμανικὴ κυβέρνησις ἐπέτυχε τοῦ σκοποῦ, χάριν τοῦ ὁποίου προσῆλθε εἰς τὴν διάλυσιν τοῦ κοινοβουλίου, διὰ τοῦ ἐκ τῶν ἐκλογῶν προκύψαντος νέου κατορθώσασα τὴν ἐπιλήφισιν τῶν στρατιωτικῶν αὐτῆς μεταρρυθμίσεων. Εἶνε ἀληθὲς ὅτι τὸ νομοσχέδιον ἐπελήφισθη διὰ πλειονοψηφίας ἑκακίδεκα μόνον ψήφων, τῶν καθολικῶν καταληψιστῶν, μόνον δὲ ὀλίγων τινῶν μελῶν τῆς πολωνικῆς μερίδος, τῆς τῶν προοδευτικῶν, τῶν φιλελευθέρων καὶ τῶν ἀντισημιτῶν, συναρθεθέντων τοῖς συντηρητικοῖς· τὸ οὐσιαστικὸν ὅμως ἀποτέλεσμα εἶνε ὅτι οἱ τῆς στρατοκρατίας θιασῶται ἠδυνήθησαν κατὰ ὄγδοοντα μὲν

ἐτι χιλιάδας ν' αὐξήσωσι τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐπιθῶς ἀπὸ τῶν βοσκορικῶν ἔργων καὶ τῶν οἰκογενειῶν αὐτῶν ἀποδωμένων ἀνδρῶν, κατὰ ἐξήκοντα δὲ ἑκατομμύρια μάρκων νὰ καταστήσωσιν ὀγκωδέστερον τὸν ἐπίσιον τοῦ κράτους στρατιωτικὸν προϋπολογισμόν. Ταῦτα δὲ πάντα ἀνευ ὀριστικῆς τινος βεβαίωτητος ὅτι αἱ νέαι θυσίαι θ' ἀντισταθμισθῶσι διὰ τῆς διαρκοῦς ἐλαττώσεως τῆς θητείας ἀπὸ τριετοῦς εἰς διετῆ, ἥτις νῦν μόνον πρὸς δοκιμασίαν εἰσάγεται, ἐνῶ κατ' ἀρχὰς ὡς κυρία βᾶσις τῶν μεταρρυθμίσεων προσεβλήθη. Ἦδη ὑπολείπεται ἢ ἐν τῇ προσεχῇ συνόδῳ ἐπιλήφισις τῶν οικονομικῶν, φορολογικῶν δηλαδὴ, μέτρων, δι' ὧν ἡ κυβέρνησις θὰ κατορθώσῃ νὰ καλύψῃ τὰς προσθέτους δαπάνας τῶν ἐξήκοντα ἑκατομμυρίων μάρκων. Πιθανώτατα θὰ κατορθώσῃ καὶ αὐτὴν παρὰ τὰς ἀπειλάς τῶν ὑπεραλλεπίων, ὅτι ἐν τούτῳ θὰ ἐκδικηθῶσι κατὰ τῆς πεισμονῆς τῶν ἰθυνόντων. — Ἔτερον λόγον ἄξιον πολιτικῶν γεγονότος τῆς ἐβδομάδος ταύτης ἔχομεν τὴν ἐντασιν τῶν ἀγγλογαλλικῶν σχέσεων, ἐντασιν, ὑποτρεφόμενῃ ἀπὸ μακροῦ χρόνου ὑπὸ διαφόρων ἄλλων, ἀποικιακῶν καὶ ἐκείνων ὡς τὰ πολλὰ, ζητημάτων, ἦν ὅμως ἐδεινώσε καὶ δεινοὶ ἢ ἐν Σιάμ, κατάστασις. Ἡ ὑπὸ Σιαμαίων καταπάτησις γαλλικοῦ ἐδάφους, ἢ ὑπὸ τῆς γαλλικῆς κυβερνήσεως διεκδικήσις τῆς ἀριστερᾶς ὄχθης τοῦ Μεκόγκου, ὡς ἀνηκούσης εἰς χώραν, διατελοῦσαν ὑπὸ τὴν προστατείαν τῆς Δημοκρατίας, ἦν δὲ ἔχουσι καταλαβόντες οἱ Σιαμαῖοι, καὶ ἡ δολοφονία ἀρχηγοῦ γαλλικῆς ἀποστολῆς, ὡς καὶ ἄλλα τινὰ αὐτῶν μεθοριακὰ ἐπεισόδια προεκάλεσαν γαλλοσιαμικὴν διαφώνιαν, ἥτις, ὑποτρεφόμενῃ ὑπὸ τῶν εἰρηγίσεων τῶν Ἀγγλῶν, μετὰ δυσθυμίας ἀκρατήτου βλεπόντων πρὸς τῷ παρὰ τὰς ἰνδικὰς αὐτῶν κτήσεις ἰδρυμένῳ ρωσικῷ ἀποικιακῷ κράτει ἰδρυνόμενον καὶ γαλλικὸν καὶ τὴν ἐστίαν τῶν ἀποικιακῶν δυνάμεων αὐτῶν περισφιγγομένην ὀσημέραι στενώτερον μεταξὺ δύο συμμάχων ἀλλήλαις μεγάλων εὐρωπαϊκῶν δυνάμεων καὶ πάσῃ μηχανῇ διαβαλλόντων πρὸς τοὺς Σιαμαίους τὴν αὐτῶν γαλλικὴν ἀποικιακὴν πολιτικὴν, κατέληξεν εἰς ἐνοπλιον σύγκρουσιν, καθ' ἣν οἱ Γάλλοι, τῶν Σιαμαίων χειρῶν ἀδίκων ἀρξαμένων, ὑπὸ τὸ πῦρ τῶν διαμικῶν κανονιοστοιχιῶν, διευθυνομένων κατὰ τινας φήμας ὑπὸ ἄγγλων ἀξιωματικῶν, ἐκβιάσαντες διὰ δύο κανονιοφόρων τῆς κατὰ τὰς θαλάσσας ἐκείνας ὀμοιούσης μοίρας τὴν εἰσοδὸν τοῦ κλάδου ἐκείνου τοῦ Μεινάμ, ὅς ἄγει εἰς τὴν Βαγκόκην, πρωτεύουσαν τοῦ βασιλείου τοῦ Σιάμ, ἐκπορθήσαντες δὲ καὶ φρουριά τινα ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὄχθης τοῦ Μεκόγκου, ἠνάγκασαν τοὺς Σιαμαίους, μάτην ἐλπίζοντας ὅτι τὰ ἄλλα πρὸς τῆς Βαγκόκης πρὸς ἀσφάλειαν τῶν ἰδίων ὑπνικῶν ὀμοῦντα εὐρωπαϊκὰ πολεμικὰ σκάφη θὰ ἐπεκούρουν αὐτοῖς, ἐλπίς, ἥτις, ἐπιτηδεύει ἐμβληθεῖσα αὐτοῖς ὑπὸ τῶν Ἀγγλῶν, ἐξώθησεν αὐτοὺς εἰς θρασυτέραν πρὸς τοὺς Γάλλους συμπεριφορᾶν, νὰ προτείνωσι παῦσιν τῶν ἐχθροπραξιῶν, ὑπισχνόμενοι νὰ ἐκκενώσωσι παραχρῆμα τὸ ἀμφισβητούμενον ἔδαφος. Οἱ Γάλλοι πρὸς ἀπάντησιν παρέσχον τεσσαράκοντα ὀκτὼ ὄρων προθεσίαν, ἐντὸς τῆς ὁποίας οἱ Σιαμαῖοι ὀφείλουσι νὰ ἱκανοποιήσωσι πάσας τὰς ἀπαιτήσεις τῆς Γαλλίας, ἀπαιτούσης πρὸς τοὺς ἄλλοις

χρηματικὴν ἀποζημίωσιν τριῶν ἑκατομμυρίων, ἐν τούτῳ δὲ εὐρίσκειται τὸ ζήτημα. — Σχετικῶς πρὸς τὴν ἐπίσημον στάσιν τῆς Ἀγγλίας, αὕτη κατὰ τινας ἐκ Πετροπολῆως εἰδήσεις ἐδήλωσε τῷ ρωσικῷ ἀνακτοβουλίῳ ὅτι δὲν δύναται νὰ ἐπιδοκιμάσῃ τὴν ἐν Σιάμ πολιτικὴν τῶν Γάλλων, ἀλλ' ἔλαβεν ἐκεῖθεν τὴν σαφῆ ἀπάντησιν, ὅτι ἡ Γαλλία δικαιούται ν' ἀπαιτήσῃ τὴν πλήρη ἱκανοποίησιν αὐτῆς· οὐχ ἥττον ὁ ἄγγλος ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν ὑπουργὸς ἐν ταῖς σχετικαῖς πρὸς τὸ Κοινοβούλιον δηλώσεσιν αὐτοῦ, κατευνάζων τὸν ἐξεγερθέντα ἀγγλικὸν σωβινισμόν, διεβεβαίωσε τοὺς βουλευτὰς ὅτι οὐδεὶς κίνδυνος μὴ τὸ ζήτημα προσλάβῃ τοιαύτη διαστάσει, ὥστε νὰ διεγερῇ ἄμεσον τὸ ἐνδιαφέρον τῆς κυβερνήσεως τῆς ἀνάσσης. — Ἐκ τοῦ ἐπεισοδίου ἐπειράθησαν νὰ ἐπωφεληθῶσιν οἱ περὶ τὴν Τριπλῆν, μάλιστα δὲ οἱ ἐν Βιέννῃ, οὕτω δὲ ἄρθρον τοῦ «Νέου ἐλευθέρου τύπου» ραδιογραφικώτατον ἐπεζήτησε νὰ ἐξεγερῇ φανεράν τὴν δυσπιστίαν τῆς ἀγγλικῆς κυβερνήσεως πρὸς τὴν Γαλλίαν καὶ νὰ προκαλέσῃ ἀπροκάλυπτον ἀγγλικὴν ἀντίδρασιν κατὰ τῶν γαλλικῶν ἐν Σιάμ ἀξιώσεων. Εἶνε αὐτός, φαίνεται, ὁ τρόπος, καθ' ὃν ὁ εἰρηνικὸς σύνδεσμος ἐπιδιώκει τὸν εἰρηνικὸν σκοπὸν αὐτοῦ. Εὐτυχῶς ἡ εὐστάθεια τῆς γαλλικῆς κυβερνήσεως καὶ ἡ ἀπροκάλυπτος δήλωσις τῆς ρωσικῆς, ὅτι θὰ ὑποστηρίξῃ τὴν Γαλλίαν ἐν πᾶσι τοῖς σημείοις τοῦ ζητήματος, ἠνάγκασε τοὺς ἄγγλους σωβινιστὰς νὰ μεταβάλωσιν ἕψος, ἐξ οὗ ἀποτρέπονται κατὰ τὸ πλεῖστον οἱ τῶς ὑπάρχοντες κίνδυνοι γαλλοαγγλικῆς ρήξεως. — Ὡς πρὸς τὴν θέσιν δὲ τῆς γαλλικῆς κυβερνήσεως, ἢ εὐσταθῆς αὐτῆς στάσις ἐν τῷ ζήτηματι ἐπιδοκιμάζεται ὑφ' ἀπάσης τῆς χώρας, καὶ ἡ Βουλὴ δὲ διὰ καταλλήλου ψήφου ἐξεδήλωσε τὴν ἐπιδοκιμασίαν αὐτῆς. Θὰ ἦτο πράγματι λυπηρότατον, ἂν καὶ ἐπὶ ζητημάτων, οἰγόντων τὸ ἐξωτερικὸν τῆς χώρας γόντρον, τὰ πολιτικὰ πάθη ἀνιέδρων πρὸς τὴν ἐπίσημον τοῦ κράτους ἐνεργείαν, ὅπερ ὅμως εὐτυχῶς οὐδέποτε συμβαίνει ἐν Γαλλίᾳ. Μ. Ε. Μ.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ.

Σάββατον, 11 Ἰουλίου

Ἐφ' ὅσον προεγγίζει ἡ 7η Αὐγούστου, καθ' ἣν, συνερχομένου τοῦ ἀμερικανικοῦ συνεδρίου, λυθῆσεται τὸ περὶ ἀργύρου ζήτημα, ἐπὶ τοδοῦτον ἐπιτείνονται τὰ σχόλια τοῦ εὐρωπαϊκοῦ καὶ τοῦ ἀμερικανικοῦ τύπου περὶ τῶν ἐνδεχομένων συνεπειῶν τῆς καταργήσεως τῆς νομισματικῆς χρήσεως τοῦ ἑτέρου τῶν δύο πολυτίμων μετάλλων, δι' ὧν γίνονται αἱ ἐμπορικαὶ συναλλαγαὶ καθ' ἅπασαν τὴν ὑψήλιον. Ἡμεῖς, παρακολουθοῦντες τὰς περὶ τοῦ σπουδαίου τούτου ἀντικειμένου δημοσιευόμενας γνώμας καὶ κρίσεις τῶν διαφόρων οικονομολόγων, θέλομεν ἐξακολουθήσει παρέχοντας τοῖς ἡμετέροις ἀναγνώσταις τὰς μᾶλλον ἐνδιαφερούσας πληροφορίες.

Εἶναι γνωστὸν ὅτι τὸ προκείμενον ζήτημα δὲν εἶναι νέον, διότι χρονολογεῖται ἀπὸ πολλῶν ἡδὴ ἐτῶν, ὅτι δὲ περὶ τὸ τέλος τοῦ παρελθόντος ἔτους συνήλθεν ἐν Βρυξέλλαις διεθνὲς συνέδριον, ὅπως διὰ κοι-

νης συνεννόσεως δοθῆ ὀριστικὸν τέγμα εἰς τὸ νομισματικὸν ζήτημα, ἀλλ' ὅτι ἡ συνδιάσκεψις ἐκείνη διεζύθη ἀπρακτος, ὑπεσχέθησαν ὁμοῦ οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν διαφόρων κυβερνήσεων ἵνα συνέλθωσι καὶ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἐπὶ τῷ αὐτῷ σκοπῷ. Ἄλλ' ἡ ἀναβολὴ τῆς συνδιασκέψεως ἠνάγκασε τὴν κυβερνήσιν τῶν Ἰνδιῶν νὰ προβῆ εἰς τὸ μέτρον, ὅπερ εἶχε προαγγεῖλει ἐν τῇ συνδιασκέψει τῶν Βρυξελλῶν ὁ ἀντιπρόσωπος τῶν βρετανικῶν Ἰνδιῶν κ. Strachey, καὶ τοῦ ὁποῖου τὰς συνειπείας προεῖπεν ἐν τῷ αὐτῷ συνεδρίῳ ὁ ἐκ τῶν βρετανῶν ἀντιπροσώπων κ. Ἀλφρέδος Ρότσχιλδ. «Ἐὰν ἡ συνδιάσκεψις αὕτη, εἴτε, διαλυθῆ ἀπρακτος, τὸ λευκὸν μέταλλον θὰ ὑποστῆ ὑποτίμησιν, ἡ ὁποία δὲν θὰ ἴναι μόνον τρομερὰ, ἀλλὰ καὶ θὰ παραγάγῃ νομισματικὴν κρίσιν, ἥς ἀδύνατον εἶναι νὰ προϊδῶμεν τὰς πολλαπλαῖς καὶ ὀλεθρίους συνέπειας». «Καὶ δι' αὐτὴν τὴν πλουσίαν καὶ ἰσχυρὰν Ἀγγλίαν, γράφει ὁ οἰκονομολόγος Λαβελέν, ἡ ὑποτίμησις τοῦ ἀργύρου λίαν δυσάρεστα θὰ ἔχη ἀποτελέσματα, ἥτοι ζημίαν ἑκατὸν ἑκατομμυρίων φρ. εἰς τὸ δημόσιον ταμεῖον τῶν Ἰνδιῶν, ζημίαν πᾶσι τοῖς ὀπωςδήποτε ἔχουσιν ἢ ἀπολαμβάνουσιν οἰονδήποτε εἰσόδημα ἐκ τῆς χώρας ἐκείνης, ὠφέλειαν δὲ ἐπὶ τῆς ἐξαγωγῆς ὑπὲρ τῶν Ἰνδιῶν παραγωγῶν. Ἀκατάπαντοι δὲ μεταβολαὶ τοῦ μετὰ τῆς Ἀσίας συναλλάγματος θὰ καταστρέψωσι τοὺς ἐκμισθωτὰς ἢ τοὺς γαιοκτῆμονας τοῦ τριπλοῦ βᾶσιλείου». Καὶ ἡ Γαλλία, λέγει ὁ κ. Boissevain ἐν τῷ «Οἰκονομικῷ Κόσμῳ», ὅσον ἂν ἴναι ἡ φαίνεται ὅτι εἶναι οἰκονομικῶς ἰσχυρὰ, οὐδεὶς ἤθελε τολμήσει νὰ ἰσχυρισθῆ ὅτι θὰ μείνῃ ἀκλόνητος, καταργουμένων τῶν ἀργυρῶν αὐτῆς νομισμάτων. Στατιστικαὶ τινες πληροφορίες λαμβανόμεναι ἐκ τῶν ἐκθέσεων τοῦ κ. Leech διευθυντοῦ τῶν νομισματοκοπειῶν τῶν Ἠνωμ. Πολιτειῶν καταδεικνύουσι τὴν σοβαρότητα τῆς κατάστασεως.

Ἡ Γαλλία ἀπὸ τοῦ 1795 μέχρι τοῦ 1891 ἔκοψεν ἀργυρὰ νομίσματα ἀξίας 5 1)2 δισεκατομμυρίων φρ. ὑπάρχουσι δὲ σήμερον ἐν κυκλοφορίᾳ 3 1)2 δισεκατομμύρια. Ἡ Βελγικὴ ἔχει εἰς κυκλοφορίαν 430 ἑκατομ. Αἱ Ἠνωμένοι Πολιτεῖαι ἔχουσι 593 ἑκατομ. δολλάρια, ἢ 3 δισεκατομμύρια φρ. Καὶ αὕτη ἡ Ἀγγλία, ἡ ἔχουσα βάσιν τὸν χρυσόν, παρεδέχθη εἰς τὴν κυκλοφορίαν ὡς συμπληρωματικὸν νόμισμα ἡμισυ δισεκατομμύριον, ὑπὲρ τὸ ἐν δὲ δισεκατομμύριον ἔχει ἡ Γερμανία· τέλος δὲ αἱ ἀκριβέστεραι στατιστικαὶ ἀποδεικνύουσιν ὅτι καθ' ἅπαντα τὸν κόσμον ὑπάρχουσιν εἰς κυκλοφορίαν 18 δισεκατομμύρια φρ. εἰς χρυσόν καὶ 20 δισεκατομμύρια εἰς ἀργυρον. Ἐὰν λοιπὸν παραδεχθῶμεν ὅτι, καταργουμένης τῆς νομισματικῆς κυκλοφορίας τοῦ ἀργύρου, θὰ μείνωσι ὅπως δῆποτε 5 δισεκατομμύρια εἰς κερμᾶτια διὰ τὰς μικρὰς συναλλαγὰς, θὰ λείψωσιν ἐκ τῆς κυκλοφορίας 15 δισεκατομμύρια, καὶ ἐπομένως τὸ ποσὸν τοῦ ἐν κυκλοφορίᾳ κεφαλαίου θὰ περιορισθῆ ἀπὸ 38 εἰς 23 δισεκατομμύρια. Δύναται νὰ ἐπαρκέσῃ τὸ ποσὸν τοῦτο διὰ τὰς παγκοσμίους συναλλαγὰς, καθ' ὅν χρόνον μάλιστα ἡ ἐκπτώσις τῶν τραπεζογραμματίων καὶ τοῦ χαρτονομίσματος τοιοῦτον ὑφίσταται ἐξευτελισμὸν ἐν πολλοῖς κράτεσι τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀμερικῆς; Βεβαίως ὄχι. Διὰ τοῦτο μεθ' ὅλην τὴν πληθώραν τῶν κερμάτων ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ τὸν ἐξευτελι-

σμὸν τοῦ τόκου, ἡ ἀγορὰ τοῦ Λονδίνου κατέχεται ὑπὸ τινος δυσθυμίας, ἀποτρεγούσης πᾶσαν σπουδαίαν κερδοσκοπίαν. Ἐκ τούτου δὲ ἐξηγεῖται ἡ καχεκτικὴ κατάστασις τῶν ἄλλων εὐρωπαϊκῶν ἀγορῶν καὶ ἡ ὑπερτίμησις τοῦ συναλλάγματος ἐν Ἰταλίᾳ, ἐν Ἰταλίᾳ καὶ ἐν Αὐστρίᾳ, ὡς καὶ ἡ ὑποτίμησις τῶν κρεωγράφων αὐτῶν.

Ἐν Γερμανίᾳ ἡ διὰ πλειοψηφίας 16 ψήφων παραδοχὴ τοῦ στρατιωτικοῦ νομοσχεδίου, καίπερ ἐξαλείψασα ὀπωςδήποτε τὴν ἐκ τούτου ἀνησυχίαν τῶν πνευμάτων, οὐδεμίαν ἐπιρροὴν ἔσχεν ἐπὶ τοῦ χρηματιστηρίου τοῦ Βερολίνου, τὸ ὁποῖον ἐξ ἀκολουθεῖ διατηροῦν τὴν ἐφεκτικὴν αὐτοῦ στάσιν· ἄλλως δὲ ὁ κ. Καρρίθης διεκήρυξεν ἐν τῷ κοινοβουλίῳ ὅτι πρὸς κάλυψιν τῶν δαπανῶν, ἃς ἀπαιτεῖ ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ νέου στρατιωτικοῦ μέτρου, ἐγκαταλειφθήσονται μὲν τὰ γερὰ ἐπιβολῆς νέου φόρου ἐπὶ τοῦ ζύθου καὶ τῶν οἰνοπνευματωδῶν ποτῶν νομοσχέδια, ὑποβλήσονται δὲ ἕτερα, δι' ὧν ἐπιβαρυνθήσονται αἱ εὐποροῦσαι τάξεις, αὐξανομένου καὶ τοῦ ἐπὶ τῶν πράξεων τοῦ χρηματιστηρίου φόρου.

Τὴν διακήρυξιν ταύτην μετὰ πολλῆς δυσἀρεσκείας ὑπεδέχθη τὸ χρηματιστήριον, σφοδραὶ δὲ ἐπικρίσεις δημοσιεύονται περὶ τούτου ἐν τῷ γερμανικῷ τύπῳ, καὶ δι' ἀριθμῶν ἀποδεικνύουσιν ὅτι ἡ ἐπιβολὴ νέου φόρου θὰ ἐλαττώσῃ τὰς πράξεις τοῦ χρηματιστηρίου, θὰ περικόψῃ τὰς δυνάμεις αὐτοῦ, χωρὶς ν' αὐξήσῃ τὰς προσόδους τοῦ κράτους.

Γερμανικὰ τινὰ φύλλα καὶ πρὸ πάντων ἡ «Ἐφημερίς τοῦ Voss», ἐξακολουθοῦσι τὴν πολεμικὴν αὐτῶν κατὰ τῶν οἰκονομικῶν τῶν μεσημβρινῶν κρατῶν τῆς Εὐρώπης, διὰ ζοφερωτάτων δὲ χρωμάτων ἐξαικονίζου ἢ ἐν λόγῳ ἀπαισιόδοξος ἐφημερίς τὴν θέσιν, εἰς ἣν εὐρεθήσεται ἡ Ἰταλία μετὰ τὴν διάλυσιν τῆς νομισματικῆς λατινικῆς ἐνώσεως. Ἀλλὰ τὰς κρίσεις ταύτας ἀντικρούουσιν αἱ ἰταλικαὶ ἐφημερίδες, ἀποδεικνύουσαι δι' ἀριθμῶν ὅτι ὁ κίνδυνος διὰ τὴν Ἰταλίαν δὲν εἶναι τοσοῦτον σπουδαῖος. Ἡ Ἰταλία, λέγουσιν, ἔχει κυκλοφοροῦντα εἰς τὸ ἐξωτερικὸν 310 ἑκατομμύρια φρ. εἰς ἀργυρον. Ἐὰν ἡ λατινικὴ ἐνωσις καταργηθῆ περὶ τὸ τέλος τοῦ ἔτους τούτου, ἡ Ἰταλία ὑποχρεοῦται ν' ἀποσύρῃ ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ τὸ ἡμισυ τοῦ ποσοῦ τούτου τὴν 31 10βρίου 1894 καὶ τὸ ὑπόλοιπον ἡμισυ ἐντὸς τέντε ἐτῶν. Ἄρα ὁ κίνδυνος δὲν εἶναι ἐπικείμενος. Ἀλλ' ἡ «Ἐφημερίς τοῦ Voss» δυσχυρίζεται ὅτι ἡ Ἰταλία θ' ἀναγκασθῆ νὰ συνομολογήσῃ δάνειον 500 ἑκατομμυρίων, ὅπερ δὲν θὰ δυνηθῆ νὰ ἐπιτύχῃ εὐκόλως. Ὅπως δῆποτε ἡ Ἰταλία εὐρίσκειται εἰς οἰκονομικὰς δυσχερείας ἀναγκασθεῖσα νὰ πωλήσῃ σπουδαῖον ποσὸν ἰταλικῆς γᾶν, ὅπως γνηρώσῃ τὸ τοκομερίδιον τοῦ ἰουλίου, καὶ ἐνῶ ἡ ἔλλειψις ἀργυρῶν κερματίων καθίσταται ὀδημῆται ἐπαισθητῆ παραβλάπτουσα σπουδαίως τὰς συναλλαγὰς, ἡ κυβερνήσις ἀνέστειλε τὴν ἣν εἶχεν ἀπόφασιν νὰ κόψῃ κερμᾶτια ἐκ νικελίου, προέβη δὲ εἰς μέτρον νομικῶς ἀνεφάρμοστον, τὴν καταδίωξιν τῶν σιλλεγγόντων καὶ ἀποστελλόντων εἰς τὸ ἐξωτερικὸν τὰ ἀργυρὰ κερμᾶτια.

Ὁ ἐπιθετικὸς ΧΡΥΣΟΣΘΕΝΗΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ
Κωνσταντινουπόλεως-Πέτρα Τυπολιθογραφικὸν ΚΕΟΛΟΓΟΥ

<p>NORHT BRITISH & MERCANTILE (Νόρθ Μπρίτις & Μερκαντιλ) Ἰδρυθεῖσα τῷ 1809 Κεφάλαιον Α. Στ. 8,000,000 Ἀποθεμ. » 10,695,969 Ἐτησίᾳ πρόσδοσις τῷ 1891 Α. Στ. 4,056,900 Διὰ πλείονας πληροφορίας ἀπευθυντέον εἰς τὸν ἐν Κων)πόλει πράκτορα κ. ΚΑΡΝΙΚ ΣΕΡΟΠΙΑΝ ἐν Χανίῳ Μεγαλῆ Ἀλῆ Πασσᾶ, ἀριθ. 21 καὶ 22, ἐν Γαλατῇ.</p>	<p>ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΑΙ ΕΤΑΙΡΙΑΙ (COMPAGNIES D'ASSURANCES) κατὰ τῆς πυρκαϊᾶς καὶ ἐπὶ τῆς ζωῆς. Ἡ ἔταιρία αὕτη ἀσφαλίζει ὁμοῦ κατὰ τῆς πυρκαϊᾶς κτίρια, ἔπιπλα, ἐμπορεύματα κτλ. εἰς μετρίστην τιμᾶν. Ταχεῖα καὶ ἐλευθέριος πληρωμὴ τῶν ζημιῶν. Ἐπίκενα τῶν 20 ἑκατομμυρ. λιγῶν στερελίων ἐπληρώθησαν ὑπὸ τῶν δέο τούτων ἔταιριῶν διὰ ζημίας κατὰ τῶν πυρκαϊῶν μέχρι τέλους τοῦ ἔτους 1889.</p>	<p>Northern Assurance (Νόρθερν Ἀσσυράνς) Ἰδρυθεῖσα τῷ 1836 Κεφάλαιον Α. Στ. 3,000,000 Ἀποθεμ. » 3,650,872 Ἐτησίᾳ πρόσδοσις τῷ 1891 Α. Στ. 1,076,800</p>	<p>THE MARITIME Insurance Company Limited Ἰδρυθεῖσα τῷ 1864. Κεφάλαιον Α. Στ. 500,000 Ἀποθεμ. » 102,345 Ἡ ἔταιρία αὕτη ἀσφαλίζει κατὰ τῶν ἐκ μεταφορᾶς κινδύνων ἐπερεύματα, χρηματὸδέματα καὶ ναυαύλους δι' ἀτμοπλοίων ἢ ἰστιοφόρων εἰς τιμᾶς μετριοτάτας.</p>
---	---	---	--

1	4
2	5
3	6

Τραπεζίται τῆς Ἐταιρίας ἐν Κωνσταντινουπόλει: **Ἡ Αὐτοκρατορικὴ Ὀθωμανικὴ Τράπεζα.**
Διὰ πᾶσαν αἰτησὴν ἀπευθυντέον τῷ κ. Σίμωνι Καϊσερλιάν, εἰδικῷ διευθυντῇ ἐν Κωνσταντινουπόλει, Γαλατῇ, ὁδὸς Μαχμουδιέ, ἀριθ. 2, Χανίων Ἰερμῶν ἐναντι τῆς Τραπεζῆς Καρόνδου.

<p>ΙΔΡΥΘΕΙΣΑ τῷ 1828 καὶ 1892.</p>	<p>Δ' ΟΥΝΙΟΝ (L'UNION) ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΠΥΡΚΑΙΑΣ ΩΣ ΚΑΙ ΕΠΙ ΤΗΣ ΖΩΗΣ</p>	<p>ΙΔΡΥΘΕΙΣΑ τῷ 1828 καὶ 1892.</p>
--	---	--

ΕΔΡΕΥΟΥΣΑ ΕΝ ΠΑΡΕΙΟΙΣ ΕΝ Τῷ ΜΕΓΑΡῶ, ΑΥΤΗΣ, ΟΔΟΣ DE LA BANQUE, ΑΡ. 15

Κλάδος Πυρκαϊᾶς		Κλάδος Ζωῆς	
Κεφάλαιον	Φράγκα 10,000,000	Κεφάλαιον	Φράγκα 10,000,000
Ἀποθεματικὸν	» 6,700,000	Ἀποθεματικὸν	» 93,800,000
Ἀδφάλεια	» 63,770,000	Ζημίαι πληρωθεῖσαι	» 59,000,900
Ἐσόδα τοῦ ἔτους 1890	» 1,000,000	Ἀδφάλεια	» 243,580,000
Ζημίαι πληρωθεῖσαι	» 160,570,000		

PHENIX FIRE OFFICE

ΑΓΓΛΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΠΥΡΚΑΣ

ΙΔΡΥΘΕΙΣΑ ΕΝ ΛΟΝΔΙΝΩ, ΤΩ, 1782.

Ἀσφάλιστρα ἐτήσια Ἀ. Στ. **1,000,000**

Ἀσφάλιστρα πληρωθέντα μέχρι τῆς 31 Ἰοβρίου 1887
Ἀ. Στ. **16,000,000**

Ὁ ΦΟΙΝΙΞ ἀριθμεῖ μεταξύ τῶν πολλῶν αὐτοῦ ἰδιοκτητῶν τοὺς πλουσιωτέρους κεφαλαιούχους καὶ τοὺς εὐφημότερον γνωστούς ἐν Ἀγγλίᾳ, ὡς ἐκ τούτου δὲ παρέχει τοῖς πελάταις αὐτοῦ τὴν ἐντελεστέραν ἀσφάλειαν.

Ἀσφάλεια κατὰ πικαίᾳς ἐπὶ παντοειδῶν ἀκινήτων, ἐπιπέλων καὶ ἐμπορευμάτων ἐνεργοῦμενα διὰ τῶν ὑποφαινομένων, οἵτινες ἔχουσι πληρεξουσιότητα ὅπως διακανονίζωσιν ἐπὶ τόπου μετὰ ταχύτητος καὶ ἐλευθεριότητος τὰς ἀπωλείας καὶ ζημίας
H. SW N & Co

Μόνοι Πράκτορες διὰ τὴν Κων/πολιν καὶ τὰ Προάστεια. Ἀριθ. 12. Σανδάλτζη χάν, Γαλατᾶ, ἄνωθεν τοῦ Αὐστριακοῦ Ταχυδρομείου.

ΜΥΡΕΨΕΙΟΝ ΔΙΑΡΗΑΝΕ

G. MAZUYER & Cie

ΠΑΡΙΣΙΟΙ—32, Avenue de l'Opéra, 32—ΠΑΡΙΣΙΟΙ

ΔΙΑΣΗΜΟΙ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΕΣ

LA DIAPHANE

ΠΟΥΑΡΑ

ΣΑΡΡΑ ΒΕΡΝΑΡ

ΥΔΡ ΚΟΛΩΝΙΑΣ ΡΩΣΙΚΟΝ ΜΥΡΑ DU REGENT

ΥΔΡ ΑΛΑΡΕΑΥΔ'ΕΣΠΑΓΝΕ ΜΥΡΑ ΣΑΡΡΑΣ ΒΕΡΝΑΡ

ΜΥΡΑ FEDORA

ΓΑΛΛ ΔΙΑΡΗΑΝΕ Α' L'IRIS

Σάπωνες. Ἐκχυλίσματα, ὕδατα κομμώσεως κτλ.

ΠΩΛΟΥΝΤΑΙ ΕΝ ΑΠΑΣΙ ΤΟΙΣ ΚΥΡΙΩΤΕΡΟΙΣ ΜΥΡΟΠΩΛΕΙΟΙΣ

Διὰ παραγγελίας ἀπευθυντέον εἰς Ἀλεξιάδη Χάν, ἀριθ. 17

ROYAL EXCHANGE ASSURANCE CORPORATION

ΑΓΓΛΙΚΗ ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΑ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΑΝΩ ΤΩΝ 4,000,000 Ἀ.ΣΤ.

ΙΔΡΥΘΕΙΣΑ ΤΩ, 1520

ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΕΙΣ ΠΛΗΡΩΘΕΙΣΑΙ ΑΝΩ ΤΩΝ 35,000,000 Ἀ.ΣΤ.

Ἀσφαλίζει κατὰ τῶν κινδύνων τῆς πυρκαϊᾶς, Ἐπιπλοευπορεύματα, Κτήματα λιθινά τε καὶ ξύλινα εἰς ὅρους ἐπωφελεῖς καὶ ἀσφαλεστάτους οὐνάμα.— Ἀποζημιώσεις ἄνευ ἐκπτώσεων.

Διεύθυνσις: WHITTAL-MAN
Ὁδὸς Μιεδαντζήκ (Βαντζε-καπὺ)

Ἐν τῇ Πόλει.

Πράκτωρ

J. W. WHITTAL & Co